

Službeni glasnik BiH, broj 28/19

El Na temelju člana 27. stav 11. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 167. sjednici, održanoj 26. februara 2019. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O UTVRĐIVANJU PRAVILA ZA SPRJEČAVANJE, KONTROLU I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Područje primjene)

(1) Ovim Pravilnikom se utvrđuju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje raznih oblika transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u daljnjem tekstu: TSE) kod životinja. Ovaj Pravilnik se primjenjuje na proizvodnju i stavljanje na tržište živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla te u nekim posebnim slučajevima na njihov izvoz.

(2) Pravilnik kojim se utvrđuju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u daljnjem tekstu: Pravilnik) se ne primjenjuje na:

- a) kozmetičke ili medicinske proizvode, medicinski pribor ili njihove sirovine ili intermedijarne proizvode;
- b) proizvode koji nisu namijenjeni za upotrebu u prehrani ljudi, životinja ili za gnojiva ili njihove sirovine ili intermedijarne proizvode;
- c) proizvode životinjskog porijekla koji su namijenjeni izložbama, nastavnom radu, naučnom istraživanju, posebnim studijama ili analizama, pod uvjetom da se ti proizvodi na kraju ne konzumiraju niti ih koriste ljudi ili životinje, osim onih koji se drže za potrebe predmetnih istraživačkih projekata;
- d) žive životinje koje se koriste ili su namijenjene za potrebe istraživanja.

Član 2. (Razdvajanje živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija ili zamjenjivanje živih životinja ili proizvoda životinjskog porijekla iz člana 1. stav (1) ovog Pravilnika i proizvoda životinjskog porijekla iz člana 1. stav (2) tačke a), b) i c) ovog Pravilnika ili živih životinja iz člana 1. stav (2) tačke d) ovog Pravilnika, njih je u svakom trenutku potrebno držati odvojenima, osim ako takve životinje ili proizvodi životinjskog porijekla nisu proizvedeni pod barem jednako vrijednim uvjetima zaštite zdravlja u odnosu na razne

oblike TSE-a.

Član 3. (Definicije)

(1) Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeći pojmovi:

- a) razni oblici TSE-a: sve transmisivne spongiformne encefalopatije, osim onih koje se javljaju u ljudi;
- b) stavljanje na tržište: svaki postupak čija je svrha prodati žive životinje ili proizvode životinjskog porijekla na koje se odnosi ovaj Pravilnik, odnosno bilo koji drugi oblik snabdijevanja uz plaćanje ili besplatno trećoj strani, odnosno njihovo skladištenje s namjerom snabdijevanja takve treće strane, na području Bosne i Hercegovine ili bilo gdje izvan granica Bosne i Hercegovine;
- c) proizvodi životinjskog porijekla: svaki proizvod koji je dobiven ili koji sadrži proizvod dobiven od bilo koje životinje na koje se odnose odredbe posebnih propisa o veterinarskim kontrolama i posebnih propisa o veterinarsko-zootehničkim kontrolama, koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima, a koji reguliraju ovu oblast;
- d) sirovine: sirovine ili bilo koji drugi proizvod životinjskog porijekla od kojeg ili pomoću kojeg se proizvode proizvodi iz člana 1. stav (2) tačke a) i b) ovog Pravilnika;
- e) kategorija: jedna od klasifikacijskih kategorija iz Aneksa II Poglavlje C ovog Pravilnika.;
- f) specifikirani rizični materijal: tkiva navedena u Aneksu V ovog Pravilnika, što ne uključuje proizvode koji sadrže ili koji su dobiveni od tih tkiva, osim ako nije drukčije navedeno;
- g) životinja za koju se sumnja da je zaražena uzročnikom TSE: žive, zaklane ili uginule životinje koje pokazuju, ili su pokazivale neurološke poremećaje ili poremećaje u ponašanju ili progresivno pogoršanje općeg zdravstvenog stanja koje je povezano s oštećenjem središnjega nervnog sistema te kod kojih informacije prikupljene na temelju kliničkog pregleda, reagiranja na liječenje, *post mortem* pregleda, ili *ante mortem* ili *post mortem* laboratorijske analize, ne omogućuju postavljanje neke alternativne dijagnoze. Na goveđu spongiformnu encefalopatiju (u daljnjem tekstu: GSE) sumnja se u goveda koja su dala pozitivan rezultat na brzi test specifičan za GSE;
- h) posjed: svako mjesto na kojem se životinje na koje se odnosi ovaj Pravilnik uzgajaju, drže, koriste ili ih se izlaže javnosti;
- i) uzorkovanje: uzimanje uzoraka tako da se osigura statistički ispravna reprezentativnost, od životinja ili iz njihovog okoliša ili od proizvoda životinjskog porijekla, radi postavljanja dijagnoze bolesti, utvrđivanja srodstva, radi nadziranja zdravlja ili radi praćenja odsutnosti mikrobioloških uzročnika ili određenih materijala u proizvodima životinjskog porijekla;
- j) gnojiva: svaka supstanca koja sadrži proizvode životinjskog porijekla, koja se koristi na zemlji radi poticanja rasta vegetacije; tu mogu biti uključeni probavni ostaci od proizvodnje bioplina ili kompostiranja;
- k) brzi testovi: screening metode iz Aneksa X ovog Pravilnika, čiji su rezultati poznati u roku od 24 časa;
- l) alternativni test: testovi iz člana 10. stav (2) ovog Pravilnika koji se koriste kao alternativna metoda za donošenje odluke o uklanjanju specifikiranog rizičnog materijala;
- m) mašinski otkoštano meso ili "MOM": proizvod dobiven odvajanjem mesa od kostiju na koje su vezani mišići nakon otkoštavanja, za što se koriste mehanička sredstva što uzrokuje uništenje ili promjenu vlaknaste mišićne strukture;
- n) pasivno nadziranje: izvještavanje o svim životinjama za koje se sumnja da su zaražene TSE-om i laboratorijsko testiranje tih životinja ako TSE nije moguće isključiti kliničkim pretraživanjem;
- o) aktivno nadziranje: testiranje životinja koje nisu prijavljene kao sumnjive da su zaražene TSE-om, kao što su prisilna klanja, *ante mortem* pregled, uginula stoka, zdrave zaklane životinje i životinje usmrćene zbog TSE-a, posebno kako bi se utvrdili razvoj i prevalencija TSE-a u zemlji ili njenoj regiji;

p) "mjerodavni veterinarski inspektor" - lice odgovorno za sprovođenje kontrola iz ovog Pravilnika.

(2) Osim pojmova iz stav (1) ovog člana primjenjuju se i specifični pojmovi iz Aneksa I ovog Pravilnika.

(3) U slučajevima kad neki pojmovi iz ovog Pravilnika nisu definirani u stavu (1) ovog člana ili Aneksu I ovog Pravilnika, primjenjuju se pojmovi iz Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/10, 79/10, 25/11, 103/11, 41/12, 52/15, 02/16 i 66/16), Odluke o veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog porijekla u unutarnjem i međunarodnom prometu ("Službeni glasnik BiH", br. 33/03, 14/04, 35/05, 06/15 i 45/15), Pravilnika o uvjetima i načinu rada granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 45/09), Pravilnika o obilježavanju sirovina i proizvoda životinjskog porijekla i izradi, obliku i sadržaju veterinarskih oznaka ("Službeni glasnik BiH", br. 82/09 i 75/13), Pravilnika o organizaciji službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 103/12, u daljnjem tekstu: Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla) te iz posebnih propisa o veterinarskim pregledima u trgovini, posebnih propisa o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima i svih posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast, u onoj mjeri u kojoj postoje upute na njih u tekstu ovog Pravilnika.

Član 4. **(Mjerodavna tijela)**

Mjerodavna tijela odgovorna za implementaciju ovog Pravilnika:

a) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured),

b) Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine; (u daljnjem tekstu: mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH),

c) Mjerodavna inspekcijska tijela entiteta - Federalna uprava za inspekcijske poslove, Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske, Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, inspekcije u okviru lokalnih tijela uprave.

Član 5. **(Zaštitne mjere)**

U odnosu na sprovođenje zaštitnih mjera, primjenjuju se načela i relevantne odredbe iz Pravilnika o uvjetima i načinu rada granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine, Odluke o veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog porijekla u unutarnjem i međunarodnom prometu, Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla, Pravilnika o službenim kontrolama koje se sprovode radi verifikacije postupanja u skladu sa odredbama propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", br. 5/13 i 62/17) te svih posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast.

POGLAVLJE II. UTVRĐIVANJE GSE STATUSA

Član 6. **(Klasifikacija)**

(1) GSE status zemlje ili regije s obzirom na goveđu spongiformnu encefalopatiju (GSE) utvrđuje se svrstavanjem u jednu od sljedeće tri kategorije:

- zanemarivi rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II ovog Pravilnika,

- kontrolirani rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II ovog Pravilnika,
- neutvrđeni rizik od GSE-a kako je određeno u Aneksu II ovog Pravilnika.

(2) GSE status zemlje ili regije može biti određen samo na temelju mjerila navedenih u Aneksu II Poglavlje A ovog Pravilnika. Ovi kriteriji uključuju rezultat analize rizika na temelju svih mogućih faktora za pojavu goveđe spongiformne encefalopatije, kako je određeno u Aneksu II Poglavlje B ovog Pravilnika, i njihovog razvoja tokom vremena, kao i sveobuhvatne mjere aktivnog i pasivnog nadziranja kojima se uzima u obzir kategorija rizika zemlje ili regije.

(3) Ured treba dostaviti Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja (engl. International Office of Epizootic Diseases - OIE) zahtjev za utvrđivanje GSE statusa, kojem je potrebno priložiti odgovarajuće podatke o mjerilima iz Aneksa II Poglavlje A ovog Pravilnika te o mogućim faktorima rizika iz Aneksa II Poglavlje B ovog Pravilnika i njihovom razvoju tokom vremena.

(4) Ured treba obavijestiti Međunarodnu organizaciju za zdravlje životinja što je prije moguće o bilo kojem epidemiološkom dokazu ili drugoj informaciji koja bi mogla dovesti do promjene GSE statusa, posebno o rezultatima programa praćenja iz člana 7. ovog Pravilnika.

POGLAVLJE III. SPRJEČAVANJE POJAVE TSE-a

Član 7. (Sistem praćenja)

(1) Godišnji program praćenja TSE-a, temelji se na aktivnom i pasivnom nadzoru u skladu s Aneksom III ovog Pravilnika i sprovode ga mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH. Taj program uključuje screening postupak uz upotrebu brzih testova ako je dostupan za pojedine vrste životinja. Brzi testovi se navode u Aneksu X ovog Pravilnika.

(2) Godišnji program praćenja iz stava (1) ovog člana obuhvata najmanje sljedeće subpopulacije:

a) sva goveda starija od 24 mjeseca poslana na prisilno klanje ili za koja je *ante mortem* pregledom utvrđena sumnja na zarazu;

b) sva goveda starija od 30 mjeseci redovno zaklana za prehranu ljudi;

c) sva goveda starija od 24 mjeseca koja nisu zaklana za prehranu ljudi, koja su uginula ili ubijena na posjedu, tokom prijevoza ili u klaonici (uginula stoka).

Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može donijeti odluku o odstupanju od odredbe iz tačke (c) ovog stava u udaljenim područjima s niskom gustoćom životinja, gdje prikupljanje mrtvih životinja nije organizirano. Odstupanje se ne smije primijeniti na više od 10% populacije goveda u zemlji.

(3) Dob goveda na koju se odnosi stava (2) tačke a) i c) ovog člana moguće je prilagoditi u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, a koje donosi Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Sva mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju dokazati da su sposobni utvrditi efikasnost sprovedenih mjera i osigurati zaštitu zdravlja ljudi i životinja na temelju sveobuhvatne analize rizika, a posebno dokazati:

a) vidljivo opadanje ili stalno nisku raširenost GSE-a na temelju ažuriranih rezultata testiranja;

b) da je kroz najmanje šest godina sprovodila i primjenjivala sveobuhvatni program testiranja na GSE u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast o sljedivosti i identifikaciji živih životinja te nadziranju GSE-a;

c) da je tokom najmanje šest godina sprovodila i primjenjivala posebne propise koji reguliraju ovu oblast o potpunoj zabrani vezanoj uz hranu za domaće životinje.

(4) Ured je dužan izvjestiti Komisiju i države članice Evropske unije, o pojavi neke TSE, koja nije GSE.

(5) Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH podnose Uredu godišnji izvještaj koje obuhvata barem informacije iz Aneksa III, Poglavlje B Dio I ovog Pravilnika. Izvještaj za svaku kalendarsku godinu podnosi se najkasnije do 31. marta sljedeće godine. Sve službene istrage i laboratorijska ispitivanja moraju obuhvatiti informacije iz Aneksa III, Poglavlje B, Dio II ovog Pravilnika.

Član 8. **(Programi uzgoja)**

Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH može uvesti programe uzgoja za selekciju ovaca otpornih na TSE iz vlastitih populacija. Ti programi uključuju okvir za prepoznavanje statusa otpornosti na TSE određenih stada i moguće ih je proširiti na druge vrste životinja na temelju naučnih dokaza kojima se potvrđuje otpornost određenih genotipova tih vrsta na TSE.

Član 9. **(Zabrane koje se odnose na hranjenje životinja)**

(1) Zabranjuje se hranjenje preživara bjelančevinama životinjskog porijekla.

(2) Zabrana iz stava (1) ovog člana proširuje se i na druge životinje osim preživara i ograničava u skladu s Aneksom IV ovog Pravilnika, u pogledu hranjenja tih životinja proizvodima životinjskog porijekla.

(3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana primjenjuju se ne dovodeći u pitanje odredbe Aneksa IV ovog Pravilnika o odstupanjima od zabrana iz tih stavova.

(4) Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odobriti, na temelju naučne procjene prehrambenih potreba mladih preživara i uzimajući u obzir mogućnost kontrole navedenih odstupanja, hranjenje mladih preživara ribljim bjelančevinama.

(5) U slučaju neutvrđenog rizika od pojave GSE-a na cijelom području ili pojedinoj regiji Bosne i Hercegovine, zabranjen je izvoz i skladištenje hrane za životinje iz uzgoja koja sadrži bjelančevine dobivene od sisara ili hranu za sisare, osim hrane za pse, mačke i krznare, koja sadrži prerađene bjelančevine dobivene od sisara.

(6) Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, donosi pravila za sprječavanje krizne kontaminacije i pravila o metodama uzorkovanja i analize nužnim za provjeru usklađenosti s ovim članom.

Član 10. **(Specificirani rizični materijal)**

(1) Specificirani rizični materijal uklanja se i odlaže u skladu s Aneksom V ovog Pravilnika i Odlukom o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 19/11, u daljnjem tekstu: Odluka o nusproizvodima) te posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast i zabranjen je njegov uvoz. Spisak materijala s posebnim rizikom iz Aneksa V ovog Pravilnika uključuje najmanje: mozak, kičmenu moždinu, oči i krajnike goveda starijih od 12 mjeseci te kičma goveda čiju je dob potrebno utvrditi u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Uzimajući u obzir različite kategorije rizika iz člana 6. stav (1) te uvjete iz člana 7. stav (2) i člana 7. stav (3) tačka (b) ovog Pravilnika, spisak materijala s posebnim rizikom iz Aneksa V ovog Pravilnika u skladu s tim izmjenjuje se.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana ne primjenjuju se na tkiva životinja na kojima je izvršeno alternativno testiranje, odobreno s tim ciljem u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, uz uvjet da se taj test nalazi na spisku iz Aneksa X ovog Pravilnika, da se primjenjuje pod uvjetima iz Aneksa V ovog Pravilnika te da su rezultati testiranja negativni.

(3) Nije dopuštena primjena laceracije tkiva središnjeg nervnog sistema duguljastim štapičastim instrumentom kojim se prodire u kranijalnu šupljinu nakon omamljivanja ili ubrizgavanja plina u kranijalnu šupljinu u vezi s omamljivanjem na govedima, ovcima ili kozama čije je meso namijenjeno za prehranu ljudi ili životinja.

(4) Podaci o dobi iz Aneksa V ovog Pravilnika mogu se mijenjati. Takva se prilagođavanja moraju temeljiti na najnovijim dokazanim naučnim spoznajama u pogledu statističke vjerovatnosti pojave TSE-a u određenim dobnim skupinama populacija goveda, ovaca i koza.

Član 11.

(Proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od preživara ili koji sadrže njihov materijal)

(1) Proizvodi životinjskog porijekla iz Aneksa VI ovog Pravilnika moraju biti proizvedeni korištenjem proizvodnih procesa, odobrenim u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

(2) Kostii goveda, ovaca i koza iz država ili regija s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od GSE-a, ne smiju se koristiti za proizvodnju mašinski otkošenog mesa (SOM).

(3) S obzirom na kriterije navedene u Aneksu V, tačka 5. ovog Pravilnika, odredbe st. (1) i (2) ovog člana, ne primjenjuju se na preživare koji su bili podvrgnuti alternativnom testu priznatom u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, pod uvjetom da je taj test naveden u Aneksu X ovog Pravilnika, a rezultati testa su bili negativni.

Član 12.

(Obrazovni programi)

Sva mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju osigurati da službenici mjerodavnih tijela, djelatnici dijagnostičkih laboratorija, poljoprivrednih i veterinarskih fakulteta, službeni veterinari, veterinari praktičari, radnici u klaonicama te uzgajivači, čuvari i osobe koje postupaju sa životinjama prođu obuku vezanu uz prepoznavanje kliničkih znakova, epidemiologijom te u slučaju osoba odgovornih za sprovođenje pregleda, tumačenjem laboratorijskih nalaza koji se odnose na TSE-ove.

POGLAVLJE IV. KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TSE-a

Član 13.

(Prijava bolesti)

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe o načinu prijave bolesti životinja, koje su sadržane u Odluci o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03), mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju odmah biti obaviještena o svakoj životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om.

(2) Mjerodavna tijela iz člana 4. ovog Pravilnika moraju, bez odgađanja, poduzeti mjere određene u članu 14. ovog Pravilnika, zajedno sa svim ostalim nužnim mjerama.

Član 14.

(Mjere u odnosu na sumnjive životinje)

(1) Svako životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om, mjerodavna inspeksijska tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH određuju službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata kliničkog i epidemiološkog pretraživanja ili se ta životinja ubija radi obavljanja laboratorijskog ispitivanja pod službenom kontrolom.

(2) Ako se za govedo na posjedu službeno sumnja da je zaraženo TSE-om, svim drugim govedima na tom posjedu određuje se službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata ispitivanja. Ako se za ovcu ili kozu na posjedu službeno sumnja da je zaražena TSE-om, svim drugim ovcima ili kozama na tom posjedu određuje se službeno ograničenje premještanja do dobivanja rezultata ispitivanja.

(3) Međutim, ako postoje dokazi da posjed na kojem je životinja zatečena kad se posumnjalo da je zaražena TSE-om, najvjerovatnije nije posjed na kojem je životinja mogla biti izložena TSE-u, mjerodavni veterinarski inspektor može donijeti odluku da se samo životinji za koju se sumnja da je zaražena TSE-om odredi službeno ograničenje premještanja.

(4) Prema potrebi, mjerodavni veterinarski inspektor može također odlučiti da se drugi posjedi ili samo posjed izložen zarazi stave pod službeni nadzor, ovisno o raspoloživim epidemiološkim podacima.

(5) Ukoliko mjerodavna tijela iz stava (1) ovog člana ne mogu isključiti mogućnost zaraze, TSE životinja, ako je još živa mora biti usmrćena; njen mozak i sva druga tkiva, koja odredi mjerodavni veterinarski inspektor, moraju se odstraniti i poslati u odobrenu laboratoriju, referentna laboratorija iz Aneksa X, Poglavlje A ovog Pravilnika ili u referentnu laboratoriju Evropske unije u skladu sa odredbama člana 20. ovog Pravilnika, u skladu s metodama ispitivanja kako je utvrđeno u članu 21. ovog Pravilnika.

(6) Svi dijelovi tijela sumnjive životinje moraju biti zadržani pod službenom kontrolom do dobivanja negativne dijagnoze ili uništeni u skladu sa Odlukom o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Član 15. **(Mjere nakon potvrđivanja TSE-a)**

(1) Nakon službene potvrde TSE-a, u najkraćem mogućem roku moraju biti sprovedene sljedeće mjere:

a) svi dijelovi tijela životinje moraju biti uništeni u skladu sa odredbama Odluke o nusproizvodima i posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast, izuzev materijala zadržanog za evidenciju u skladu sa Aneksom III, Poglavlje B ovog Pravilnika.

b) sprovodi se istraga s ciljem identifikacije svih životinja koje su ugrožene, u skladu sa Aneksom VII, tačka 1. ovog Pravilnika;

c) sve rizične životinje i proizvodi porijeklom od tih životinja, kao što je navedeno u Aneksu VII tački 2. Ovog Pravilnika, identificirane istragom iz tačke b) ovog stava, moraju biti usmrćene i uništeni u skladu sa Odlukom o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

(2) Odstupajući od stava (1) ovog člana, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može donijeti odluku o primjeni drugih mjera kojima se postiže jednak nivo zaštite, na temelju povoljne procjene rizika, uzimajući posebno u obzir mjere kontrole, ako su te mjere u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

(3) Do početka primjene mjera iz stava (1) tačke b) i c) ovog člana, posjed na kome se životinja nalazila kada je potvrđena prisutnost jednog od oblika TSE, mora biti stavljen pod službenu kontrolu a sva premještanja životinja podložnih oblicima TSE i proizvoda životinjskog porijekla dobivenih od navedenih životinja, iz ili sa posjeda, podliježu odobrenju od strane mjerodavnog veterinarskog inspektora, s ciljem osiguranja trenutnog praćenja i identifikacije predmetnih životinja i proizvoda životinjskog porijekla.

(4) Ako postoji dokaz da posjed, na kome se zaražena životinja nalazila kad je potvrđena prisutnost TSE, najvjerovatnije nije posjed na kojem je ta životinja bila izložena TSE-i, mjerodavni veterinarski inspektor može donijeti odluku o tome da se oba posjeda, ili samo posjed na kome je došlo do izlaganja bolesti stave pod službenu kontrolu.

(5) Kad se sprovodi zamjenski program koji nudi jednako vrijedne zaštitne mjere iz člana 14. ovog Pravilnika, odstupajući od zahtjeva iz stava (1) tačke b) i c) ovog člana, u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, mogu se primijeniti izuzeci od zahtjeva za primjenom službenog ograničenja premještanja životinja te od zahtjeva za usmrćivanjem i uništavanjem životinja.

(6) U skladu sa članom 49. stav (3) Zakona o veterinarstvu u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), vlasnicima se bez odgađanja isplaćuje naknada za gubitak životinja koje su usmrćene ili proizvoda životinjskog porijekla koji su uništeni u skladu sa članom 14. stav (5) ovog Pravilnika te stavom (1) tačke a) i c) ovog člana.

(7) Ovaj Pravilnik ne dovodi u pitanje zahtjeve određene Odlukom o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH",

broj 44/03) i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast a potvrđeni slučajevi bilo kojeg oblika TSE osim GSE-a prijavljuju se Komisiji na godišnjoj osnovi.

Član 16. (Krizni plan)

Ured izrađuje, u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, smjernice u kojima se detaljno utvrđuju nacionalne mjere koje je potrebno provesti, te propisuju nadležnosti i odgovornosti kod potvrde slučaja TSE.

POGLAVLJE V. STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I IZVOZ

Član 17. (Žive životinje, njihovo sjeme, zameci i jajne ćelije)

(1) Stavljanje na tržište ili, u slučaju potrebe, izvoz goveda, ovaca ili koza te njihovog sjemena, zametaka i jajnih ćelija, podliježe uvjetima utvrđenima Aneksom VIII ovog Pravilnika ili, u slučaju uvoza, uvjetima utvrđenima Aneksom IX ovog Pravilnika. Žive životinje i njihovi zameci i jajne ćelije moraju pratiti odgovarajući certifikati kako zahtijevaju posebni propisi koji reguliraju ovu oblast, u skladu sa članom 19. ovog Pravilnika.

(2) Stavljanje na tržište potomstva prve generacije, sjemena, zametaka i jajnih ćelija životinja kod kojih se sumnja ili je potvrđeno da su zaražene s TSE, sprovodi se u skladu sa uvjetima iz Aneksa VIII Poglavlje B ovog Pravilnika.

Član 18. (Stavljanje na tržište proizvoda životinjskog porijekla)

(1) Sljedeći proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od zdravih preživara ne podliježu ograničenjima u vezi sa stavljanjem na tržište ili, u slučaju potrebe, izvoza u skladu s ovim članom, Aneks VIII, Poglavlja C i D te Aneksom IX, Poglavlja A, C, F i G ovog Pravilnika:

a) proizvodi životinjskog porijekla na koje se odnosi član 17. ovog Pravilnika, a posebno sjeme, zameci i jajne ćelije;

b) mlijeko i mliječni proizvodi, koža, želatina i kolagen dobiveni od kože.

(2) Proizvodi životinjskog porijekla uvezeni iz zemlje izvan Evropske unije s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od pojave GSE-a moraju potjecati od zdravih goveda, ovaca i koza koje nisu bile podvrgnute laceraciji tkiva središnjeg nervnog sistema ili ubrizgavanju plina u kranijalnu šupljinu, kako je navedeno u članu 10. stav (3) ovog Pravilnika.

(3) Prehrambeni proizvodi životinjskog porijekla koji sadrže materije dobivene od goveda porijeklom iz države ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a ne smiju se stavljati na tržište osim ako ne potječu od životinja:

a) koje su rođene osam godina nakon datuma od kojeg se stvarno sprovodi zabrana o hranjenju preživara životinjskim bjelančevinama dobivenim od sisara; i

b) koje su rođene, uzgajane i držane u stadima za koja je potvrđeno da barem sedam godina nisu bila zaražena GSE-om.

Dok je status zemlje u odnosu na GSE rizik neutvrđen, prehrambeni proizvodi porijeklom od preživara ne smiju biti otpremani u države članice Evropske unije, niti se takvi proizvodi smiju uvoziti iz zemlje s neutvrđenim rizikom od GSE-a. Ova se zabrana ne odnosi na proizvode životinjskog porijekla iz Aneksa VIII, Poglavlje C ovog Pravilnika i koji ispunjavaju zahtjeve iz Aneksa VIII, Poglavlje C ovog Pravilnika.

Te proizvode mora pratiti certifikat o zdravlju životinja koji izdaje službeni veterinar, a kojim se potvrđuje da su proizvedeni u skladu sa ovom Pravilnikom.

(4) Kada se životinja premješta iz države ili regije u državu ili regiju uvrštenu u drugu kategoriju, razvrstava se u najvišu

kategoriju zemalja ili regija u kojima je boravila više od 24 časa, osim ako se ne mogu pružiti odgovarajuće garancije kojima se potvrđuje da životinja nije bila hranjena stočnom hranom iz države ili regije razvrstane u najvišu kategoriju.

(5) Proizvode životinjskog porijekla za koje su u ovom članu utvrđuju posebna pravila moraju pratiti odgovarajući certifikati o zdravlju životinja ili komercijalni dokumenti koje zahtijevaju posebni propisi koji reguliraju ovu oblast u skladu sa članom 19. ovog Pravilnika ili ako takvi certifikati ili dokumenti nisu određeni posebnim propisom koji regulira ovu oblast, tada ih prati zdravstveni certifikat ili trgovački dokument čiji se oblik i sadržaj donosi u skladu s posebnim propisom koji regulira ovu oblast.

(6) Pri uvozu u Bosnu i Hercegovinu i izvozu u Evropsku uniju proizvodi životinjskog porijekla moraju ispunjavati uvjete iz Aneksa IX, Poglavlja A, C, F i G ovog Pravilnika.

Član 19. (Certifikati)

(1) Certifikati iz posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast a koji se odnose na veterinarske uvjete za stavljanje u promet goveda, ovaca i koza te odgovarajući zdravstveni certifikati utvrđeni u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast a koji se odnose na trgovinu sjemenom, zamecima i jajnim ćelijama goveda, ovaca ili koza, dopunjuju se, gdje je potrebno, upućivanjem na kategoriju u koju je uvrštena država ili regija porijekla, u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika.

(2) Odgovarajući komercijalni dokumenti, koji se odnose na trgovinu proizvodima životinjskog porijekla, dopunjuju se, tamo gdje je to potrebno, upućivanjem na kategoriju u koju je razvrstana država ili regija porijekla, u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika.

POGLAVLJE VI. REFERENTNE LABORATORIJE, UZORKOVANJE, ISPITIVANJE I KONTROLE

Član 20. (Referentne laboratorije)

(1) Referentne laboratorije u BiH, kao i njihove funkcije i dužnosti, moraju biti u skladu sa odredbama navedenim u Aneksu X, Poglavlje A ovog Pravilnika.

(2) Referentna laboratorija Evropske zajednice navedena je u Aneksu X, Poglavlje B ovog Pravilnika.

Član 21. (Uzorkovanje i laboratorijske metode)

Uzorkovanje i laboratorijsko ispitivanje prisutnosti TSE mora se sprovoditi upotrebom metoda i protokola utvrđenih u Aneksu X, Poglavlje C ovog Pravilnika.

POGLAVLJE VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22. (Aneksi)

Aneksi od I do X sastavni su dio ovog Pravilnika.

Član 23. (Prestanak važenja drugih akata)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik kojim se utvrđuju mjere za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija ("Službeni glasnik BiH", br.25/11, 20/13 i 70/14).

Član 24.

(Predmet usklađivanja)

Ovim Pravilnikom o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija se preuzimaju odredbe Uredbe (EZ) br. 999/2001 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22. maja 2001. o utvrđivanju pravila za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija sa svim izmjenama i dopunama, zaključno sa Uredbom Komisije (EU) 2017/1972 od 30. oktobra 2017. godine.

Član 25.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 43/19
26. februara 2019. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, s. r.

ANEKS I

SPECIFIČNE DEFINICIJE

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku preuzeti su iz važećih propisa i imaju sljedeće značenje:

a) definicija iz Odluke o nusproizvodima (član 4. tačka f):

(I) "životinja iz uzgoja" - bilo koja životinja koja se čuva, tovi ili uzgaja i koristi za proizvodnju hrane, vune, krzna i perja, kože ili bilo kojeg drugoga proizvoda dobivenog od životinje ili u druge svrhe posjedskog uzgoja;

b) definicije iz Aneksa I Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za odlaganje, korištenje, sakupljanje, prijevoz, identifikaciju i sljedivost, registraciju i odobravanje pogona, stavljanje na tržište, uvoz, tranzit i izvoz nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/12), u daljnjem tekstu Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, su:

(I) "krznari"-znači životinje koje se drže ili uzgajaju za proizvodnju krzna i koje nisu namijenjene za ljudsku prehranu;

(II) "proizvodi od krvi" - znači proizvodi dobiveni od krvi ili frakcija krvi, osim krvnog brašna, koji uključuju osušenu/zamrznutu/tečnu plazmu, osušenu cijelu krv, osušena/zamrznuta/tečna crvena krvna zrnca ili njihove frakcije i mješavine;

(III) "prerađene životinjske bjelančevine" - znači životinjske bjelančevine, dobivene u potpunosti od materijala Kategorije 3, obrađene u skladu sa Aneksom X, Poglavlje II, Odjeljak 1. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta (uključujući krvno brašno i riblje brašno) kako bi bile prikladne za direktnu upotrebu kao krmivo ili za drugu upotrebu u hrani za životinje, uključujući hranu za kućne ljubimce, ili za upotrebu u organskim gnojivima ili poboljšivačima tla; međutim ne uključuju proizvode od krvi, mlijeko, proizvode na bazi mlijeka, mliječne prerađevine, kolostrum, proizvode od kolostruma, talog iz centrifuge ili separatora, želatinu, hidrolizirane bjelančevine i dikalcij fosfat, jaja i proizvode od jaja, trikalcijev fosfatikolagen;

(IV) "riblje brašno" - znači prerađene životinjske bjelančevine dobivene od vodenih životinja, osim morskih sisara;

(V) "kolagen" - znači proizvodi na bazi bjelančevina dobiveni od koža, kostiju i tetiva životinja;

(VI) "želatina" - znači prirodne, topive bjelančevine, želirane ili neželirane, dobivene djelimičnom hidrolizom kolagena

proizvedenog od kostiju, koža, tetiva i ligamenata životinja;

(VII) "hidrolizirane bjelančevine" - znači polipeptidi, peptidi i aminokiseline, i njihove mješavine dobivene hidrolizom nusproizvoda životinjskog porijekla;

(VIII) "konzervirana hrana za kućne ljubimce"-znači termički obrađena hrana za kućne ljubimce u hermetički zatvorenim posudama;

(IX) "hrana za kućne ljubimce" - znači hrana za životinje, osim materijala navedenog u članu 24. stav 2. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta, koja se koristi kao hrana za kućne ljubimce i žvakalice za pse koje se sastoje od nusproizvoda životinjskog porijekla ili od njih dobivenih proizvoda koji:

sadrže materijal iz Kategorije 3, pored materijala iz člana 12. tačke p), r) i s) Odluke o nusproizvodima; i mogu sadržavati materijal Kategorije 1 iz uvoza, koji sadrže nusproizvode životinjskog porijekla koji su dobiveni od životinja koje su bile podvrgnute nedopuštenom liječenju, kako je utvrđeno u članu 2. tačka d) Odluke o zabrani primjene na životinjama određenih beta-agonista te materije hormonskog i tireostatskog djelovanja ("Službeni glasnik BiH", broj 74/10) ili u članu 2. tačka b) Odluke o praćenju rezidua određenih materija u živim životinjama i proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11);

(X) "prerađena hrana za kućne ljubimce" - znači hrana za kućne ljubimce, osim sirove hrane za kućne ljubimce, koja je bila prerađena u skladu sa tačkom 3. Poglavlje II, Aneksa XIII Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta.

c) definicija iz Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) član 3. stav (4):

(I) "Hrana za životinje" - je svaka tvar ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je hranjenju životinja, koje proizvode hranu ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane;

d) definicije iz Pravilnika o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 15/13), član 3. tačke b), e) i g) su:

(I) "krmiva" - proizvodi biljnog ili životinjskog porijekla čija je temeljna namjena udovoljiti potrebama hranjenja životinja u njihovom izvornom obliku, svježi ili konzervirani, i proizvodi dobiveni njihovom industrijskom preradom, te organske ili anorganske materije, koje sadrže ili ne sadrže dodatke hrani za životinje, a namijenjene su za korištenje u peroralnom hranjenju životinja direktno kao takve, ili nakon prerade ili u pripremi krmnih smjesa ili kao nosači premiksa;

(II) "krmna smjesa" - mješavina najmanje dva krmiva sa ili bez dodataka hrani za životinje namijenjena peroralnoj prehrani životinja u obliku potpune ili dopunske krmne smjese;

(III) "potpuna krmna smjesa"-mješavina hrane za životinje koja je zbog svog sastava dovoljna za dnevni obrok;

IV) oznaka znači bilo koja markica, zaštitni znak, žig, slikovni ili neki drugi opisni način, pisani, štampani, šablonski, istaknuti, reljefni, utisnut ili pričvršćen na pakiranje ili spremnik hrane za životinje;

e) definicije iz Pravilnika o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti vodenih životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 28/11), iz člana 3. stav (1) tačke b) i e) su:

(I) "životinja akvakulture"-svaka vodena životinja u svim fazama razvitka, uključujući ikru i mliječ/gamete, koja se uzgaja u uzgajalištu ili u području uzgoja mekušaca, uključujući sve vodene životinje iz prirode koje su namijenjene unošenju u uzgajalište ili područje uzgoja mekušaca;

(II) "vodene životinje" su:

ribe iz nadrazreda Agnatha i razreda Chondrichthyes i Osteichthyes, mekušci koji pripadaju koljenu Mollusca, rakovi koji pripadaju potkoljenu Crustacea.

(2) Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se i sljedeći pojmovi:

a) "domaći slučaj GSE-a" - znači slučaj goveđe spongiformne encefalopatije za koji nije jasno dokazano da je posljedica zaraze koja je nastupila prije uvoza žive životinje;

b) "kohorta"-znači skupina goveda koja uključuje:

(I) životinje oteljene u istom stadu kao i zaraženo govedo i to unutar 12 mjeseci prije ili nakon datuma teljenja zaraženoga goveda i

(II) životinje koje su u bilo koje vrijeme tokom prve godine njihovog života bile uzgajane zajedno sa zaraženim govedom tokom prve godine njegovog života;

c) "indeks slučaj" - znači prva životinja na posjedu ili u epidemiološki definiranoj skupini, kod koje je potvrđena zaraza TSE-om;

d) "TSE malih preživara" - znači slučaj transmisivne spongiformne encefalopatije utvrđen u ovce ili koze nakon potvrdnog testa za promijenjenu PrP bjelančevinu;

e) "slučaj grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj transmisivne spongiformne encefalopatije u ovce ili koze u kojem je isključena dijagnoza GSE-a u skladu sa kriterijima utvrđenim u tehničkom priručniku o karakterizaciji soja TSE-a kod malih preživara referentne laboratorije Evropske unije;

f) "slučaj klasičnoga grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj grebeža ovaca klasificiran kao klasičan u skladu sa kriterijima utvrđenim u tehničkom priručniku o karakterizaciji soja TSE-a u malih preživara referentne laboratorije Evropske unije;

- g) "atipični slučaj grebeža ovaca" - znači potvrđeni slučaj grebeža ovaca, koji se razlikuje od klasičnoga grebeža ovaca, u skladu sa kriterijima utvrđenim u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;
- h) "prion-proteinski genotip" kod ovaca znači kombinaciju dvaju alela, kako je opisano u tački 1. Aneksa I Pravilnika kojim se predviđaju uvjeti i tehnike genotipiziranja PrP gena populacija ovaca u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 86/12);
- i) "slučaj GSE-a" - znači slučaj GSE-a potvrđen u nacionalnoj referentnoj laboratoriji u skladu sa metodama i protokolima iz e 3.1. podtačke a) i b) Poglavlje C, Aneksa X ovog Pravilnika;
- j) "slučaj klasičnoga GSE-a" - znači slučaj GSE-a klasificiran kao takav u skladu sa kriterijima utvrđenim u metodi referentne laboratorije Evropske unije za klasifikaciju izolata TSE-a goveda;
- k) "slučaj atipičnoga GSE-a" - znači slučaj GSE-a koji se ne može klasificirati kao slučaj klasičnoga GSE-a u skladu sa kriterijima utvrđenim u metodi referentne laboratorije Evropske unije za klasifikaciju izolata TSE-a goveda;
- l) "ovce i koze starije od 18 mjeseci" - znači ovce i koze:
- (I) čiju dob potvrđuju registri ili dokumentacija o premještanju iz člana 3. tačke b), c) i d) Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ili
- (II) kojima su iz desni izrasla više od dva trajna sjekutića.
- m) "insekti iz uzgoja" znači životinje iz uzgoja, kako su određene u članu 4. tačka f) Odluke o nusproizvodima, onih vrsta insekata koje su odobrene za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina na sljedeći način.
- Prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja namijenjene proizvodnji hrane za životinje iz uzgoja osim krznara smiju se dobivati samo od insekata sljedećih vrsta:
- I crna vojnička muha (*Hermetia illucens*) i kućna muha (*Musca domestica*);
- II veliki brašnar (*Tenebrio molitor*) i manji brašnar (*Alphitobius diaperinus*);
- III kućni šturak (*Acheta domestica*), tropski kućni zrikavac (*Gryllodes sigillatus*) i livadski zrikavac (*Gryllus assimilis*).
- n) "proizvođači za vlastite potrebe" - znači uzgajivači stoke koji miješaju krmne smjese za upotrebu isključivo na vlastitom posjedu;

ANEKS II

ODREĐIVANJE GSE STATUSA

POGLAVLJE A

KRITERIJI

GSE status zemlje ili područja određuje se na temelju kriterija navedenih u tačkama a) do e) ovoga Poglavlja. Za potrebe ovog Aneksa smatra se da GSE ne obuhvata "atipični GSE" kao oblik bolesti koji se spontano javlja kod svih populacija goveda u vrlo rijetkim slučajevima.

U zemlji ili području:

- a) sprovodi se analiza rizika u skladu sa odredbama Poglavlja B ovog Aneksa, uz prepoznavanje svih potencijalnih faktora koji mogu rezultirati pojavom GSE-a i njihovog historijskog razvoja u zemlji ili području;
- b) uspostavljen je sistem stalnog nadziranja i praćenja GSE-a koji se posebno odnosi na rizike opisane u Poglavlju B koji udovoljava minimalnim zahtjevima za nadziranje određenim Poglavljem D ovog Aneksa;
- c) uspostavljen je stalni program osvježavanja veterinaru, stočaru i radnika uključenih u prijevoz, stavljanje na tržište i klanja goveda, radi poticanja izvještavanja o svim slučajevima koji pokazuju kliničke znakove GSE-a u ciljanoj potpopulaciji kako je određeno u Poglavlju D ovog Aneksa;
- d) na snazi je obaveza izvještavanja te istraživanja svih goveda koja pokazuju kliničke znakove GSE-a;
- e) pretraga mozga ili drugih tkiva prikupljenih u okviru sistema nadzora i praćenja koje se spominje u tački b) ovog Poglavlja sprovodi se u ovlaštenoj laboratoriji.

POGLAVLJE B

ANALIZA RIZIKA

1. Struktura analize rizika

Analiza rizika mora sadržavati procjenu na ulazu i procjenu izloženosti.

2. Procjena na ulazu (vanjski izazov)

2.1. Procjena na ulazu sastoji se od ocjene vjerovatnosti da je uzročnik GSE-a bio unesen u zemlju ili regiju preko proizvoda koji su potencijalno zaraženi uzročnikom GSE-a ili se već nalazi u državi ili regiji.

Moraju se uzeti u obzir sljedeći faktori rizika:

- a) prisutnost ili odsutnost uzročnika GSE-a u državi ili regiji te, ako je uzročnik prisutan, njegova prevalencija na temelju ishoda aktivnosti nadzora;
- b) proizvodnja mesno-koštanog brašna ili čvaraka od autohtone populacije preživara;
- c) uvezeno mesno-koštano brašno ili čvarci;
- d) uvezena goveda, ovce i koze;
- e) uvezena hrana za životinje i sastojci hrane za životinje;
- f) uvezeni proizvodi porijeklom od preživara za prehranu ljudi koji mogu sadržavati tkiva navedena u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika i kojima su se mogla hraniti goveda;
- g) uvezeni proizvodi porijeklom od preživara za "in vivo" upotrebu kod goveda.

2.2. U sprovođenju procjene na ulazu treba uzeti u obzir posebne programe iskorjenjivanja, nadzor i ostala epidemiološka ispitivanja (posebno nadzor GSE-a koji se sprovodi na populaciji goveda) koji su relevantni za faktore rizika navedene u tački 2.1 ovog Poglavlja.

3. Ocjena izloženosti

Ocjena izloženosti se sastoji od ocjene vjerovatnosti izloženosti goveda uzročniku GSE-a, uzimajući u obzir sljedeće:

- a) recikliranje i umnožavanje uzročnika GSE-a hranjenjem goveda mesno-koštanom brašnom ili čvarcima porijeklom od preživara, ili drugom hranom za životinje ili sastojcima hrane za životinje koji su njima kontaminirani;
- b) korištenje trupova preživara (uključujući uginule životinje), nusproizvoda i klaoničkog otpada, parametri procesa prerade životinjskih otpadaka i metoda proizvodnje hrane za životinje;
- c) korištenje ili nekorisćenje mesno-koštanog brašna i čvaraka dobivenih od preživara za hranjenje preživara uključujući mjere za sprječavanje unakrižne kontaminacije hrane za životinje;
- d) nivo nadziranja GSE-a provođenog u populaciji goveda do tog vremena i rezultate tog nadziranja.

POGLAVLJE C

DEFINICIJA KATEGORIJA

1. ZEMLJA ILI PODRUČJE SA ZANEMARIVIM GSE RIZIKOM:

Zemlja ili područje:

- (1) u kojem je analiza rizika u skladu sa Poglavljem B ovog Pravilnika sprovedena, radi prepoznavanja historijskih i postojećih faktora rizika;
 - (2) koje je dokazalo da su poduzete primjerene posebne mjere tokom niže određenog relevantnog perioda radi upravljanja svakim utvrđenim rizikom;
 - (3) koje je dokazalo da je uspostavljeno nadziranje tipa B u skladu sa Poglavljem D i da je udovoljeno relevantnim ciljanim tačkama u skladu sa njegovom Tablicom 2 i
 - (4) koje je:
 - a) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području nije zabilježen slučaj GSE-a, ili ukoliko je bilo GSE slučaja da je dokumentirano da je bio porijeklom iz uvoza i da je bio u potpunosti uništen;
 - (II) tokom najmanje sedam godina je ispunjavala kriterije iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa; i
 - (III) primjerenim nivoom kontrole i revizije dokazano je da preživari nisu bili hranjeni mesno-koštanom brašnom niti čvarcima dobivenim od preživara najmanje osam godina;
 - b) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području pojavio se jedan ili više domaćih slučajeva GSE-a, ali u svakom se slučaju radilo o životinjama oteljenim prije više od 11 godina;
 - (II) tokom najmanje sedam godina je ispunjavala kriterije iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa;
 - (III) primjerenim nivoom kontrole i revizije dokazano je da preživari nisu bili hranjeni mesno-koštanom brašnom niti čvarcima dobivenim od preživara najmanje osam godina;
 - (IV) žive životinje u zemlji ili području, trajno su označene i njihovog su kretanja pod kontrolom, a prilikom klanja ili uginuća u potpunosti se uništavaju:
- svi GSE slučajevi,

sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana uz GSE slučajeve i ona za koja je istraživanje pokazalo da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu za životinje, ili
sva goveda oteljena u istom stadu kao i ona rođena unutar 12 mjeseci od oteljenja GSE slučaja, ako su rezultati istraživanja iz alinee druge ove podtačke dvojbeni.

II. ZEMLJA ILI PODRUČJE S KONTROLIRANIM GSE RIZIKOM

Zemlja ili područje

- (1) u kojem se provela analiza rizika temeljena na podacima iz Poglavlja B ovog Aneksa, radi prepoznavanja historijskih i postojećih faktora rizika;
- (2) koje je dokazalo da se poduzimaju primjerene mjere radi upravljanja svim utvrđenim rizicima, no čije se mjere nisu sprovodile u relevantnom vremenskom periodu;
- (3) koje je dokazalo da je uspostavljeno nadziranje tipa A, u skladu sa Poglavljem D ovog Aneksa te da su postignute relevantne ciljne tačke u skladu sa Tablicom 2. ovog Aneksa. Ako su postignute relevantne ciljne tačke, nadziranje tipa B može zamijeniti nadziranje tipa A i
- (4) koje je:
 - a) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području nije bilo slučajeva GSE-a, ili je za svaki slučaj GSE-a dokazano da je potjecao iz uvoza te da je bio u potpunosti uništen, da su kriteriji iz tački. c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni i da može biti dokazano odgovarajućom kontrolom i revizijom da u hranjenju preživara nisu korišteni niti mesno-koštano brašno niti čvarci dobiveni od preživara;
 - (II) da su kriteriji iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni tokom perioda kraćeg od sedam godina i/ili
 - (III) ne može se dokazati da su kontrole hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara na snazi u periodu od osam godina;
 - b) bilo u sljedećoj situaciji:
 - (I) u zemlji ili području u kojem se pojavio domaći slučaj GSE-a, ispunjeni su kriteriji iz tački c), d) i e) Poglavlja A ovog Aneksa i može biti dokazano odgovarajućom kontrolom i revizijom da u hranjenju preživara nisu korišteni niti mesno-koštano brašno niti čvarci dobiveni od preživara;
 - (II) da su kriteriji iz tački c) do e) Poglavlja A ovog Aneksa ispunjeni tokom perioda kraćeg od sedam godina i/ili
 - (III) ne može se dokazati da su kontrole hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara na snazi najmanje osam godina;
 - (IV) sljedeće se životinje, ukoliko su žive u zemlji ili području, trajno identificiraju i njihova se premještanja prate, a prilikom klanja ili uginuća u potpunosti se uništavaju:
 - svi GSE slučajevi, i
 - sva goveda koja su tokom njihove prve godine života uzgajana zajedno s GSE slučajevima i za koja je istraživanje pokazalo da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu za životinje, ili
 - sva goveda oteljena u istom stadu kao i ona rođena unutar 12 mjeseci od oteljenja GSE slučaja, ako su rezultati istraživanja iz alinee druge ove podtačke dvojbeni.

III. ZEMLJA ILI PODRUČJE S NEODREĐENIM GSE RIZIKOM

Zemlja ili područje za koje određivanje GSE statusa nije zaključeno ili koje ne udovoljava uvjetima koje trebaju zadovoljiti zemlja ili područje da bi bile svrstane u jednu od ostalih kategorija.

POGLAVLJE D

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA NADZIRANJE

1. Tipovi nadziranja

Za potrebe ovog Aneksa primjenjuju se sljedeće definicije:

a) Nadziranje tipa A

1.1. Primjena nadziranja tipa A omogućava otkrivanje GSE-a pri zadanoj prevalenciji ¹ od barem jednog slučaja na 100 000 u populaciji odraslih goveda u dotičnoj zemlji ili području, s nivoom sigurnosti od 95 %;

b) Nadziranje tipa B

1.2. Primjena nadziranja tipa B omogućava otkrivanje GSE-a pri zadanoj prevalenciji od barem jednog slučaja na 50 000 u

populaciji odraslih goveda u dotičnoj zemlji ili području, s nivoom sigurnosti od 95 %;

1.3. Nadziranje tipa B mogu sprovoditi zemlje ili područja sa statusom zanemarivog GSE rizika radi potvrđivanja zaključaka analize rizika, na primjer dokazujući efikasnost mjera za smanjivanje bilo kojih utvrđenih faktora rizika, nadziranjem s ciljem prepoznavanja neuspjeha takvih mjera;

1.4. Nadziranje tipa B može se sprovoditi i kada zemlja ili područje ima status kontroliranog GSE rizika, nakon postizanja relevantnih ciljanih tačaka korištenjem nadziranja tipa A, radi održavanja povjerenja u znanje stečeno kroz nadziranje tipa A;

1.5. Za potrebe ovog Aneksa, a u svrhu nadziranja, prepoznate su sljedeće četiri potpopulacije goveda:

- a) goveda starija od 30 mjeseci koja pokazuju promjene u ponašanju ili kliničke znakove skladno GSE-u (klinički sumnjiva);
- b) goveda starija od 30 mjeseci koja se otežano kreću, zalegle životinje, koje ne mogu ustati ili hodati bez pomoći, goveda starija od 30 mjeseci poslana na prisilno klanje ili s uočenim promjenama tokom *ante mortem* pregleda (klanje radi povreda ili prisilno klanje);
- c) goveda starija od 30 mjeseci koja su uginula ili su usmrćena na posjedu tokom prijevoza ili u klaonici (uginuća);
- d) goveda starija od 36 mjeseci pri redovnom klanju.

2. Strategija nadziranja

2.1. Izrađuje se strategija nadziranja radi osiguravanja da uzorci reprezentativno predstavljaju stado zemlje ili područja u koju su uključeni demografski faktori poput vrste proizvodnje i geografske lokacije te mogući utjecaji kulturološki jedinstvenih načina uzgoja životinja. Korišteni pristup i pretpostavke moraju se u potpunosti dokumentirati, a dokumentacija se čuva sedam godina.

2.2. Radi sprovođenja strategije nadziranja za GSE, zemlja koristi dokumentirane zapise ili pouzdane ocjene dobne distribucije populacije odraslih goveda testiranih na GSE, razvrstanih po dobi i potpopulaciji unutar zemlje ili područja.

3. Zadane vrijednosti i ciljne tačke

Uzorci za nadziranje moraju udovoljavati ciljnim tačkama izloženim u Tablici 2. ovog Aneksa, na temelju "zadanih vrijednosti" određenih u Tablici 1. ovog Aneksa. Sve klinički sumnjive životinje moraju se istražiti, bez obzira na ukupni broj tačaka. Moraju biti uzorkovane barem tri od četiri potpopulacije. Ukupan broj tačaka za sakupljene uzorke zbraja se tokom najviše sedam uzastopnih godina radi postizanja ciljnog broja tačaka. Ukupan zbir tačaka povremeno se upoređuje s ciljnim brojem tačaka za zemlju ili područje.

Tablica 1.

Zadane vrijednosti nadziranja za uzorke sakupljene od životinja iz određene potpopulacije i dobne kategorije

Nadzirana potpopulacija			
Rutinsko klanje ⁽¹⁾	Uginuća ⁽²⁾	Klanje radi povreda ⁽³⁾	Klinički sumnjive životinje ⁽⁴⁾
Dob ≥ 1 godine i < 2 godine			
0,01	0,2	0,4	Nije primjenjivo
Dob ≥ 2 godine i < 4 godine (mlađi odrasli)			
0,1	0,2	0,4	260
Dob ≥ 4 godine i < 7 godina (srednji odrasli)			
0,2	0,9	1,6	750
Dob ≥ 7 godina i < 9 godina (stariji odrasli)			
0,1	0,4	0,7	220
Dob ≥ 9 godina (stari)			
0,0	0,1	0,2	45
⁽¹⁾ Goveda starija od 36 mjeseci pri redovnom klanju. ⁽²⁾ Goveda starija od 30 mjeseci pronađena uginula ili usmrćena na posjedu tokom prijevoza ili u klaonici (uginuća). ⁽³⁾ Goveda starija od 30 mjeseci koja se otežano kreću, zalegle životinje, koje ne mogu ustati ili hodati bez pomoći, goveda starija od 30 mjeseci prisilno zaklana ili s uočenim promjenama tokom <i>ante mortem</i> pregleda (klanje radi povreda ili prisilno klanje). ⁽⁴⁾ Goveda starija od 30 mjeseci koja pokazuju promjene u ponašanju ili kliničke znakove GSE-a (klinički sumnjiva).			

Tablica 2.

Ciljni bodovi za različite veličine populacije odraslih goveda u zemlji ili regiji

Ciljni bodovi za zemlju ili regiju		
Veličina populacije odraslih goveda (starost 24 mjeseca i više)	Nadzor vrste A	Nadzor vrste B
> 1 000 000	300 000	150 000
900 001 - 1 000 000	214 600	107 300
800 001 - 900 000	190 700	95 350
700 001 - 800 000	166 900	83 450
600 001 - 700 000	143 000	71 500
500 001 - 600 000	119 200	59 600
400 001 - 500 000	95 400	47 700
300 001 - 400 000	71 500	35 750
200 001 - 300 000	47 700	23 850
100 001 - 200 000	22 100	11 500
90 001 - 100 000	19 900	9 950
80 001 - 90 000	17 700	8 850
70 001 - 80 000	15 500	7 750
60 001 - 70 000	13 000	6 650
50 001 - 60 000	11 000	5 500
40 001 - 50 000	8 800	4 400
30 001 - 40 000	6 600	3 300
20 001 - 30 000	4 400	2 200
10 001 - 20 000	2 100	1 050
9 001 - 10 000	1 900	950
8 001 - 9 000	1 600	800
7 001 - 8 000	1 400	700
6 001 - 7 000	1 200	600
5 001 - 6 000	1 000	500
4 001 - 5 000	800	400
3 001 - 4 000	600	300
2 001 - 3 000	400	200
1 001 - 2 000	200	100

4. Određivanje specifičnih ciljeva

Unutar svake od gore navedene potpopulacije u zemlji ili području, mogu se ciljano odrediti goveda koja su uvezena iz zemalja ili područja u kojima je utvrđen GSE i goveda koja su konzumirala potencijalno kontaminiranu hranu za životinje iz zemalja ili područja u kojima je utvrđen GSE.

5. Model za nadziranje GSE-a

U svrhu ocjene prisutnosti/prevalencije GSE-a može se koristiti BSurvE modelom ili drugom metodom temeljenoj na BSurvE modelu.

6. Održavanje nadziranja

Kada se postignu ciljne tačke, a u svrhu nastavka određivanja statusa zemlje ili područja kontroliranog GSE rizika ili zanemarivog GSE rizika, nadziranje se može svesti na nadziranje tipa B (uz uvjet da svi drugi pokazatelji ostanu pozitivni). Međutim, radi nastavka udovoljavanja zahtjevima određenim u ovom Poglavlju, daljnje godišnje nadziranje mora uključivati barem tri od četiri propisane potpopulacije. Nadalje, sva goveda klinički sumnjiva na zarazu sa GSE-om pregledavaju se bez obzira na broj nakupljenih tačaka. Godišnje nadziranje u zemlji ili području nakon postizanja traženih ciljnih tačaka ne može biti manje od količine tražene za jednu sedminu ukupnog nadziranja Tipa B.

ANEKS III

SISTEM PRAĆENJA

POGLAVLJE A

I. PRAĆENJE U GOVEDA

1. Općenito

Praćenje u goveda sprovodi se u skladu sa laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.1. podtačka b) ovog Pravilnika.

2. Praćenje životinja zaklanih za prehranu ljudi:

2.1. Sva goveda starija od 24 mjeseca testiraju se na GSE kada se podvrgavaju:

prisilnom klanju u skladu sa tačkom a) Poglavlje VI, Odjeljak I, Aneksa III Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 103/12, 28/14 i 87/15), ili

ante mortem pregledu s napomenama o nesrećama ili ozbiljnim fiziološkim i funkcionalnim problemima, ili znakovima u skladu sa tačkom 2. Dio B, Poglavlje II, Odjeljak I, Aneksa I Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla.

2.2. Sva zdrava goveda starija od 30 mjeseci koja se uobičajeno kolju za prehranu ljudi, moraju se testirati na GSE.

3. Praćenje u životinja koje nisu zaklane za prehranu ljudi:

3.1. Sva goveda starija od 24 mjeseca koja su uginula ili usmrćena, ali nisu:

usmrćena u okviru epidemije, kao što je epidemija slinavke i šapa, zaklana za prehranu ljudi, moraju se testirati na GSE.

3.2. Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o odstupanju od odredaba podtačke 3.1. ove tačke, u udaljenim područjima s malom gustoćom životinja, gdje sakupljanje uginulih životinja nije organizirano. To odstupanje ne smije obuhvatati više od 10 % populacije goveda u zemlji.

4. Praćenje u drugih životinja

Pored testiranja navedenog u gornjim tačkama 2. do 3. ovog Dijela mogu se testirati i druga goveda, posebno ako te životinje potječu iz zemalja s domaćim slučajem GSE-a, hranjene su potencijalno kontaminiranom hranom za životinje ili ako potječu od ženki zaraženih GSE-om.

5. Mjere nakon testiranja

5.1. Ako je životinja zaklana za prehranu ljudi odabrana za testiranje na GSE, oznaka zdravstvene ispravnosti predviđena u Odjeljku I, Poglavlje III, Aneksa I, Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla, ne smije se staviti na trup te životinje dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test.

5.2. Mjerodavni veterinarski inspektor može odobriti odstupanje od odredbi iz podtačke 5.1. ove tačke u slučajevima kad se u klaonici primjenjuje službeni sistem kojim se osigurava da nijedan dio pregledane životinje koja nosi oznaku zdravstvene ispravnosti neće izaći iz klaonice dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test.

5.3. Svi dijelovi tijela životinje koja je testirana na GSE, uključujući kožu, moraju se zadržati pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test, osim ako su zbrinuti u skladu sa članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o

nusproizvodima ili osim ako se masti životinje prerađuju u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za odlaganje, korištenje, sakupljanje, prijevoz, identifikaciju i sljedivost, registraciju i odobravanje pogona, stavljanje na tržište, uvoz, tranzit i izvoz nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 30/12, u daljnjem tekstu: Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode) i koriste u skladu sa članom 14. tačka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.

5.4. Svi dijelovi tijela životinje koja daje pozitivan ili nejasan nalaz na brzi test, uključujući kožu, moraju se zbrinuti u skladu sa članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima, osim materijala koji se zadržava u vezi s evidencijom predviđenom u Poglavlju B, Dio III ovog Aneksa te osim masti dobivenih od tog tijela, pod uvjetom da su te masti prerađene u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i da se koriste u skladu sa članom 14. tačka e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.

5.5. Ako životinja zaklana za prehranu ljudi daje pozitivan ili nejasan rezultat na brzi test, u skladu sa podtačkom 5.4. ove tačke, uništava se barem jedan trup koji je na istoj liniji klanja bio neposredno ispred ta dva trupa koja su bila neposredno iza životinje koja je dala pozitivan ili nejasan rezultat.

Odstupajući od prvog stava ove tačke, mjerodavni veterinarski inspektor može odlučiti uništiti navedene trupove samo ako se potvrdnim testiranjem iz Aneksa X, Poglavlje C, tačka 3.1. podtačka b) ovog Pravilnika potvrdi da je rezultat na brzi test pozitivan ili nejasan.

5.6. Mjerodavni veterinarski inspektor može odstupiti od odredaba iz tačke 5.5. u slučajevima kad se u klaonici primjenjuje sistem koji sprječava kontaminaciju među trupovima.

6. Revizija godišnjih programa praćenja u odnosu na GSE (programi praćenja GSE-a), kako je predviđeno članom 7. stav (3) ovog Pravilnika:

6.1. Zahtjev za reviziju godišnjeg programa praćenja GSE-a koji Ured dostavlja Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja mora sadržavati najmanje sljedeće:

a) informacije o sistemu godišnjeg praćenja GSE-a koji se sprovodio u prethodnom šestogodišnjem periodu na području zemlje, uključujući detaljnu dokumentaciju kojom se dokazuje zadovoljavanje epidemioloških kriterija utvrđenih u podtački

6.2. ove tačke;

b) informacije o sistemu identifikacije i sljedivosti goveda, kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka b) ovog Pravilnika, koji se sprovodio u prethodnom šestogodišnjem periodu na području, uključujući detaljan opis funkcioniranja kompjuterizirane baze podataka kako je navedeno u članu 9. Pravilnika o označavanju životinja;

c) informacije o zabranama u vezi sa hranjenjem životinja u prethodnom šestogodišnjem periodu na području zemlje, uključujući detaljan opis sprovođenja zabrane hranjenja domaćih životinja bjelančevinama porijeklom od sisara, kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka (c) ovog Pravilnika, uključujući program uzorkovanja te broj i vrstu ustanovljenih povreda zabrane kao i rezultate daljnjeg praćenja;

d) detaljan opis predloženog revidiranog programa praćenja GSE-a, u kojem je navedeno i geografsko područje u kojem se program treba sprovoditi kao i opis podskupina goveda koje će biti obuhvaćene revidiranim programom praćenja GSE-a, uključujući dobne granice i broj uzoraka za ispitivanje;

e) ishod sveobuhvatne analize rizika kojom se dokazuje da se revidiranim programom praćenja GSE-a osigurava zaštita zdravlja ljudi i životinja. Analiza rizika mora uključiti i analizu rodne kohorte ili druga bitna istraživanja kojima je cilj dokazati da su se mjere za smanjenje rizika od TSE, uključujući zabranu hranjenja kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka c) ovog Pravilnika, sprovodile na djelotvoran način.

6.2. Epidemiološki kriteriji

Zahtjevi za reviziju programa praćenja GSE-a uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih u članu 7. stav (3) tačke a), b) i c) ovog Pravilnika, moraju sadržavati sljedeće epidemiološke kriterije:

a) za period od najmanje šest uzastopnih godina od dana primjene programa testiranja GSE-a, kako je navedeno, u članu 7. stav (3) tačka b) ovog Pravilnika:

ili

- prosječno smanjenje godišnje stope pojavljivanja novih slučajeva GSE-a zapaženo u populaciji odraslih goveda (iznad 24 mjeseci starosti) bilo je iznad 20% i ukupan broj stoke zahvaćene GSE-om rođene nakon početka primjene potpune zabrane hranjenja domaćih životinja bjelančevinama porijeklom od sisara, kako je navedeno u članu 7. stav (3) tačka c) ovog Pravilnika, nije bio veći od 5% ukupnoga broja potvrđenih slučajeva GSE-a;

ili

- godišnja stopa pojavljivanja GSE-a zapažena u populaciji odraslih goveda (iznad 24 mjeseca starosti) bila je stalno ispod 1/100 000;

ili

- ako je populacija odraslih goveda (iznad 24 mjeseca starosti) manja od 1 000 000 životinja, kumulativni broj potvrđenih slučajeva GSE bio je stalno ispod pet;

b) nakon šestogodišnjega perioda navedenog u podtački (a) ove tačke nema pokazatelja da se epidemiološka situacija u vezi s GSE-om pogoršava.

II. PRAĆENJE OVACA I KOZA

1. Općenito

Sistemska praćenje ovaca i koza sprovodi se u skladu sa laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X, Poglavlju C, tačka 3.2. podtačka (b) ovog Pravilnika.

2. Praćenje ovaca i koza koje su zaklane za prehranu ljudi

a) Ukoliko populacija ženki ovaca i pripuštenih šilježica prelazi 750 000 životinja, mora se testirati najmanji godišnji uzorak od 10 000 ovaca zaklanih za prehranu ljudi, u skladu sa pravilima za uzorkovanje određenim tačkom 4. ovog Dijela;

b) Ukoliko populacija ojarenih i pripuštenih koza prelazi 750 000 životinja, mora se testirati godišnje najmanje 10 000 koza zaklanih za prehranu ljudi u skladu sa pravilima za uzorkovanje određenim tačkom 4. ovog Dijela;

c) Ukoliko postoje poteškoće u prikupljanju dovoljnog broja zdravih zaklanih ovaca ili koza kako bi se postigao minimalni broj uzorka iz podtačaka a) i b) ove tačke, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odabrati zamjenu maksimalno 50% minimalnog broja uzoraka testiranjem uginulih ovaca ili koza starijih od 18 mjeseci u omjeru jedan na jedan, s tim da se taj broj dodaje minimalnom broju uzorka određenog u tački 3. ovog Dijela. Nadalje, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odrediti zamjenu maksimalno 10% minimalnog broja uzoraka na način da se testiraju ovce ili koze starije od 18 mjeseci u omjeru jedan na jedan, usmrćene u okviru iskorjenjivanja bolesti.

3. Praćenje ovaca i koza koje nisu zaklane radi prehrane ljudi

Testiranje se mora provesti, u skladu sa pravilima za uzorkovanje određenim tačkom 4. ovog Dijela i minimalnim brojem uzoraka iz Tablice A i Tablice B ove tačke, na ovcama i kozama koje su uginule ili su usmrćene, ali nisu:

- usmrćene u okviru iskorjenjivanja bolesti, ili
- zaklane radi prehrane ljudi.

Tablica A

Populacija ovaca i pripuštenih šilježica u zemlji	Minimalni broj uzorka uginulih ovaca ⁽¹⁾
> 750 000	10 000
100 000 - 750 000	1 500
40 000 - 100 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100
⁽¹⁾ Minimalni broj uzorka određen je na način da je uzeta u obzir veličina populacije ovaca u zemlji i namijenjene su postizanju ostvarivih ciljeva.	

Tablica B

Populacija ojarenih i pripuštenih koza u zemlji	Minimalni broj uzorka uginulih koza ⁽¹⁾
> 750 000	10 000
250 000 - 750 000	1 500
40 000 - 250 000	100% do 500
< 40 000	100% do 100
⁽¹⁾ Minimalni broj uzorka određen je na način da je uzeta u obzir veličina populacije koza u zemlji i namijenjene su postizanju ostvarivih ciljeva.	

4. Pravila uzorkovanja primjenjiva na životinje navedene u tačkama 2. i 3.

Životinje moraju biti starije od 18 mjeseci ili imati više od dva trajna sjekutića koja su probila kroz desni.

Starost životinja procjenjuje se na temelju pregleda zubala, vidljivih znakova zrelosti ili bilo kojeg drugog pouzdanog podatka.

Odabir uzorka određuje se u svrhu izbjegavanja prevelike zastupljenosti bilo koje skupine s obzirom na porijeklo, dob, vrstu, tip proizvodnje ili bilo koje druge karakteristike.

Uzorkovanje mora biti reprezentativno za svako područje i sezonu. Izbjegava se višestruko uzorkovanje u istom stadu, kad god je moguće. Programima praćenja nastoji se postići, kad god je moguće, da predmet testiranja na TSE tokom uzastopnih godina uzorkovanja budu svi službeno registrirani posjedi s više od 100 životinja i oni na kojima nikada nisu otkriveni slučajevi TSE-a.

Mora se uspostaviti sistem za provjeru ciljane ili druge osnove radi onemogućavanja izbjegavanja uzorkovanja životinja.

Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o izuzimanju od uzorkovanja udaljenih područja s niskom gustoćom životinja, gdje nije organizirano sakupljanje mrtvih životinja. Odstupanje ne pokriva više od 10 % populacije ovaca i koza u zemlji.

5. Praćenje na posjedima na kojima se primjenjuju mjere kontrole i iskorjenjivanja TSE-a

Životinje starije od 18 mjeseci koje su usmrćene radi uništavanja u skladu sa Aneksom VII Poglavlje B Dio 2. tačka 2.2.1. i

tačka 2.2.2. podtačke b) ili c), testiraju se na prisutnost TSE-a u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2. podtačka b) ovog Pravilnika, na temelju odabira jednostavnog slučajnog uzorka, u skladu sa veličinom uzorka određenom u sljedećoj tablici.

Broj životinja u stadu starijih od 18 mjeseci koje su usmrćene radi uništavanja	Minimalna veličina uzorka
70 ili manje	Sve odgovarajuće životinje
80	68
90	73
100	78
120	86
140	92
160	97
180	101
200	105
250	112
300	117
350	121
400	124
450	127
500 ili više	150

6. Praćenje ostalih životinja

Uz programe praćenja navedene u tačkama 2. 3. i 4 ovog Dijela, Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima iz člana 4. ovog Pravilnika, može sprovoditi i praćenje drugih životinja, posebno:

- životinja koje se koriste za proizvodnju mlijeka,
- životinja koje potječu iz zemalja s domaćim slučajevima TSE-a,
- životinja koje su konzumirale potencijalno kontaminiranu hranu za životinje,
- životinja rođenih ili porijeklom od ženki zaraženih TSE-om.

7. Mjere nakon testiranja ovaca i koza

7.1. Ovce ili koze zaklane za prehranu ljudi, testirane na TSE u skladu sa tačkom 2. ovog Dijela, njihovi trupovi ne označavaju se zdravstvenom oznakom predviđenom u Aneksu I, Odjeljak I, Poglavlje III Pravilnika o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porijekla, do dobivanja negativnog rezultata na brzom testu.

7.2. Mjerodavni veterinarski inspektor može odstupiti od podtačke 7.1. ove tačke, ako je u klaonici uspostavljen sistem koji su odobrila mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, kojim je osigurano praćenje svih dijelova životinje i da niti jedan dio testirane životinje koja nosi zdravstvenu oznaku ne može napustiti klaonicu do dobivanja negativnog rezultata brzog testa.

7.3. Svi dijelovi tijela testirane životinje, uključujući kožu, moraju se zadržati pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat na brzi test, osim ako su zbrinuti u skladu sa članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima ili osim ako se masti životinje prerađuju u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i koriste u skladu sa članom 14. tačkom e) Odluke o nusproizvodima ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.

7.4. Svi dijelovi tijela životinje koja daje pozitivan rezultat na brzi test, uključujući kožu, moraju se zbrinuti u skladu s članom 14. tačka a) ili tačka b) Odluke o nusproizvodima, osim materijala koji se zadržava u vezi sa evidencijom iz Poglavlja B, Dio III ovog Aneksa te osim prerađenih masti dobivenih od tog tijela pod uvjetom da su te masti prerađene u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode ili se koriste za proizvodnju dobivenih proizvoda iz člana 37. Odluke o nusproizvodima.

8. Genotipizacija

8.1. Genotip bjelančevine priona za kodone 136, 154 i 171 mora biti određen za svaki pozitivan slučaj TSE u ovce. TSE slučajevi utvrđeni u ovaca s genotipima koji kodiraju alanin na oba alela na kodonu 136, arginin na oba alela na kodonu 154 i arginin na oba alela na kodonu 171 moraju se odmah prijaviti, u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Ukoliko je TSE pozitivan slučaj atipičan slučaj grebeža ovaca, određuje se genotip bjelančevine priona za kodon 141.

8.2. Uz genotipizirane životinje u skladu sa podtačkom 8.1. ove tačke, određuje se genotip bjelančevine priona za kodone 136, 141, 154 i 171 na minimalnom uzorku ovaca. U slučaju kad je u populaciji odraslih ovaca više od 750 000 životinja, minimalni se uzorak sastoji od najmanje 600 životinja a kad je populacija životinja ispod navedenog broja, minimalni uzorak sastoji se od najmanje 100 životinja. Uzorci se mogu odabrati od životinja zaklanih za prehranu ljudi, od životinja uginulih na posjedu ili od živih životinja. Uzorak treba biti reprezentativan za čitavu populaciju ovaca.

III. SISTEM PRAĆENJA U OSTALIH VRSTA ŽIVOTINJA

Ured, u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, može na dobrovoljnoj osnovi, sprovoditi praćenje TSE-a u drugih vrsta životinja osim goveda, ovaca i koza.

POGLAVLJE B

ZAHTJEVI U VEZI S PRIJAVLJIVANJEM I EVIDENTIRANJEM

I. ZAHTJEVI

Podaci koje su mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH dužna dostaviti Uredu u svojim godišnjim izvještajima predviđenim u članu 7. stav (5) ovog Pravilnika:

- Broj sumnjivih slučajeva koji su pod službenim ograničenjima kretanja u skladu s članom 14. stavovi (1), (2), (3) i (4) ovog Pravilnika, po vrsti životinja.
- Broj sumnjivih slučajeva koji su podvrgnuti laboratorijskim pretragama u skladu s članom 14. stav (5) ovog Pravilnika, po životinjskim vrstama, uključujući rezultate brzih testova i potvrdnih testova (broj pozitivnih i negativnih), i u vezi s govedima, dobnu raspodjelu svih testiranih životinja. Dobnu raspodjelu potrebno je grupirati kad je to moguće kako slijedi: "do 24

mjeseca", raspodjela po 12 mjeseci, od 24 do 155 mjeseci te "preko 155 mjeseci" starosti.

3. Broj stada u kojima su sumnjivi slučajevi ovaca i koza prijavljeni i istraženi u skladu s članom 14. stavovi (1), (2), (3), (4) i (5) ovog Pravilnika.

4. Broj goveda testiranih u okviru svake subpopulacije navedene u Poglavlju A, Dio I, tačke 2.1., 2.2., 2.3., 3.1. i 4 ovog Aneksa. Navodi se metoda odabiranja uzoraka, rezultati brzih i potvrdnih testova te dobna raspodjela testiranih životinja grupiranih kako je navedeno u tački 2. ovog Dijela.

5. Broj ovaca i koza i stada ispitanih u okviru svakog dijela populacije navedene u Poglavlju A, Dio II, tač. 2. 3. i 5. ovog Aneksa, zajedno s metodom odabiranja uzoraka i rezultatima brzih pretraga kao i potvrdnih testova.

6. Geografska proširenost, uključujući državu porijekla, ako to nije Bosna i Hercegovina, pozitivnih slučajeva GSE-a i grebeža. Navodi se godina, a gdje je to moguće i mjesec rođenja za svaki slučaj TSE-a u goveda, ovaca i koza. Navode se slučajevi TSE-a koji se smatraju atipičnim. Za slučajeve grebeža obavještava se o rezultatima primarnog i sekundarnog molekularnog testiranja, iz Aneksa X, Poglavlje C, tačka 3.2. podtačka (c) ovog Pravilnika, ako je primjereno.

7. U drugih životinja osim goveda, ovaca i koza, broj uzoraka i potvrđenih slučajeva TSE-a, po vrsti.

8. Genotip i, ako je moguće rasa, svake ovce koja je pronađena da je pozitivna na TSE i od koje je uzet uzorak u skladu s Poglavljem A, Dio II, tačka 8.1. ili od koje je uzet uzorak u skladu s Poglavljem A, Dio II, tačka 8.2. ovog Aneksa.

II. EVIDENCIJE

1. Mjerodavna tijela iz člana 4. tač. a), b) i c) ovog Pravilnika sedam godina čuvaju evidenciju informacija iz Dijela I ovog Poglavlja.

2. Laboratorija koji obavlja testiranja mora sedam godina čuvati sve evidencije o testiranju, posebno laboratorijske dnevnik i, ako je to primjereno, parafinske blokove i fotografije obojenih preparata moždanog tkiva (Western blot testova).

ANEKS IV

HRANJENJE ŽIVOTINJA

POGLAVLJE I

PROŠIRENJA ZABRANE NA KOJE SE ODNOSI ČLAN 9. STAV (1) OVOG PRAVILNIKA

U skladu sa članom 9. stav (2) ovog Pravilnika zabrana iz člana 9. stav (1) ovog Pravilnika proširuje se na hranjenje:

a) preživara dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog porijekla te krmnim smjesama koje sadrže te proizvode;

b) nepreživara iz uzgoja, osim krznara:

(I) prerađenim životinjskim bjelančevinama;

(II) kolagenom i želatinom koja potječe od preživara;

(III) proizvodima od krvi;

(IV) hidroliziranim bjelančevinama životinjskog porijekla;

(V) dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog porijekla;

(VI) hranom za životinje koja sadrži proizvode navedene u tačkama od (I) do (V).

POGLAVLJE II

ODSTUPANJA OD ZABRANA PREDVIĐENIH U ČLANU 9. STAV (1) OVOG PRAVILNIKA I POGLAVLJU I OVOG ANEKSA

U skladu sa članom 9. stav (3) ovog Pravilnika, zabrane predviđene u članu 9. stav (1) i Poglavlju I, Aneksa IV ovog Pravilnika se ne primjenjuju na hranjenje:

a) preživara:

(I) mlijekom, proizvodima na bazi mlijeka, proizvodima dobivenim od mlijeka, kolostrumom i proizvodima od kolostruma;

(II) jajima i proizvodima od jaja;

(III) kolagenom i želatinom dobivenom od nepreživara;

(IV) hidroliziranim bjelančevinama dobivenim od:

dijelova nepreživara ili

krzna i kože preživara;

(V) krmnim smjesama koje sadrže proizvode navedene u alinejama (I) do (IV) ove tačke;

b) nepreživara iz uzgoja sljedećim krmivima i krmnim smjesama:

(I) hidroliziranim bjelančevinama dobivenim od dijelova nepreživara ili od krzna i kože preživara;

(II) ribljim brašnom i krmnim smjesama koje sadrže riblje brašno, koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu sa općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak A ovog Pravilnika;

(III) dikalcij fosfatom i trikalcij fosfatom životinjskog porijekla i krmnim smjesama koje sadrže takve fosfate koji su proizvedeni, stavljeni na tržište i korišteni u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak B ovog Pravilnika;

(IV) proizvodima od krvi dobivenim od nepreživara i krmnim smjesama koje sadrže takve proizvode od krvi koji su proizvedeni, stavljeni na tržište i korišteni u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak C ovog Pravilnika;

c) životinja akvakulture, sljedećim krmivima i krmnim smjesama:

(I) prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od nepreživara, osim ribljim brašnom i prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od insekata iz uzgoja, i krmnim smjesama koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV Poglavlje III ovog Pravilnika i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak D ovog Pravilnika;

(II) prerađenim životinjskim bjelančevinama dobivenim od insekata za uzgoj i krmnim smjesama koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine, koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu s općim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje III i posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak F ovog Pravilnika;

d) neodbijenih preživara mliječnim zamjenicama koje sadrže riblje brašno i koje su proizvedene, stavljene na tržište i korištene u skladu s posebnim uvjetima propisanim u Aneksu IV, Poglavlje IV, Odjeljak E ovog Pravilnika;

e) životinja iz uzgoja krmivima biljnog porijekla i krmnim smjesama koje sadrže takva krmiva kontaminirana neznatnim količinama čestica kosti dobivenih od nedozvoljenih životinjskih vrsta. Bosna i Hercegovina može koristiti ovo odstupanje samo ako je prethodno provela procjenu rizika koja je potvrdila da je rizik za zdravlje životinja zanemariv. Ova procjena rizika mora sadržavati najmanje sljedeće:

nivo kontaminacije;

vrstu i izvor kontaminacije;

namjeravanu upotrebu kontaminirane hrane za životinje.

POGLAVLJE III

OPĆI UVJETI ZA PRIMJENU ODREĐENIH ODSUPANJA PREDVIĐENIH U POGLAVLJU II OVOG ANEKSA

Odjeljak A

PRIJEVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA

1. Sljedeći proizvodi za hranjenje nepreživara iz uzgoja moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji se ne koriste za prijevoz hrane za životinje, koja je namijenjena za preživare:

a) prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, uključujući riblje brašno, dobivene od nepreživara;

b) dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla u rasutom stanju;

c) proizvodi od krvi dobiveni od nepreživara u rasutom stanju;

d) krmne smjese u rasutom stanju koje sadrže krmiva navedena u tačkama a), b) i c) tačke 1. ovog Odjeljka.

Evidencije s detaljnim podacima o vrsti prevezenih proizvoda moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri, koji su prethodno korišteni za prijevoz proizvoda navedenih u toj tački, mogu se kasnije koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene preživarima, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaku upotrebu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

3. Prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, osim ribljeg brašna, dobivene od nepreživara i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve prerađene životinjske bjelančevine, moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji

se ne koriste za prijevoz hrane za životinje, namijenjene nepreživarima iz uzgoja koji nisu životinje akvakulture.

4. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri koji su prethodno korišteni za prijevoz proizvoda navedenih u toj tački, mogu se kasnije koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene nepreživarima iz uzgoja, osim životinja akvakulture, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaku upotrebu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odjeljak B

PROIZVODNJA KRMNIH SMJESA ZA HRANJENJE NEPREŽIVARA IZ UZGOJA

1. Krmne smjese namijenjene hranjenju nepreživara iz uzgoja i one koje sadrže sljedeća krmiva, moraju se proizvoditi u objektima u kojima se ne proizvode krmne smjese za preživare i koje su odobrene od strane mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH:

- a) riblje brašno;
- b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) proizvodi od krvi dobiveni od nepreživara.

2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, proizvodnja krmnih smjesa za preživare, u objektima koji također proizvode krmne smjese za nepreživare iz uzgoja koje sadrže proizvode navedene u toj tački, može biti odobrena od strane mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, nakon inspekcijskog pregleda na licu mjesta i uz obavezno izvještavanje Ureda, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) krmne smjese namijenjene za preživare moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za nepreživare;
- b) evidencije o detaljnim podacima o kupnji i upotrebi proizvoda navedenih u tački 1. ovog Odjeljka i prodaji krmnih smjesa koje sadrže te proizvode moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;
- c) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize krmnih smjesa namijenjenih za preživare kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI Pravilnika o metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za sprovođenje službenih kontrola hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj 65/13, u daljnjem tekstu Pravilnik o metodama uzorkovanja); učestalost uzorkovanja i analiza odredit će se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina.

3. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadrže proizvode navedene u toj tački, ne zahtijeva se za proizvođače, za vlastite potrebe, koji ispunjavaju sljedeće uvjete, uz obavezno izvještavanje Ureda:

- a) moraju biti registrirani od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju proizvode navedene u tački 1;
- b) moraju držati samo nepreživare;
- c) sve krmne smjese, koje sadržavaju riblje brašno, koje se koriste u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 50% sirovih bjelančevina;
- e) sve krmne smjese koje sadržavaju dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla i koje se koriste u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 10% ukupnog fosfora;
- f) sve krmne smjese koje sadrže proizvode od krvi dobivene od nepreživara koje se koriste u proizvodnji potpune hrane za životinje, moraju sadržavati manje od 50% sirovih bjelančevina.

Odjeljak C

UVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA OSIM KRZNARA

Prije puštanja u slobodan promet u Bosni i Hercegovini, uvoznici moraju osigurati da se svaka pošiljka sljedećih krmiva i krmnih smjesa, koja je namijenjena hranjenju nepreživara iz uzgoja, osim krznara, u skladu s Poglavljem II ovog Aneksa,

analizira u skladu s analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja, kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla:

- a) prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara, uključujući riblje brašno i prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja;
- b) proizvoda od krvi, dobivenih od nepreživara;
- c) krmnih smjesa koje sadrže krmiva iz tački a) i b) ovog Odjeljka.

Odjeljak D

KORIŠTENJE I SKLADIŠTENJE HRANE ZA ŽIVOTINJE NAMIJENJENE HRANJENJU NEPREŽIVARA NA POSJEDIMA

1. Korištenje i skladištenje sljedeće hrane za životinje je zabranjeno na posjedima na kojima se uzgajaju životinjske vrste kojima takva hrana nije namijenjena:

- a) prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od nepreživara, uključujući riblje brašno i prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja;
- b) dikalcij i trikalcij fosfata životinjskog porijekla;
- c) proizvoda od krvi dobivenih od nepreživara;
- d) krmnih smjesa koje sadrže krmiva iz tačaka a) do c) ovog Odjeljka.

2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mogu odobriti korištenje i skladištenje krmnih smjesa iz tačke 1. podtačke (d) ovog Odjeljka na posjedima na kojima se uzgajaju životinjske vrste kojima krmne smjese nisu namijenjene, pod uvjetom da se na posjedima sprovedu mjere kojima se sprječava hranjenje životinjskih vrsta, kojima takve krmne smjese nisu namijenjene, tim krmnim smjesama, uz obavezno izvješćavanje Ureda.

POGLAVLJE IV

POSEBNI UVJETI ZA PRIMJENU ODSTUPANJA IZ POGLAVLJA II OVOG ANEKSA

Odjeljak A

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE RIBLJEG BRAŠNA I KRMNIH SMJESA KOJE SADRŽE RIBLJE BRAŠNO NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA OSIM KRZNARA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje ribljeg brašna i krmnih smjesa koje sadrže riblje brašno, namijenjenih hranjenju nepreživara iz uzgoja, osim krznara:

- a) riblje brašno mora se proizvoditi u objektima za preradu koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju proizvoda dobivenih od:
 - (I) vodenih životinja, osim morskih sisara;
 - (II) vodenih beskičmenjaka iz uzgoja, osim onih koji su obuhvaćeni definicijom "vodenih životinja" iz člana 4. tačka j) Odluke o nusproizvodima, ili
 - (III) zvjezdača vrste *Asterias rubens*, prikupljenih u proizvodnom području kako je definirano u Aneksu I, tački 2.5. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla i razvrstanih na odgovarajući način;
- b) Riječi "riblje brašno - nije za hranjenje preživara osim neodbijenih preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci ribljeg brašna.

Riječi "sadržava riblje brašno - nije za hranjenje preživara" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa, koje sadržavaju riblje brašno a namijenjene su nepreživarima iz uzgoja, osim krznara.

Odjeljak B

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA KORIŠTENJE DIKALCIJ FOSFATA I TRIKALCIJ FOSFATA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽE TAKVE FOSFATE, NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA

a) Riječi "dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci dikalcij fosfata i trikalcij fosfata životinjskog porijekla.

b) Riječi "sadržava dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla.

Odjeljak C

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PROIZVODA OD KRVI DOBIVENIH OD NEPREŽIVARA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽE TAKVE PROIZVODE, NAMIJENJENIH HRANJENJU NEPREŽIVARA IZ UZGOJA,

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje proizvoda od krvi dobivenih od nepreživara i krmnih smjesa koje sadrže takve proizvode, namijenjenih hranjenju nepreživara iz uzgoja osim krznara:

a) Krv namijenjena proizvodnji proizvoda od krvi mora potjecati iz klaonica u kojima se ne kolju preživari i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao klaonice u kojima se ne kolju preživari.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti klanje preživara u klaonici koja proizvodi krv nepreživara namijenjenu za proizvodnju proizvoda od krvi, za korištenje u hranjenju nepreživara iz uzgoja.

To odobrenje se može izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda, efikasnošću mjera usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije između krvi preživara i nepreživara, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

(I) klanje nepreživara mora se sprovoditi na linijama koje su fizički odvojene od linija koje se koriste za klanje preživara;

(II) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje krvi porijeklom od nepreživara moraju biti fizički odvojeni od objekata za krv preživara;

(III) krv porijeklom od nepreživara mora se redovno uzorkovati i analizirati na prisutnost bjelančevina preživara. Analitička metoda mora biti naučno validirana za tu namjenu. Učestalost uzorkovanja i analize određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima HACCP.

b) krv namijenjena za upotrebu u proizvodnji proizvoda od krvi za nepreživare mora se prevoziti u objekt za preradu u vozilima i kontejnerima koji su namijenjeni isključivo za prijevoz krvi nepreživara.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, vozila i kontejneri, koji su prethodno korišteni za prijevoz krvi dobivene od preživara, mogu se koristiti za prijevoz krvi nepreživara pod uvjetom da su prethodno očišćeni, kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu sa dokumentiranim postupkom, kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaka upotreba takvog postupka mora biti navedena u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

c) Proizvodi od krvi proizvode se u pogonima za preradu koji isključivo prerađuju krv nepreživara i koje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo kao pogone koji isključivo prerađuju krv nepreživara.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju proizvoda od krvi za korištenje u hrani za životinje za nepreživare iz uzgoja u objektima za preradu koji prerađuju krv preživara.

To odobrenje se može izdati samo gdje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda efikasnošću mjera, usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

(I) proizvodnja proizvoda od krvi nepreživara mora se obavljati u zatvorenom sistemu koji je fizički odvojen od sistema za proizvodnju proizvoda od krvi preživara;

(II) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje sirovine u rasutom stanju i gotovih proizvoda u rasutom stanju porijeklom od nepreživara, moraju biti fizički odvojeni od objekata u kojima su sirovine u rasutom stanju i gotovi proizvodi u rasutom stanju porijeklom od preživara;

(III) mora se primjenjivati redovni postupak usklađivanja između preuzete krvi preživara i nepreživara i odgovarajućih proizvoda od krvi;

(IV) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize proizvoda od krvi porijeklom od nepreživara kako bi se provjerila odsutnost međusobne kontaminacije s proizvodima od krvi porijeklom od preživara koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost uzorkovanja i analiza moraju biti određeni na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama

(HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

d) Riječi "proizvodi od krvi nepreživara-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu, iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci proizvoda od krvi dobivenih od nepreživara.

Riječi "sadržava proizvode od krvi nepreživara-nije za hranjenje preživara" jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju proizvode od krvi dobivene od nepreživara.

Odjeljak D

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD NEPREŽIVARA, OSIM RIBLJEG BRAŠNA I OSIM PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVEN

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara, osim ribljeg brašna i osim prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja i krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, namijenjenih hranjenju životinja akvakulture:

a) Nusproizvodi životinjskog porijekla namijenjeni proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, moraju potjecati iz:

(I) klaonica u kojima se ne kolju preživari i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao klaonice u kojima se ne kolju preživari; ili

(II) rasjekavaonica u kojima se ne otkoštava ili ne rasijeca meso preživara i koje su registrirane od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao rasjekavaonice u kojima se ne otkoštava ili ne rasijeca meso preživara; ili

(III) drugih objekata, osim onih iz podtač. (I) ili (II) ove tačke u kojima se ne manipulira proizvodima od preživara i koji su registrirani od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kao objekti u kojima se ne manipulira proizvodima od preživara.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti klanje preživara u klaonici u kojoj se proizvode nusproizvodi životinjskog porijekla, porijeklom od nepreživara, namijenjeni proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka te manipuliranje proizvodima od preživara u rasjekavaonici ili drugom objektu za proizvodnju nusproizvoda životinjskog porijekla od nepreživara namijenjenih proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka.

To odobrenje može se izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH nakon inspekcijskog pregleda uvjereno da su mjere usmjerene na sprječavanje unakrižne kontaminacije nusproizvoda od preživara i nepreživara efikasne, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Te mjere uključuju sljedeće minimalne zahtjeve:

(I) klanje nepreživara mora se sprovoditi na linijama koje su fizički odvojene od linija koje se koriste za klanje preživara;

(II) proizvodima od nepreživara mora se manipulirati na proizvodnim linijama koje su fizički odvojene od onih na kojima se manipulira proizvodima od preživara;

(III) objekti za sakupljanje, skladištenje, prijevoz i pakiranje nusproizvoda životinjskog porijekla, od nepreživara, moraju biti odvojeni od objekata za nusproizvode životinjskog porijekla od preživara;

(IV) nusproizvodi životinjskog porijekla, porijeklom od nepreživara, moraju se redovno uzorkovati i analizirati da se otkrije prisutnost bjelančevina preživara. Analitička metoda mora biti naučno potvrđena za tu namjenu. Učestalost uzorkovanja i analize određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima HACCP-a;

b) Nusproizvodi životinjskog porijekla, porijeklom od nepreživara, namijenjeni za korištenje u proizvodnji prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, moraju se prevoziti u objekt za preradu u vozilima i kontejnerima koji nisu korišteni za prijevoz nusproizvoda životinjskog porijekla porijeklom od preživara.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta oni se mogu prevoziti u vozilima i kontejnerima koji su prethodno korišteni za prijevoz nusproizvoda životinjskog porijekla, porijeklom od preživara, pod uvjetom da su ta vozila i kontejneri prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom koji je prethodno odobrio mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaka upotreba takvog postupka mora biti navedena u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

c) Prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka proizvode se u pogonima za preradu koji su namijenjeni isključivo preradi nusproizvoda životinjskog porijekla od nepreživara, koji potječu iz klaonica, rasjekavaonica ili drugih objekata iz tačke a) ovog Odjeljka. Te pogone za preradu mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registrira kao pogone koji

isključivo prerađuju nusproizvode životinjskog porijekla od nepreživara.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka u objektima za preradu, koji prerađuju nusproizvode životinjskog porijekla od preživara.

To odobrenje se može izdati samo ako je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH zadovoljno, nakon inspekcijskog pregleda, efikasnošću mjera, usmjerenih na sprječavanje međusobne kontaminacije između prerađenih životinjskih bjelančevina od preživara i prerađenih životinjskih bjelančevina od nepreživara, uz obavezno izvješćavanje Ureda.

Te preventivne mjere moraju uključivati sljedeće minimalne zahtjeve:

(I) proizvodnja prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživara, mora se obavljati u zatvorenom sistemu koji je fizički odvojen od sistema za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka;

(II) držanje nusproizvoda životinjskog porijekla, dobivenih od preživara, tokom skladištenja i prijevoza u objektima koji su fizički odvojeni od onih za nusproizvode životinjskog porijekla dobivene od nepreživara;

(III) držanje prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživara, tokom skladištenja i pakiranja u objektima koji su fizički odvojeni od onih za gotove proizvode dobivene od nepreživara;

(IV) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka, kako bi se provjerila odsutnost međusobne kontaminacije prerađenim životinjskim bjelančevinama od preživara, koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

d) Krmne smjese koje sadrže prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka moraju se proizvoditi u objektima koje je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH i koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju hrane za životinje za životinje akvakulture.

Odstupajući od tog posebnog zahtjeva:

(I) nakon direktnog inspekcijskog pregleda mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, za životinje akvakulture u objektima u kojima se proizvode i krmne smjese namijenjene drugim životinjama iz uzgoja, osim krznara, uz obavezno izvješćavanje Ureda, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

krmne smjese namijenjene preživarima moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za nepreživare;

krmne smjese namijenjene životinjama akvakulture moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese za druge nepreživare;

evidencije s detaljnim podacima o kupnji i upotrebi prerađenih životinjskih bjelančevina iz ovog Odjeljka i o prodaji krmnih smjesa koje sadrže takve bjelančevine, moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize krmnih smjesa namijenjenih životinjama iz uzgoja, osim životinja akvakulture, kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla koristeći analitičke metode za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza se određuju na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

(II) posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka ne zahtijeva se za proizvođače za vlastite potrebe koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo ih je za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine, dobivene od nepreživara, osim ribljeg brašna i osim prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja;

drže samo životinje vodene kulture, te

krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, a koriste se u njihovoj proizvodnji, sadržavaju manje od 50% sirovih bjelančevina.

e) U pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu, iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima za prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka, kao i na oznaci proizvoda, jasno je navedeno sljedeće: "prerađene životinjske bjelančevine od nepreživara-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara"

Sljedeće riječi jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine iz ovog Odjeljka: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".

Odjeljak E

POSEBNI UVJETI KOJI SE KORISTE ZA PROIZVODNJU, STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I KORIŠTENJE MLIJEČNIH ZAMJENICA KOJE SADRŽE RIBLJE BRAŠNO ZA HRANJENJE NEODBIJENIH ŽIVOTINJA IZ UZGOJA VRSTE PREŽIVARA

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju, stavljanje na tržište i korištenje mliječnih zamjenica koje sadrže riblje brašno za hranjenje neodbijenih životinja iz uzgoja:

a) riblje brašno, koje se koristi u mliječnim zamjenicama mora se proizvoditi u objektima za preradu koji su namijenjeni isključivo za proizvodnju proizvoda dobivenih od:

(I) vodenih životinja, osim morskih sisara;

(II) vodenih beskičmenjaka iz uzgoja, osim onih koji su obuhvaćeni definicijom "vodenih životinja" iz člana 4. tačke j) Odluke o nusproizvodima; ili

(III) zvjezdača vrste *Asterias rubens* prikupljenih u proizvodnom području kako je definirano u tački 2.5. Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla i razvrstanih na odgovarajući način.

Riblje brašno koje se koristi u mliječnim zamjenicama mora biti u skladu s općim uvjetima iz Poglavlja III ovog Aneksa.

b) Riječi "riblje brašno - nije za hranjenje preživara osim neodbijenih preživara" jasno su navedene u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima kao i na oznaci ribljeg brašna namijenjenog upotrebi u mliječnim zajednicama.

c) korištenje ribljeg brašna za neodbijene preživare iz uzgoja dozvoljeno je samo za proizvodnju mliječnih zamjenica, distribuiranih u suhom obliku i primijenjenih nakon otapanja u zadanoj količini tekućine, namijenjenih hranjenju neodbijenih preživara kao dodatka ili zamjene za postkolostralno mlijeko prije odbića;

d) mliječne zamjenice, koje sadržavaju riblje brašno namijenjeno neodbijenim preživarima iz uzgoja, moraju biti proizvedene u objektima koji ne proizvode druge krmne smjese namijenjene preživarima i koje je u tu svrhu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju drugih krmnih smjesa za preživare u objektima koji proizvode i mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno, namijenjene neodbijenim preživarima iz uzgoja, uz obavezno izvještavanje Ureda, nakon direktnog inspekcijskog pregleda uz poštovanje sljedećih uvjeta:

(I) druge krmne smjese namijenjene preživarima moraju se tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja držati u objektima koji su fizički odvojeni od onih koji se koriste za riblje brašno u rasutom stanju i mliječne zamjenice u rasutom stanju koje sadrže riblje brašno;

(II) druge krmne smjese namijenjene preživarima moraju biti proizvedene u objektima koji su fizički odvojeni od objekata u kojima se proizvode mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno;

(III) evidencije o detaljnim podacima o kupnji i korištenju ribljeg brašna i prodaji mliječnih zamjenica koje sadržavaju riblje brašno moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnom tijelu entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

(IV) mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analize drugih krmnih smjesa namijenjenih preživarima kako bi se provjerila odsutnost nedozvoljenih sastojaka životinjskog porijekla korištenjem analitičkih metoda za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt u poslovanju s hranom za životinje/hranom kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP); rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju biti dostupni Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje pet godina;

e) prije puštanja u slobodni promet u BiH, uvoznici moraju osigurati da se svaka pošiljka uvezenih mliječnih zamjenica koje sadrže riblje brašno analizira u skladu s analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje kako je navedeno u Aneksu VI Pravilnika o metodama uzorkovanja, kako bi se provjerila odsutnost nedopuštenih sastojaka životinjskog porijekla;

f) na oznaci za mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno i namijenjene su neodbijenim preživarima iz uzgoja i svako pakiranje mora biti jasno navedeno sljedeće: "sadržava riblje brašno - nije za hranjenje preživara osim neodbijenih preživara";

g) mliječne zamjenice u rasutom stanju koje sadržavaju riblje brašno namijenjene neodbijenim preživarima iz uzgoja moraju se prevoziti u vozilima i spremnicima te čuvati u skladišnim prostorima koji se ne koriste za prijevoz, odnosno skladištenje druge hrane za životinje namijenjene preživarima.

Odstupajući od tog posebnog uvjeta, vozila, spremnici i skladišni prostori koji će se poslije koristiti za prijevoz, odnosno skladištenje druge hrane za životinje u rasutom stanju namijenjene preživarima, mogu se upotrijebiti za prijevoz, odnosno skladištenje mliječnih zamjenica u rasutom stanju, koje sadržavaju riblje brašno, namijenjenih neodbijenim preživarima iz

uzgoja, ako su, u skladu s dokumentiranim postupkom koji je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, prethodno očišćeni, kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija. Svaku primjenu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine;

g) na posjedima, na kojima se drže preživari, sprovode se mjere kojima se sprječava da se mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno koriste u hranjenju drugih preživara koji nisu neodbitni preživari. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH sastavlja spisak posjeda koja koriste mliječne zamjenice koje sadržavaju riblje brašno na temelju sistema prethodnih prijava posjeda ili drugog sistema kojim se osigurava skladnost s ovim posebnim uvjetom, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Odjeljak F

POSEBNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA PROIZVODNJU I KORIŠTENJE PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA DOBIVENIH OD INSEKATA IZ UZGOJA I KRMNIH SMJESA, KOJE SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE, NAMIJENJENIH

Sljedeći posebni uvjeti primjenjuju se na proizvodnju i korištenje prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja i krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, namijenjenih hranjenju životinja akvakulture:

a) Prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja moraju se:

(I) proizvoditi u pogonima za preradu koji su odobreni u skladu s članom 25. stav (1) tačka a) Odluke o nusproizvodima i namijenjeni isključivo proizvodnji proizvoda dobivenih od insekata iz uzgoja; te

(II) proizvoditi u skladu sa zahtjevima iz Aneksa X, Poglavlje II, Odjeljak 1. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode.

b) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja moraju se proizvoditi u objektima koje je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH i koji su namijenjeni isključivo proizvodnji hrane za životinje akvakulture, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Odstupajući od tog posebnog zahtjeva:

(I) nakon direktnog inspekcijskog pregleda mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može odobriti proizvodnju krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, namijenjenih životinjama akvakulture u objektima u kojima se proizvode, i krmne smjese namijenjene drugim životinjama iz uzgoja, osim krznara, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti i uz obavezno izvještavanje Ureda:

krmne smjese namijenjene preživarima moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese namijenjene nepreživarima,

krmne smjese namijenjene životinjama akvakulture moraju se proizvoditi i držati, tokom skladištenja, prijevoza i pakiranja, u objektima koji su fizički odvojeni od onih objekata u kojima se proizvode i drže krmne smjese namijenjene drugim nepreživarima,

evidencije s detaljnim podacima o kupnji i korištenju prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja te o prodaji krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, moraju Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH biti dostupne najmanje pet godina,

mora se sprovoditi redovno uzorkovanje i analiza krmnih smjesa namijenjenih životinjama iz uzgoja, osim životinja akvakulture, kako bi se provjerila odsutnost nedopuštenih sastojaka životinjskog porijekla, koristeći se analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja; učestalost takvog uzorkovanja i analiza određuju se na temelju procjene rizika koju sprovodi subjekt kao dio postupaka koji se temelje na načelima analize rizika i kritičnim kontrolnim tačkama HACCP-a; rezultati takvog uzorkovanja i analiza moraju Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH biti dostupni najmanje pet godina;

(II) posebno odobrenje za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja ne zahtijeva se za proizvođače za vlastite potrebe koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH registriralo ih je za proizvodnju potpune hrane za životinje od krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja,

drže samo životinje akvakulture, te

krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, a upotrebljavaju se u njihovoj proizvodnji, sadržavaju manje od 50% sirovih bjelančevina.

c) u pratećem komercijalnom dokumentu ili zdravstvenom certifikatu iz člana 22. stav (2) Odluke o nusproizvodima za prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, kao i na oznaci proizvoda, jasno je navedeno sljedeće: "prerađene bjelančevine od insekata-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".

Sljedeće riječi jasno su navedene na oznaci krmnih smjesa koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine od nepreživara-nije za hranjenje životinja iz uzgoja, osim životinja akvakulture i krznara".

POGLAVLJE V

OPĆI ZAHTJEVI

Odjeljak A

SPISKOMI

Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH ažuriraju i javno objavljuju liste:

- a) klaonica iz kojih potječe krv proizvedena u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak C tačka a) ovog Pravilnika;
- b) odobrenih objekata za preradu koji proizvode proizvode od krvi u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak C tačka c) ovog Pravilnika;
- c) klaonica i rasjekaonica iz kojih potječu nusproizvodi životinjskog porijekla namijenjeni za korištenje za proizvodnju prerađenih životinjskih bjelančevina u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak D tačka a) ovog Pravilnika;
- d) odobrenih objekata za preradu koji proizvode prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara i koji djeluju u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak D tačka c) ovog Pravilnika;
- e) odobrenih objekata iz Aneksa IV, Poglavlje III, Odjeljak B, Poglavlje IV, Odjeljak D, tačka d) i Odjeljak E, tačka c) ovog Pravilnika;
- f) proizvođača za vlastite potrebe koji su registrirani i djeluju u skladu s uvjetima iz Aneksa IV, Poglavlje III, Odjeljak B i Poglavlje IV, Odjeljak D, tačka d) ovog Pravilnika.

Odjeljak B

PRIJEVOZ KRMIVA I KRMNIH SMJESA KOJE SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVARA

1. Krmiva u rasutom stanju i krmne smjese u rasutom stanju koje sadrže proizvode dobivene od preživara izuzev onih koji su navedeni u sljedećim tačkama a), b) i c) moraju se prevoziti u vozilima i kontejnerima koji nisu korišteni za prijevoz hrane za životinje namijenjene za posjedske životinje, osim krznara:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) hidrolizirane bjelančevine dobivene od krzna i kože preživara.

2. Odstupajući od tačke 1. ovog Odjeljka, vozila i kontejneri koja su prethodno korišteni za prijevoz krmiva u rasutom stanju i krmnih smjesa u rasutom stanju navedenih u toj tački, mogu se koristiti za prijevoz hrane za životinje namijenjene za životinje iz uzgoja, osim krznara, pod uvjetom da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla međusobna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Svaka upotreba takvog postupka mora se navesti u dokumentaciji koja će biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odjeljak C

PROIZVODNJA KRMNIH SMJESA KOJI SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVARA

Krmne smjese koje sadrže proizvode dobivene od preživara osim onih koji su navedeni u tač. a), b) i c) ovog Odjeljka moraju se proizvoditi u objektima koji proizvode hranu za životinje iz uzgoja osim krznara:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij fosfat i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) hidrolizirani proteini dobiveni od krzna i kože preživara.

Odjeljak D

UPOTREBA I SKLADIŠTENJE NA POSJEDIMA KRMIVA I KRMNIH SMJESA ZA ŽIVOTINJE IZ UZGOJA KOJI SADRŽE PROIZVODE DOBIVENE OD PREŽIVARA

Upotreba i skladištenje krmiva i krmnih smjesa za životinje iz uzgoja koji sadrže proizvode dobivene od preživara osim onih koji su navedeni u tačkama a) do d) ovog Odjeljka, zabranjeni su na posjedima koja drže životinje iz uzgoja, osim krznara:

- a) mlijeko, proizvodi na bazi mlijeka, proizvodi dobiveni od mlijeka, kolostrum i proizvodi od kolostruma;
- b) dikalcij i trikalcij fosfat životinjskog porijekla;
- c) hidrolizirane bjelančevine dobivene od krzna i kože preživara;
- d) topljena mast dobivena od preživara, najvećeg nivoa netopivih čistoća 0,15% mase te prerađevine dobivene od takve masti.

Odjeljak E

IZVOZ PRERAĐENIH ŽIVOTINJSKIH BJELANČEVINA I PROIZVODA KOJI SADRŽAVAJU TAKVE BJELANČEVINE

1. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od preživara ili prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) Prerađene životinjske bjelančevine prevoze se u zapečaćenim spremnicima direktno iz pogona za preradu do mjesta izlaska iz područja BiH, odnosno graničnog veterinarsko-inspekcijskog prijelaza (u daljnjem tekstu Pravilnika: GVIP) navedenog u članu 2. Priručnika za rad granične veterinarske inspekcije u Bosni i Hercegovini/pregled proizvoda životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", broj 96/09 od 14.12.2009.god.), (u daljnjem tekstu: Priručnik za rad GVI). Prije nego što prerađene životinjske bjelančevine napuste područje BiH, privredni subjekt odgovoran za organizaciju njihovog prijevoza obavještava Ured, odnosno graničnog veterinarskog inspektora o dolasku pošiljke na mjesto izlaska.
 - b) Pošiljku prati propisno ispunjen komercijalni dokument sastavljen u skladu s obrascem utvrđenim u Aneksu VIII, poglavlju III, tač. 5. i 6. Pravilnika o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uvjeta za nusproizvode i izdan putem integriranog informatičkog veterinarskog sistema (TRACES). U tom se komercijalnom dokumentu izlazni GVIP mora navesti kao mjesto izlaska.
 - c) Kad pošiljka stigne na mjesto izlaska, granični veterinarski inspektor na GVIP-u provjerava plombu svakog od spremnika podnesenog na uvid na GVIP-u. Odstupajući od toga, granični veterinarski inspektor na GVIP-u može, na temelju analize rizika, odlučiti nasumice provjeriti plombu spremnika.
- Ako rezultat provjere plombe nije zadovoljavajući, pošiljka se mora uništiti ili otpremiti natrag u objekt porijekla. Granični veterinarski inspektor na GVIP-u putem sistema TRACES obavještava Ured, koji je odgovoran za objekt porijekla, o dolasku pošiljke na mjesto izlaska te, ako je primjenjivo, o rezultatu provjere plombe i poduzetim korektivnim mjerama.
- d) Ured sprovodi redovne službene kontrole radi provjere ispravnog sprovođenja tač. a) i b) i kako bi se provjerilo da je za svaku pošiljku prerađenih životinjskih bjelančevina, dobivenih od preživara namijenjenu izvozu od graničnog veterinarskog inspektora GVIP-a putem sistema TRACES primljena potvrda o kontroli sprovedenoj na mjestu izlaska.

2. Ne dovodeći u pitanje tačku 1. ovog Odjeljka, zabranjuje se izvoz proizvoda koji sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od preživara.

Odstupajući od toga, ta se zabrana ne primjenjuje na prerađenu hranu za kućne ljubimce koja sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od preživara i koja je:

- a) prerađena u odobrenim objektima za proizvodnju hrane za kućne ljubimce u skladu s članom 25. Odluke o nusproizvodima; te
 - b) pakirana i označena u skladu s važećim propisima.
3. Izvoz prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od nepreživara ili krmnih smjesa, koje sadržavaju takve bjelančevine, mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara proizvode se u pogonima za preradu koji ispunjavaju uvjete iz Aneksa IV, Poglavlja IV, odjeljka D. tačke c) ovog Pravilnika;
- b) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara proizvode se u objektima za proizvodnju krmnih smjesa koji:
 - (I) proizvode u skladu s Aneksom IV, Poglavlje IV, Odjeljak D, tačka d) ovog Pravilnika; ili
 - (II) u proizvodnji krmnih smjesa namijenjenih izvozu upotrebljavaju prerađene životinjske bjelančevine koje potječu iz pogona za preradu koji ispunjavaju uvjete iz podtačke a) ove tačke te su:

namijenjeni isključivo proizvodnji krmnih smjesa za izvoz iz BiH te ih je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo u skladu s Pravilnikom o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla za izvoz na tržište Evropske unije ("Službeni glasnik BiH", broj 102/12 od 24.12.2012. god.), Pravilniku o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla i nusproizvoda životinjskog porijekla u svrhu izvoza na tržište Evroazijskog ekonomskog saveza ("Službeni glasnik BiH", broj 83/17 od 17.11.2017.god) ili

namijenjeni isključivo proizvodnji krmnih smjesa za izvoz iz BiH i proizvodnji krmnih smjesa za životinje akvakulture koje se stavljaju na tržište Evropske unije te ih je za tu namjenu odobrilo mjerodavno tijelo u skladu s Pravilnikom o načinu odobravanja objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla za izvoz na tržište Evropske unije;

c) krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara pakiraju se i označavaju u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast ili zakonskim zahtjevima zemlje uvoznice. Ako krmne smjese koje sadržavaju prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara nisu označene u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, na oznaci se navode sljedeće riječi: "sadržava prerađene životinjske bjelančevine od nepreživara";

d) prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju dobivene od nepreživara i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine, i koje su namijenjene izvozu iz BiH prevoze se u vozilima i spremnicima u skladište, u skladišnim prostorima koji se ne koriste za prijevoz, odnosno skladištenje hrane za životinje za stavljanje na tržište, namijenjene hranjenju preživara ili nepreživara iz uzgoja, osim životinja akvakulture. Evidencije s detaljnim podacima o vrsti prevezenih ili skladištenih proizvoda moraju biti dostupne Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Odstupajući od prvog stava ove podtačke, vozila, spremnici i skladišni prostori koji su prethodno upotrijebljeni za prijevoz ili skladištenje prerađenih životinjskih bjelančevina u rasutom stanju dobivenih od nepreživara i krmnih smjesa u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine i namijenjene su izvozu iz BiH, mogu se naknadno upotrijebiti za prijevoz ili skladištenje hrane za životinje za stavljanje na tržište, namijenjene hranjenju preživara ili nepreživara iz uzgoja, osim životinja akvakulture, uz uvjet da su prethodno očišćeni kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija, u skladu s dokumentiranim postupkom kojeg je prethodno odobrio Ured u saradnji s mjerodavnim tijelom entiteta i Brčko Distrikta BiH. Svaku primjenu takvog postupka potrebno je navesti u dokumentaciji koja mora biti dostupna Uredu i mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH najmanje dvije godine.

Skladišta u kojima se u skladu s uvjetima iz drugog stava podtačke d) skladište prerađene životinjske bjelančevine u rasutom stanju, dobivene od nepreživara, i krmne smjese u rasutom stanju, koje sadržavaju takve bjelančevine, odobrava mjerodavno tijelo iz propisa navedenih u tački 3. podtačka b) alineja (II) Odjeljak E ovog Poglavlja, na temelju provjere njihove usklađenosti sa zahtjevima iz tog stava.

4. Odstupajući od tačke 3. ovog Odjeljka, uvjeti iz te tačke ne primjenjuju se na sljedeće:

a) hranu za kućne ljubimce koja sadržava prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara, a koja je bila prerađena u objektima za proizvodnju hrane za kućne ljubimce odobrenima u skladu s članom 25. Odluke o nusproizvodima te je pakirana i označena u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

b) riblje brašno, uz uvjet da se ono proizvodi u skladu s ovim Aneksom;

c) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od insekata iz uzgoja, uz uvjet da se proizvode u skladu s ovim Aneksom;

d) krmne smjese koje ne sadržavaju druge prerađene životinjske bjelančevine osim ribljeg brašna i prerađenih životinjskih bjelančevina dobivenih od insekata iz uzgoja, uz uvjet da se proizvode u skladu s ovim Aneksom;

e) prerađene životinjske bjelančevine dobivene od nepreživara namijenjene proizvodnji hrane za kućne ljubimce ili organskih gnojiva i poboljšivača tla u trećoj zemlji odredišta, uz uvjet da izvoznik prije izvoza osigura analizu svake pošiljke prerađenih životinjskih bjelančevina u skladu s analitičkom metodom iz tačke 2.2. Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja kako bi se utvrdila odsutnost sastojaka porijeklom od preživara.

Odjeljak H

SLUŽBENE KONTROLE

1. Službene kontrole koje sprovode mjerodavna inspeksijska tijela zbog provjere skladnosti sa pravilima iz ovog Aneksa, moraju uključivati inspeksijske preglede i uzorkovanje za analizu prerađenih životinjskih bjelančevina i hrane za životinje u skladu s analitičkim metodama za određivanje sastojaka životinjskog porijekla za kontrolu hrane za životinje iz Aneksa VI Pravilnika o metodama uzorkovanja.

2. Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH moraju redovno provjeravati osposobljenost laboratorija za sprovođenje analiza u okviru službenih kontrola, a posebno procjenom rezultata međulaboratorijskog testiranja, uz obavezno izvještavanje Ureda.

Ukoliko osposobljenost laboratorija nije zadovoljavajuća kao minimalna korektivna mjera mora se provesti dodatna edukacija laboratorijskog osoblja prije sprovođenja daljnjih analiza.

ANEKS V

SPECIFICIRANI RIZIČNI MATERIJAL

1. Definicija specificiranog rizičnog materijala

Specificirani rizični materijal su tkiva koja potječu od životinja porijeklom iz države ili regije ili područja jedne s kontroliranim ili neodređenim GSE rizikom, i to:

a) u goveda:

- (I) lobanja bez donje vilice, a uključujući mozak i oči te kičmena moždina životinja starijih od 12 mjeseci;
- (II) kičma, osim pršljenova repa, spinalnih i poprečnih izdanaka vratnih, prsnih i lumbalnih pršljenova i medijalnog grebena sakralne kosti i krila sakralne kosti, ali uključujući dorzalne korijene ganglija životinja starijih od 30 mjeseci; i
- (III) tonzile, zadnja četiri metra tankog crijeva, slijepo crijevo i mezenterija životinja svih dobnih kategorija.

b) u ovaca i koza:

- (I) lobanja, uključujući mozak i oči, tonzile i kičmena moždina životinja starijih od 12 mjeseci ili koje imaju trajne sjekutiće koji su izbili iz desni, i
- (II) slezena i ileum životinja bez obzira na dob.

2. Posebni zahtjevi:

Tkiva sa spiska u tački 1. podtač. a) i b) dobivena od životinja s porijeklom iz država članica Evropske unije sa zanemarivim rizikom od GSE-a smatraju se specificiranim rizičnim materijalom.

3. Označivanje i uništavanje

Specificirani rizični materijal označava se bojom ili, prema potrebi, na drugi način, neposredno nakon odstranjivanja te se uklanja u skladu s pravilima navedenima u Odluci o nusproizvodima, a posebno u njenom članu 14.

4. Odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala

4.1. Specificirani rizični materijal mora biti odstranjen u:

- a) klaonicama ili, prema potrebi, na drugim mjestima na kojima se obavlja klanje;
 - b) rasjekavaonicama, ako je riječ o kičmi goveda;
 - c) prema potrebi, u odobrenim objektima ili pogonima iz člana 25. stav (1) tačka h) Odluke o nusproizvodima.
- 4.2. Odstupajući od tačke 4.1. ovog Aneksa, upotreba alternativnog testa za odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala iz člana 10. stav (2) ovog Pravilnika može se odobriti pod uvjetom da je taj alternativni test naveden u Aneksu X, ovog Pravilnika, u skladu sa sljedećim uvjetima:

- a) alternativni testovi moraju se provesti u klaonicama na svim životinjama koje dolaze u obzir za odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala;
- b) nijedan proizvod, dobiven od goveda, ovaca ili koza, namijenjen prehrani ljudi ili životinja ne smije biti otpremljen iz klaonice prije nego što je Ured primio i prihvatio rezultate alternativnih testova za sve zaklane životinje kod kojih postoji mogućnost da su kontaminirane ako je GSE potvrđen kod jedne od njih;
- c) ako alternativni test pokaže pozitivan rezultat, sav materijal od goveda, ovaca i koza kod kojeg postoji mogućnost da je kontaminiran u klaonici mora se uništiti u skladu s tačkom 3. ovog Aneksa, osim ako je moguće identificirati i držati odvojeno sve dijelove tijela uključujući kožu zaražene životinje.

4.3. Odstupajući od odredbi tačke 4.1. ovog Aneksa, dopušteno je:

- a) odstranjivanje kičmene moždine ovaca i koza u rasjekavaonicama koje su posebno ovlaštene u tu svrhu;
- b) odstranjivanje kičme goveda s trupova ili dijelova trupova u mesnicama koje su posebno odobrene, praćene i registrirane u tu svrhu;
- c) odvajanje mesa glave goveda u rasjekavaonicama koje su posebno ovlaštene u tu svrhu u skladu s odredbama određenim u tački 9. ovog Aneksa.

4.4. Pravila o odstranjivanju specificiranog rizičnog materijala utvrđena u ovom Poglavlju ne primjenjuju se na materijal kategorije 1. koji se koristi za prehranu životinja u zooološkim vrtovima skladu s članom 19. stav (3) tačka a) Odluke o nusproizvodima te materijala kategorije 1. koji se koristi za prehranu ugroženih ili zaštićenih vrsta ptica lešinara i drugih vrsta koje žive u svojem prirodnom staništu u skladu s članom 19. stav (3) tačka b) Odluke o nusproizvodima, u cilju promovisanja biološke raznolikosti.

5. Mjere koje se odnose na mašinski otkošteno meso

Ne dovodeći u pitanje pojedinačne odluke utvrđene u članu 6. stavu (2) i posebno od člana 11. stav (3) ovog Pravilnika, zabranjeno je korištenje kostiju ili komada s kostima goveda, ovaca i koza za proizvodnju mašinski otkoštenog mesa.

6. Mjere koje se odnose na leceraciju tkiva

Zabranom utvrđenom u članu 10. stavu (3) ovog Pravilnika, zabranjuje se primjena laceracije tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu nakon omamljivanja ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu na govedima, ovčama i kozama, čije je meso namijenjeno za prehranu ljudi ili životinja.

7. Odvajanje jezika goveda

Jezici goveda svih životnih dobi, namijenjeni prehrani ljudi ili životinja, odvajaju se u klaonici poprečnim rezom rostralno od jezičnog nastavka bazihoidne kosti.

8. Odvajanje mesa glave goveda

8.1. Meso glave goveda starijih od 12 mjeseci odvaja se u klaonicama, u skladu sa sistemom kontrole, priznatom od Ureda, radi sprječavanja moguće kontaminacije mesa glave sa tkivom središnjeg nervnog tkiva. Sistem uključuje najmanje sljedeće odredbe:

- a) odvajanje se odvija u, za to namijenjenom prostoru, fizički odvojenom od ostalih dijelova linije klanja;
- b) ako se glave odstranjuju sa pokretne trake ili s kuka prije odvajanja mesa glave, čeonni otvor od probijanja i *foramen magnum* zapečaćuju se neprobojnim i trajnim čepom. Ako se uzorkuje moždina radi laboratorijskog testiranja na GSE, *foramen magnum* se zapečaćuje neposredno nakon tog uzorkovanja;
- c) meso glave ne odvaja se s glavom ako su oštećene ili izgubljene oči neposredno prije ili nakon klanja, ili koje su oštećene na drugi način što bi moglo uzrokovati kontaminaciju glave sa središnjim nervnim tkivom;
- d) meso glave ne odvaja se s glavom koje nisu primjereno zapečaćene u skladu sa podtačkom b) ove tačke;
- e) ne dovodeći u pitanje opća pravila higijene, posebne radne upute moraju se urediti radi sprječavanja kontaminacije mesa glave tokom odvajanja, a posebno u slučaju kada je pečat koji se spominje u podtački b) ove tačke izgubljen ili su oči tokom te aktivnosti oštećene;
- f) uspostavlja se plan uzorkovanja koji koristi odgovarajući laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije.

8.2. Posebno od zahtjeva tačke 8.1. ovog Aneksa, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti o primjeni alternativnog kontrolnog sistema u klaonici za izdvajanje mesa sa glave goveda, što vodi srazmjernom smanjivanju nivoa kontaminacije mesa glave sa središnjim nervnim tkivom. Mora se uspostaviti plan uzorkovanja koji koristi primjereni laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije.

8.3. Ako se odvajanje sprovodi bez odstranjivanja glave goveda sa pokretnih traka ili s kuka, tačke 8.1. i 8.2. se ne primjenjuju.

9. Odvajanje mesa glave goveda u odobrenim rasjekavaonicama

Posebno od tačke 8. ovog Aneksa, meso glava goveda se može odvojiti u rasjekavaonicama posebno odobrenim u tu svrhu i uz uvjet da se udovoljava sljedećim uvjetima:

- a) glave namijenjene prijevozu u rasjekavaonicu vještaju se na kuku tokom perioda pohrane i prijevoza od klaonice do rasjekavaonice;
- b) čeonni otvor od probijanja i *foramen magnum* zapečaćuju se nepropusnim i trajnim čepom prije skidanja s pokretnih traka ili kuka. Ako se uzorkuje mozak radi laboratorijskog testiranja na GSE, *foramen magnum* se zapečaćuje neposredno nakon tog uzorkovanja;
- c) glave koje nisu primjereno zapečaćene u skladu sa podtačkom b) ove tačke, ako su oštećene ili izgubljene oči neposredno prije ili nakon klanja, ili koje su oštećene na drugi način što bi moglo uzrokovati kontaminaciju mesa glave tkivom središnjeg nervnog sistema, isključuju se iz prijevoza i ne smiju se slati u odobrene rasjekavaonice;
- d) uspostavljen je plan uzorkovanja u klaonici koji koristi primjereni laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije;
- e) odvajanje mesa glave sprovodi se u skladu sa sistemom kontrole, odobrenom od Ureda uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, radi osiguravanja sprječavanja moguće kontaminacije mesa glave. Sistem uključuje najmanje:
 - (I) sve se glave vizualno pregledavaju na znakove kontaminacije ili oštećenja i primjerenog pečaćenja prije početka odvajanja mesa glave;
 - (II) meso glave se ne odvaja s glavom koje nisu primjereno zapečaćene, u kojima su oči oštećene ili koje su oštećene na drugi način koji može dovesti do kontaminacije mesa glave tkivom središnjeg nervnog sistema. Meso glave ne odvaja se s glavom u slučaju sumnje na kontaminaciju takvih glava;
 - (III) ne dovodeći u pitanje opća pravila higijene, posebne radne upute moraju se urediti radi sprječavanja kontaminacije mesa glave tokom prijevoza i odvajanja, a posebno ako je čep ispao ili su oči tokom te aktivnosti oštećene;
- f) uspostavljen je plan uzorkovanja za rasjekavaonicu koja koristi odgovarajući laboratorijski test za otkrivanje središnjeg nervnog tkiva radi potvrđivanja da se primjereno sprovode mjere za smanjivanje kontaminacije.

10. Pravila za stavljanje na tržište i izvoz

10.1. Ured može dopustiti otpremanje glava ili cijelih trupova koji sadrže specificirani rizični materijal u drugu zemlju samo nakon što je dobio potvrdu od države uvoznice da će primiti materijal i nakon što je država uvoznica odobrila uvjete otpreme i prijevoza.

10.2. Posebno od tačke 10.1. ovog Aneksa trupovi, polovine trupova ili polovine trupova izrezane u ne više od tri veleprodajna rezana dijela te četvrti koji ne sadrže specifikirani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne korijene ganglija, mogu biti otpremljene iz jedne u drugu državu članicu bez prethodnog pismenog odobrenja zemlje koja prima pošiljku.

10.3. Zabranjuje se izvoz izvan zemlje glava i svježeg mesa goveda, ovaca ili koza koje sadrže specifikirani rizični materijal.

11. Kontrole

11.1. Mjerodavna inspekcijska tijela iz člana 4. tačke c) ovog Pravilnika moraju sprovesti učestale službene kontrole radi provjere ispravne primjene ovog Aneksa i osigurati da se poduzimaju odgovarajuće mjere za izbjegavanje svake kontaminacije, posebno u klaonicama, rasjekavaonicama ili drugim mjestima u kojima se uklanja specifikirani rizični materijal, poput mesnica ili objekata navedenih u tački 4. podtački 4.1. alineji c) ovog Aneksa. Ured sprovodi službene kontrole u vezi sa međunarodnim transportom.

11.2. Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mora uspostaviti sistem kojim osigurava i provjerava da se specifikiranim rizičnim materijalom rukuje i da ga se odlaže u skladu sa ovim Pravilnikom, Odluke o nusproizvodima i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

11.3. Mora se uspostaviti sistem kontrole za uklanjanje kičme kako je određeno tačkom 1. podtačkom a) ovog Aneksa. Taj sistem kontrole mora uključivati najmanje sljedeće mjere:

a) ako se ne zahtijeva uklanjanje kičme, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom moraju biti označeni jasno vidljivom plavom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

Ako se zahtijeva uklanjanje kičme, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom moraju biti označeni jasno vidljivom crvenom crtom na etiketi u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

b) prema potrebi, podaci o broju goveđih trupova ili veleprodajnih komada trupova s kojih se mora ukloniti kičma moraju se navesti na komercijalnom dokumentu koji prati pošiljku mesa, prema potrebi, u slučaju uvoza ti se podaci moraju navesti na zajedničkom veterinarskom dokumentu o ulasku (ZVUD) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad GVI. Kada je primjenjivo, dodaju se posebni podaci u slučaju uvoza;

c) mesnice moraju čuvati komercijalne dokumente iz podtačke b) ove tačke najmanje godinu dana.

ANEKS VI

PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA DOBIVENI OD PREŽIVARA ILI KOJI SADRŽE MATERIJAL PREŽIVARA U SKLADU SA ČLANOM 11. STAV (1) OVOG PRAVILNIKA

U skladu sa članom 11. stav (1) ovog Pravilnika, zabranjena je upotreba materijala od preživara za proizvodnju slijedećih proizvoda životinjskog porijekla:

a) mašinski otkoštено meso;

b) dikalcij fostat namijenjen za proizvodnju hrane za životinje;

c) želatina, osim ukoliko je proizvedena od kože preživara;

d) derivati dobiveni od otopljene masti preživara;

e) otopljena mast preživara, osim ukoliko je proizvedena od:

(I) uraštenog masnog tkiva proglašenog prikladnim za prehranu ljudi;

(II) sirovina koje su prerađene u skladu sa standardima opisanim u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast za odlaganje i preradu životinjskog otpada.

ANEKS VII

KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE A

MJERE NAKON POJAVE SUMNJE NA PRISUTNOST TSE-A KOD OVACA I KOZA

Ako postoji sumnja na TSE u ovaca i koza na posjedu, svim drugim ovcima i kozama na tom posjedu službeno se ograničava premještanje do dobivanja rezultata potvrdnih pretraživanja.

Ako postoji dokaz da posjed, na kojem se životinja nalazila kada je postavljena sumnja na TSE, vjerovatno nije posjed na kojem je životinja mogla biti izložena TSE-u, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može

odlučiti da se ovisno o raspoloživim epidemiološkim informacijama uvede službena kontrola za druge posjede ili samo za posjed na kojem je došlo do izloženosti.

Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca i koza s posjeda za koje je uvedena službena kontrola, koje se nalaze na tom posjedu od dana kada je postavljena sumnja na prisutnost TSE-a, koristi se samo unutar tog posjeda dok se ne dobiju rezultati potvrdnih pretraživanja.

POGLAVLJE B

MJERE NAKON POTVRĐIVANJA PRISUTNOSTI TSE-A KOD GOVEDA, OVACA I KOZA

1. Ispitivanjem iz člana 15. stav (1) tačke b) moraju se identificirati:

a) u slučaju goveda:

svi ostali preživari na posjedu, na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest,

ako je bolest potvrđena kod ženke, njeno potomstvo rođeno u periodu od dvije godine prije ili nakon kliničke pojave bolesti,

sve životinje iz kohorte kojoj pripada životinja kod koje je potvrđena bolest,

- mogući izvor bolesti,

druge životinje na posjedu na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest ili na drugim posjedima koji su mogli postati zaraženi uzročnikom TSE-a ili su bili izloženi istoj hrani za životinje ili izvoru zagađenja,

premještanje potencijalno zagađene hrane za životinje ili drugog materijala ili bilo kojeg drugog načina prijenosa kojim se uzročnik TSE-a mogao prenijeti u dotični posjed ili iz njega;

b) u slučaju ovaca i koza:

svi drugi preživari na posjedu, osim ovaca i koza, na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest,

ako ih je moguće utvrditi, roditelji, a u slučaju ženki svi zameci, jajne ćelije i posljednje potomstvo ženke kod koje je potvrđena bolest,

sve druge ovce i koze na posjedu na kojem se nalazi životinja kod koje je potvrđena bolest, uz one navedene u drugoj alineji ove podtačke,

mogući izvor zaraze i identifikacija drugih posjeda na kojima se nalaze životinje, zameci ili jajne ćelije koje su mogle biti zaražene uzročnikom TSE-a ili su bile izložene istoj hrani za životinje ili izvoru zagađenja,

premještanje hrane za životinje ili drugog materijala koji je mogao biti zagađen ili bilo kojeg drugog načina prijenosa, kojima se uzročnik TSE-a mogao prenijeti u dotični posjed ili iz njega.

2. Mjere utvrđene članom 15. stav (1) tačka c) obuhvataju najmanje sljedeće:

2.1 U slučaju potvrđenoga GSE-a kod goveda, usmrćivanje i potpuno uništavanje goveda identificiranih ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke (a) ovog Poglavlja; međutim, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da:

ne usmrti i ne uništi sve životinje iz kohorte iz tačke 1. podtačke a) treće alineje ovog Poglavlja, ako postoji dokaz da takve životinje nisu imale pristup istoj hrani kao pogođena životinja,

odgodi usmrćivanje i uništavanje životinja kohorte iz tačke 1. podtačke a) treće alineje ovog Poglavlja do kraja njihovog produktivnog života, pod uvjetom da su to bikovi koji se neprekidno drže u centru za prikupljanje sjemena i da se može osigurati da ih se nakon što uginu potpuno uništi;

2.2 U slučaju potvrđivanja TSE-a u ovce ili koze:

2.2.1 U slučajevima u kojima se GSE ne može isključiti

Ako se GSE ne može isključiti nakon rezultata sekundarnoga molekularnoga testiranja sprovedenog u skladu s metodama i protokolima navedenima u Aneksu X, Poglavlje C tačka 3.2. podtačka c) alineja (II), bez odgađanja se usmrćuju i potpuno uništavaju sve životinje, zameci i jajne ćelije određene ispitivanjem iz druge do pete alineje tačke 1. podtačke b) ovog Poglavlja.

Životinje starije od 18 mjeseci usmrćene radi uništavanja testiraju se na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2, kako je utvrđeno u Aneksu III, Poglavlje A, Dio II, tačka 5 ovog Pravilnika.

Utvrdjuje se prion-proteinski genotip svih ovaca, do najviše 50.

Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja koje se moraju uništiti a koje su bile prisutne na posjedu između datuma potvrde da se GSE ne može isključiti i datuma potpunog uništavanja životinja, uklanjaju se u skladu sa članom 14. Odluke o nusproizvodima.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja, na posjed se primjenjuju uvjeti određeni u tački 3.

2.2.2 U slučajevima u kojima se GSE i atipični grebež ovaca mogu isključiti

Ako se GSE i atipični grebež ovaca isključuje u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X,

Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2 podtačka c) ovog Pravilnika, na posjed se primjenjuju uvjeti određeni u podtački a) ove tačke i, u skladu sa odlukom Ureda, odnosno mjerodavnog tijela za posjed uvjeti iz 1. mogućnosti određeni u podtački b) ove tačke ili iz 2. mogućnosti određeni u podtački c) ove tačke ili iz 3. mogućnosti određeni u podtački d) ove tačke:

a) Mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja koje se moraju uništiti ili zaklati i koje su se nalazile na posjedu između datuma potvrđivanja slučaja TSE-a i datuma završetka mjera koje se primjenjuju na posjed kako je utvrđeno u podtačkama b) i c) ove tačke, ili mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od životinja iz zaraženog stada do ukidanja svih ograničenja utvrđenih u podtački d) ove tačke i tački 4. ovog Poglavlja, ne smiju biti korišteni za hranjenje preživara, osim za hranjenje preživara unutar tog posjeda.

Stavljanje takvog mlijeka i mliječnih proizvoda na tržište kao hrane za hranjenje nepreživara ograničeno je na područje zemlje nadležne za posjed.

Komercijalni dokument koji prati pošiljke takvog mlijeka i mliječnih proizvoda i svako pakiranje koje sadrži takvu pošiljku moraju biti jasno označeni riječima: "nije za hranjenje preživara".

Upotreba i skladištenje hrane za životinje koja sadrži takvo mlijeko i mliječne proizvode zabranjeni su na posjedima na kojima se drže preživari.

Hrana za životinje u rasutom stanju koja sadrži takvo mlijeko i mliječni proizvodi mora se prevoziti vozilima kojima se istovremeno ne prevozi hrana za preživare.

Ako se ta vozila nakon toga koriste za prijevoz hrane za životinje namijenjene za preživare, moraju se temeljito očistiti u skladu s postupkom koji je odobrio Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, kako bi se izbjegla unakrižna kontaminacija.

b) 1. mogućnost - usmrćivanje i potpuno uništavanje svih životinja

Usmrćivanje i potpuno uništavanje, bez odlaganja, svih životinja, zametaka i jajnih ćelija identificiranih ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke b) ove tačke.

Životinje starije od 18 mjeseci usmrćene radi uništavanja testiraju se na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X poglavlju C dijelu 3. tački 3.2. ovog Pravilnika, kako je utvrđeno u Aneksu III, Poglavlje A, Dio II, tačka 5. ovog Pravilnika.

Utvrđuje se prion-proteinski genotip svih ovaca, do najviše 50.

Odstupanjem od uvjeta određenih u prvom stavu 1. mogućnosti, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da se umjesto toga sprovedu mjere navedene u podtačkama (I) ili (II) ove tačke:

(I) da usmrćivanje i potpuno uništavanje svih životinja bez odlaganja, zamijene klanjem tih životinja, bez odlaganja, za prehranu ljudi, pod sljedećim uvjetima:

- životinje se kolju za prehranu ljudi unutar područja zemlje nadležne za dotični posjed,

- sve životinje starije od 18 mjeseci koje se kolju za prehranu ljudi moraju se testirati na prisutnost TSE-a u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika;

(II) da od klanja i potpunog uništavanja, bez odlaganja, izuzmu janjad i kozliće mlađe od tri mjeseca, pod uvjetom da se oni zakolju za prehranu ljudi najkasnije do postizanja dobi od tri mjeseca.

Do usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu na kojem je odlučeno da se primijeni prva mogućnost, primjenjuju se mjere određene u tački 2.2.2. podtački a) i u trećoj i četvrtoj alineji tačke 3.4. podtačke b) ovog Poglavlja.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu za koje je odlučena primjena 1. mogućnosti, primjenjuju se uvjeti određeni u tački 3. ovog Poglavlja.

c) 2. mogućnost - usmrćivanje i potpuno uništavanje samo prijemljivih životinja

Utvrđivanje prion-proteinskoga genotipa svih ovaca koje se nalaze na posjedu nakon čega se bez odlaganja usmrćuju i potpuno uništavaju sve životinje, zameci i jajne ćelije identificirani ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke (b) ovog Poglavlja, osim:

- rasplodnih ovnova genotipa ARR/ARR,

- rasplodnih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ i, ako su takve rasplodne ovce bređe u vrijeme ispitivanja, janjadi ojanjene nakon toga, ako njihov genotip ispunjava zahtjeve iz ovog podstava,

- ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR, namijenjenih isključivo za klanje za prehranu ljudi,

- ako Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, janjadi i kozlića mlađih od tri mjeseca, pod uvjetom da se zakolju za prehranu ljudi najkasnije do postizanja dobi od tri mjeseca, ta janjad i kozlići izuzimaju se od genotipizacije.

Životinje starije od 18 mjeseci koje se usmrćuju radi uništavanja testiraju na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika, kako je utvrđeno u Aneksu III, poglavlju A, dijelu II, tački 5. ovog Pravilnika.

Odstupanjem od uvjeta određenih u prvom stavu 2. mogućnosti, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da se umjesto toga sprovedu mjere navedene u podtačkama (I), (II) i (III):

(I) da se usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja iz prvog stava 2. mogućnosti, zamijeni klanjem tih životinja za prehranu

ljudi, pod sljedećim uvjetima:

da se životinje zakolju za prehranu ljudi unutar područja zemlje nadležne za dotični posjed,
da se sve životinje starije od 18 mjeseci, koje se kolju za prehranu ljudi, testiraju na prisutnost TSE-a u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika;
(II) da se odgodi genotipizacija životinja iz prvog stava 2. mogućnosti i njihovo naknadno usmrćivanje i potpuno uništavanje ili klanje za prehranu ljudi za period od najviše tri mjeseca, u situacijama kada je indeks slučaj potvrđen blizu početka sezone janjenja, pod uvjetom da se tokom cijelog perioda ovce, koze i njihova mladunčad drže izolirano od ovaca i koza s drugih posjeda;

(III) da se odgodi usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja iz prvog stava 2. mogućnosti ili njihovo klanje za prehranu ljudi za period od najviše tri godine od datuma potvrđivanja indeks slučaja, u stadima ovaca i na posjedima na kojima se ovce i koze drže zajedno. Primjena odstupanja iz ovog stava ograničava se na slučajeve u kojima zemlja nadležna za dotični posjed smatra da se epidemiološka situacija ne može riješiti bez usmrćivanja dotičnih životinja, ali da se to ne može izvesti odmah zbog niskog nivoa otpornosti u populaciji ovaca na posjedu zajedno s drugim razmatranjima, uključujući ekonomske faktore. Rasplodni ovnovi, osim onih s genotipom ARR/ARR, usmrćuju se ili kastriraju bez odlaganja te se sprovode sve moguće mjere za brzo uspostavljanje genetske otpornosti populacije ovaca na posjedu, uključujući promišljeni rasplod i izlučivanje ženki ovaca, kako bi se povećala učestalost alela ARR i eliminirao alel VRQ. Potrebno je osigurati da broj životinja koje se moraju usmrtiti na kraju perioda odgađanja nije veći od onog neposredno nakon potvrđivanja indeks slučaja.

Do usmrćivanja i potpunog uništavanja životinja iz prvog stava 2. mogućnosti ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu na kojem je odlučeno da se primijeni 2. mogućnost, primjenjuju se sljedeće mjere: tačka 2.2.2. podtačka (a) ovog Poglavlja, tačka 3.1, tačka 3.2 podtač. a) i b), tačka 3.3 i tačka 3.4 prva i druga alineja podtačke (a), prva, treća i četvrta alineja podtačke (b) i podtačka (c), ovog Poglavlja. Međutim, ako Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH odluči da se usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja ili njihovo klanje za prehranu ljudi odgodi u skladu s podtačkom (III) ove tačke, umjesto toga primjenjuju se sljedeće mjere na posjedu: tačka 2.2.2 podtačka a) i tačke od 4.1 do 4.6 ovog Poglavlja.

Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja životinja iz prvog stava 2. mogućnosti ili njihovog klanja za prehranu ljudi, na posjedu za koje je odlučena primjena 2. mogućnost, primjenjuju se uvjeti određeni u tački 3 ovog Poglavlja.

d) 3. mogućnost - nije obavezno usmrćivanje i potpuno uništavanje životinja

Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ne usmrti i ne uništi potpuno životinje identificirane ispitivanjem iz druge i treće alineje tačke 1. podtačke b) ovog Poglavlja, ako su ispunjeni kriteriji iz najmanje jedne od sljedeće četiri alineja:

teško je dobiti zamjenske ovce genotipa dopuštenog u skladu s tačkom 3.2 podtač. a) i b) ovog Poglavlja,

učestalost alela ARR unutar rase ili posjeda je niska,

to se smatra potrebnim radi izbjegavanja križanja unutar srodstva,

to se smatra potrebnim na temelju obrazloženog razmatranja svih epidemioloških faktora.

Ukoliko zemlja omogući primjenu 3. mogućnosti pri postupanju u slučaju izbijanja klasičnoga grebeža ovaca, vode evidenciju o razlozima i kriterijima na kojima se temelji odluka o svako pojedinačnoj primjeni te mogućnosti.

Kada se na posjedu, na kojem se primjenjuje 3. mogućnost utvrde dodatni slučajevi klasičnoga grebeža ovaca, zemlja mora ponovno ocijeniti relevantnost razloga i kriterija na kojima se temelji odluka o primjeni 3. mogućnosti na taj posjed. Ako se zaključi da se primjenom 3. mogućnosti ne osigurava pravilna kontrola izbijanja, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH za taj posjed umjesto 3. mogućnosti određuje primjenu 1. ili 2. mogućnosti, kako je utvrđeno u podtač. b) i c) ove tačke.

U roku od tri mjeseca od dana potvrđivanja indeks slučaja klasičnoga grebeža ovaca, određuje se prion-proteinski genotip ovaca, do maksimalno 50.

Na posjed za koji je odlučena primjena 3. mogućnosti, trenutno se primjenjuju uvjeti određeni u tački 2.2.2 podtački (a) i tački 4 ovog Poglavlja.

2.2.3 U slučajevima kada je potvrđen atipični grebež ovaca

Kada je slučaj TSE-a, koji je potvrđen na posjedu, slučaj atipičnoga grebeža ovaca, posjed se podvrgava sljedećem protokolu pojačanog praćenja TSE-a tokom perioda od dvije godine od dana otkrivanja posljednjeg slučaja atipičnoga grebeža ovaca: sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su zaklane za prehranu ljudi i sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje su uginule ili su bile usmrćene na posjedu podvrgavaju se testiranju na prisutnost TSE-a u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C Dio 3. tačka 3.2. ovog Pravilnika.

Ako se tokom dvogodišnjeg perioda pojačanog praćenja TSE-a iz prvog stava ove tačke potvrdi slučaj TSE-a koji nije atipični grebež ovaca, na posjed se primjenjuju mjere iz tačke 2.2.1 ili iz tačke 2.2.2.

2.3 Ako je životinja zaražena TSE-om uvedena s drugoga posjeda:

a) Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može, na temelju historije zaražene životinje, odlučiti da mjere iskorjenjivanja uz njihovu primjenu ili umjesto njihove primjene na posjed na kojem je zaraza bila potvrđena,

primijeni na posjedu porijekla;

b) u slučaju zemljišta koje se koristi za zajedničku ispašu više od jednog stada, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ograniči primjenu mjera iskorjenjivanja na samo jedno stado, na temelju opravdanog uvažavanja svih epidemioloških faktora;

c) kad se na jednom posjedu drži više od jednog stada, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da ograniči primjenu mjera iskorjenjivanja na stado u kojem je bio potvrđen TSE, pod uvjetom da je dokazano da se stada drže odvojeno jedna od drugih i da širenje zaraze između stada, bilo direktnim ili indirektnim kontaktom, nije vjerovatno.

3. Nakon usmrćivanja i potpunog uništavanja svih životinja identificiranih na posjedu ili njihovog klanja za prehranu ljudi u skladu s tačkom 2.2.1, tačkom 2.2.2 podtačka b) ili tačkom 2.2.2 podtačka c) ovog Poglavlja:

3.1 Posjed se podvrgava protokolu pojačanog praćenja TSE-a uključujući testiranje na prisutnost TSE-a, u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2 ovog Pravilnika, svih sljedećih životinja koje su starije od 18 mjeseci, osim ovaca genotipa ARR/ARR:

a) životinja koje su držane na posjedu u vrijeme kada je bio potvrđen slučaj TSE-a, u skladu s tačkom 2.2.2. podtačka (c) ovog Poglavlja, i koje su bile zaklane za prehranu ljudi;

(b) životinja koje su uginule ili su bile usmrćene na posjedu, ali koje nisu bile usmrćene u okviru kampanje iskorjenjivanja bolesti.

3.2 Na posjed se mogu uvesti samo sljedeće životinje:

a) ovnovi genotipa ARR/ARR;

b) ovce koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;

c) koze, pod uvjetom da je nakon depopulacije u svim objektima za životinje na posjedu sprovedeno čišćenje i dezinfekcija.

3.3 Na posjedu se mogu koristiti samo sljedeći rasplodni ovnovi i rasplodni materijal ovaca:

a) ovnovi genotipa ARR/ARR;

b) sjeme ovnova genotipa ARR/ARR;

c) zameci koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ.

3.4 Premještanje životinja s posjeda odobrava se s ciljem uništavanja, ili podliježe sljedećim uvjetima:

a) sljedeće životinje mogu se premještati s posjeda za sve namjene, uključujući rasplod:

ARR/ARR ovce;

ovce koje nose jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ, pod uvjetom da se premještaju na druge posjede koji su pod ograničenjem na temelju primjene mjera u skladu s tačkom 2.2.2. podtačka c) ili tačkom 2.2.2. podtačka d) ovog Poglavlja; koze, pod uvjetom da se premještaju na druge posjede koji su pod ograničenjem na temelju primjene mjera u skladu s tačkom 2.2.2. podtačka c) ili tačkom 2.2.2. podtačka d) ovog Poglavlja;

b) sljedeće životinje mogu se premještati s posjeda direktno na klanje za prehranu ljudi:

ovce koje nose najmanje jedan alel ARR;

koze;

ako Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, tako odluči, janjad i kozlići koji su na dan klanja mlađi od tri mjeseca;

sve životinje, ako, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, odluči da primjenjuje odstupanja utvrđena u tački 2.2.2 podtački b) (I) i tački 2.2.2 podtački c) (I) ovog Poglavlja;

c) Ako Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, janjad i kozlići mogu se premjestiti na drugi posjed koje se nalazi unutar zemlje, samo s ciljem tova prije klanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

na odredišnom posjedu nema nikakvih ovaca ili koza osim onih koje su u tovu prije klanja,

na kraju perioda tova, janjad i kozlići koji potječu s posjeda na kojima se primjenjuju mjere iskorjenjivanja, prevoze se direktno u klaonicu koja se nalazi unutar zemlje i moraju se zaklati najkasnije kada su stara 12 mjeseci.

3.5 Ograničenja navedena u tačkama od 3.1 do 3.4 ovog Poglavlja i dalje se primjenjuju na posjedu:

a) do datuma stjecanja statusa ARR/ARR svih ovaca na posjedu, pod uvjetom da se na posjedu ne drže koze; ili

b) tokom perioda od dvije godine od dana završetka svih mjera iz tačke 2.2.1, tačke 2.2.2. podtačke b) ili tačke 2.2.2, podtačke c) ovog Poglavlja, pod uvjetom da tokom tog perioda od dvije godine nije bio otkriven niti jedan slučaj TSE-a osim atipičnoga grebeža ovaca. Ako se tokom ovog dvogodišnjeg perioda potvrdi slučaj atipičnoga grebeža ovaca, na posjed se također primjenjuju mjere iz tačke 2.2.3.

4. Nakon odluke o sprovođenju 3. mogućnosti utvrđene u tački 2.2.2, podtački d) ovog Poglavlja ili odstupanju predviđenom u tački 2.2.2, podtački c) III na posjed se odmah primjenjuju sljedeće mjere:

4.1 Posjed se podvrgava protokolu pojačanog praćenja TSE-a uključujući testiranje na prisutnost TSE-a, u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima određenim u Aneksu X, Poglavlje C, Dio 3. tačka 3.2 ovog Pravilnika, svih sljedećih životinja koje su starije od 18 mjeseci, osim ovaca genotipa ARR/ARR:

a) životinja koje su bile zaklane za prehranu ljudi;

b) životinja koje su uginule ili su bile usmrćene na posjedu, ali koje nisu bile usmrćene u okviru kampanje iskorjenjivanja

bolesti.

4.2 Na posjed se mogu uvesti samo sljedeće životinje:

- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
- b) ovce koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ.

Međutim, odstupajući od podtač. a) i b) ove tačke, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može dozvoliti uvođenje životinja iz podtač. c) i d) ove tačke na posjed, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (I) rasa koja se uzgaja na posjedu lokalna je rasa koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti, u smislu posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast;
 - (II) rasa koja se uzgaja na posjedu uključena je u program za očuvanje rase koji sprovodi uzgojna organizacija ili udruženje, službeno odobreno u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, ili službena agencija i
 - (III) učestalost alela ARR unutar rase koja se uzgaja na posjedu niska je;
- c) ovnovi koji nose najmanje jedan alel ARR i nijedan alel VRQ;
 - d) ovce koje ne nose nijedan alel VRQ.

4.3 Na posjedu se mogu koristiti samo sljedeći rasplodni ovnovi i rasplodni materijal ovaca:

- a) ovnovi genotipa ARR/ARR;
- b) sjeme ovnova genotipa ARR/ARR;
- c) zameci koji nose najmanje jedan alel ARR i nijedan alel VRQ.

Međutim, odstupajući od tač. a), b) i c), Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može na posjedu dozvoliti upotrebu rasplodnih ovnova i rasplodnog materijala ovaca iz tač. d), e) i f), ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (I) rasa koja se uzgaja na posjedu lokalna je rasa koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti, u smislu posebnih propisa koji reguliraju ovu oblast;
 - (II) rasa koja se uzgaja na posjedu uključena je u program za očuvanje rase, koji sprovodi uzgojna organizacija ili udruženje, službeno odobreno u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, ili službena agencija i
 - (III) učestalost alela ARR unutar rase koja se uzgaja na posjedu niska je;
- d) ovnovi koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
 - e) sjeme ovnova koji nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ;
 - f) zameci koji ne nose niti jedan alel VRQ.

4.4 Premještanje životinja s posjeda odobrava se s ciljem uništavanja ili otpreme direktno na klanje za prehranu ljudi, ili podliježe sljedećim uvjetima:

- a) ovnovi i ovce genotipa ARR/ARR mogu se premještati s posjeda za sve svrhe, uključujući rasplod, pod uvjetom da se premještaju na druge posjede na kojim se primjenjuju mjere u skladu s tačkom 2.2.2 podtačka c) ili tačkom 2.2.2 podtačka d) ovog Poglavlja;

- b) ako Ured tako odluči, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, janjad i kozlići mogu se premjestiti na drugi posjed koje se nalazi na području zemlje, samo radi tova prije klanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

na odredišnom posjedu nema nikakvih ovaca ili koza osim onih koje su u tovu prije klanja;

na kraju perioda tova, janjad i kozlići koji potječu s posjeda na kojima se primjenjuju mjere iskorjenjivanja iz tačke 2.2.2, podtačke c) alineje (III) ili tačke 2.2.2. podtačke d) ovog Poglavlja, prevoze se direktno u klaonicu koja se nalazi unutar zemlje i moraju se zaklati najkasnije kada su stara 12 mjeseci.

4.5 Premještanje proizvoda za rasplod s posjeda podliježe sljedećim uvjetima: Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH mora osigurati da se sjeme, zameci i jajne ćelije ne otpremaju s posjeda.

4.6 Zajednička ispaša svih ovaca i koza sa posjeda s ovcama i kozama sa drugih posjeda zabranjena je tokom perioda janjenja i jarenja.

Izvan perioda janjenja i jarenja, zajednička ispaša podliježe ograničenjima koja utvrđuje Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH na temelju opravdanog uvažavanja svih epidemioloških faktora;

4.7 Ograničenja navedena u tački 2.2.2 podtački a) i tačkama od 4.1 do 4.6 ovog Poglavlja i dalje se primjenjuju tokom perioda od dvije godine nakon otkrivanja posljednjeg slučaja TSE-a, osim atipičnoga grebeža ovaca, na posjedu na kojem je sprovedena 3. mogućnost utvrđena u tački 2.2.2 podtački d) ovog Poglavlja. Ako se tokom ovog dvogodišnjeg perioda potvrdi slučaj atipičnoga grebeža ovaca, na posjed se također primjenjuju mjere iz tačke 2.2.3 ovog Poglavlja.

Na posjedima na kojima se sprovodi odstupanje od 2. mogućnosti predviđeno u tački 2.2.2, podtački c) alineji (III), ograničenja navedena u tački 2.2.2, podtački a) i tačkama od 4.1 do 4.6 primjenjuju se do potpunog uništavanja životinja identificiranih za usmrćivanje u skladu s tačkom 2.2.2 podtačka c) ili njihovog klanja za prehranu ljudi, nakon čega se primjenjuju ograničenja utvrđena u tački 3. ovog Poglavlja.

POGLAVLJE C

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA UZGOJNI PROGRAM ZA POSTIZANJE OTPORNOSTI NA TSE OVACA U SKLADU S ČLANOM 8. OVOG PRAVILNIKA.

DIO I

Opći zahtjevi

1. Uzgojni program usresređuje se na stada visoke genetske vrijednosti, kako je definirano u tački 3. Aneksa I Pravilnika kojim se predviđaju uvjeti i tehnike genotipiziranja PrP gena populacija ovaca u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 86/12).
Međutim, ukoliko zemlja ima uzgojni program, Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu dopuste uzorkovanje i genotipizaciju samo rasplodnih ovnova.
2. Uspostavlja se baza podataka koja sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - a) identitet, rasa i broj životinja u svim stadima koja učestvuju u uzgojnom programu;
 - b) identifikaciju pojedinačnih životinja uzorkovanih u okviru uzgojnog programa, uključujući rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu;
 - c) rezultate testova genotipizacije.
3. Uspostavlja se sistem jedinstvene certifikacije u kojem se potvrđuje genotip svake životinje uzorkovane u okviru uzgojnog programa, uključujući ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu, upućivanjem na njen jedinstveni identifikacijski broj.
4. Uspostavlja se sistem za identifikaciju životinja i uzoraka, obradu uzoraka i dostavu rezultata, kojim se mogućnost ljudske greške smanjuje na minimum. Efikasnost tog sistema podliježe redovnom nasumičnom provjeravanju.
5. Genotipizacija krvi ili drugih tkiva sakupljenih za potrebe uzgojnog programa, uključujući rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu, izvodi se u laboratorijama odobrenim u okviru uzgojnog programa.
6. Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može pomoći udruženjima za uzgoj pri uspostavljanju genetskih banaka koje sadrže sjeme, jajne ćelije i zametke reprezentativne za prion-proteinske genotipe koji će vjerovatno postati rijetki kao rezultat uzgojnog programa.
7. Uzgojni programi se sastavljaju za svaku rasu uzimajući u obzir:
 - a) učestalosti različitih alela unutar rase;
 - b) rijetkost rase;
 - c) izbjegavanje križanja u srodstvu ili genetskog rasapa.

DIO 2.

Posebna pravila za stada koja učestvuju u programu

1. Uzgojni program usmjeren je na povećavanje učestalosti alela ARR unutar stada, smanjujući istovremeno prevalenciju onih alela za koje se pokazalo da doprinose prijemljivosti na TSE.
2. Minimalni zahtjevi za stada koja učestvuju su sljedeći:
 - a) sve životinje u stadu koje se genotipiziraju, identificiraju se pojedinačno upotrebom sigurnih sredstava;
 - b) svi ovnovi namijenjeni za rasplod unutar stada genotipiziraju se prije korištenja za rasplod;
 - c) svaki se mužjak koji nosi alel VRQ mora zaklati ili kastrirati u roku od šest mjeseci od određivanja njegovoga genotipa; bilo koja takva životinja ne smije napustiti posjed osim radi klanja;
 - d) ženke za koje se zna da nose alel VRQ ne smiju napustiti posjed osim radi klanja;
 - e) mužjaci, uključujući donore sjemena koje se koristi za umjetno osjemenjivanje, osim onih potvrđenih u okviru uzgojnog programa, ne koriste se za rasplod unutar stada.
3. Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odobriti odstupanja od zahtjeva određenih u tački 2. podtačkama c) i d) ovog Dijela radi zaštite rasa i proizvodnih karakteristika.
4. Ured obavještava OIE/Komisiju o bilo kakvom izuzetku odobrenom u skladu s tačkom 3. ovog Dijela i o upotrijebljenim kriterijima.

DIO 3.

Posebna pravila za rasplodne ovnove uzorkovane u stadima koja ne učestvuju u uzgojnom programu

1. Ovnovi koji se uzorkuju, identificiraju se pojedinačno upotrebom sigurnih sredstava;
2. Bilo koji ovan, za kojeg se utvrdi da nosi alel VRQ, ne smije napustiti posjed osim radi klanja.

DIO 4.

Okvir za prepoznavanje statusa stada ovaca otpornih na TSE

1. Okvirom za prepoznavanje statusa stada ovaca otpornih na TSE, prepoznaje se status stada ovaca otpornih na TSE koja kao rezultat učestvovanja u uzgojnom programu predviđenom u članu 8. ovog Pravilnika ispunjavaju kriterije koji se zahtijevaju u tom programu.

To priznavanje dodjeljuje se najmanje na sljedeća dva nivoa:

- a) stada nivoa I su stada koja se u potpunosti sastoje od ovaca s genotipom ARR/ARR;
- b) stada nivoa II su stada čije je potomstvo isključivo potomstvo ovnova s genotipom ARR/ARR.

Ured uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može u interesu potreba priznati dodatne nivoe.

2. Redovno nasumično uzorkovanje ovaca iz stada otpornih na TSE izvodi se:

- a) na posjedu ili u klaonici radi potvrđivanja njihovoga genotipa;
- b) u slučaju stada nivoa I na životinjama starijim od 18 mjeseci u klaonici, radi testiranja na TSE u skladu s Aneksom III ovog Pravilnika.

DIO 5.

Izveštaje koje Ured podnosi Komisiji

Zemlja koja uvodi uzgojne programe radi selekcije otpornosti na TSE u populacijama ovaca:

1. obavještava Komisiju o zahtjevima za takve programe;
2. dostavlja Komisiji godišnji izvještaj o njihovom napretku.

Izvještaj se za svaku kalendarsku godinu dostavlja najkasnije do 31. marta sljedeće godine.

ANEKS VIII

STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I IZVOZ

POGLAVLJE A

UVJETI ZA PROMET ŽIVIM ŽIVOTINJAMA, SJEMENOM I ZAMECIMA

Odjeljak A

UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA OVCE I KOZE TE NA NJIHOVO SJEME I ZAMETKE

1. Posjedi sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca i kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža:

1.1 Za potrebe trgovine Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, prema potrebi uspostavlja ili nadzire službeni program za priznavanje posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža i posjeda s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža. Na temelju tog službenog programa, prema potrebi uspostavljaju i vode spisak posjeda s ovacima i kozama sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža i posjeda s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža.

1.2 Posjed s ovacima koje imaju status otpornosti na TSE nivoa I kako je utvrđeno u Aneksu VII poglavlju C, dijelu 4. tački 1. podtački a) Poglavlja, na kojem nije potvrđen nijedan slučaj klasičnoga grebeža u periodu od najmanje sedam prethodnih godina, može se priznati kao posjed sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža.

Posjed s ovacima, kozama ili i ovacima i kozama može se također priznati kao posjed sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ako tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina ispunjava sljedeće uvjete:

- a) ovce i koze trajno se označavaju te se vode evidencije, kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja;
- b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza na posjed i sa njega;
- c) na posjed se puštaju samo sljedeće ovce i koze:
 - (I) ovce i koze s posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža;
 - (II) ovce i koze s posjeda koji su ispunjavali uvjete iz podtačaka a) do i) ove tačke tokom perioda od najmanje sedam

prethodnih godina ili perioda najmanje jednakog periodu tokom kojeg je posjed na koji se životinje puštaju ispunjavao uvjete iz tih tačaka;

(III) ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

(IV) ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz alineja (I) ili (II) ove podtačke osim u periodu kada su držane u centru za prikupljanje sjemeni, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemeni ispunjava sljedeće uvjete:

centar za prikupljanje sjemeni odobren je i nadziran u skladu s posebnim spiskovima koji reguliraju ovu oblast, tokom perioda od prethodnih sedam godina u centru za prikupljanje sjemeni unesene su samo ovce ili koze s posjeda koja su tokom tog perioda ispunjavala uvjete iz tač. a), b) i e) i na kojima je službeni veterinar ili veterinar kojeg su ovlastili Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH sprovodio redovne preglede, tokom perioda od prethodnih sedam godina u centru za prikupljanje sjemeni nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,

u centru za prikupljanje sjemeni na snazi su biosigurnosne mjere kako bi se osiguralo da ovce i koze, koje se drže u tom centru i dolaze s posjeda sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, nisu u direktnom ili indirektnom kontaktu s ovcama i kozama koje dolaze s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.

d) posjed podliježe redovnim pregledima, kako bi službeni veterinar, ili veterinar kojeg su za tu namjenu ovlastili Ured i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, provjerili skladnost s odredbama određenim u potačkama a) do i) ove tačke, koji se trebaju sprovoditi najmanje jedanput godišnje;

e) nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;

f) sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su uginule ili su usmrćene zbog razloga koji nisu klanje za za prehranu ljudi, u laboratoriji se testiraju na klasični grebež u skladu sa laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenim u Aneksu X, Poglavlju C, tački 3.2 ovog Pravilnika.

Odstupajući od uvjeta određenih u prvom stavu tačke f), Ured, uz saglasnost mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH, može odlučiti da sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje nemaju komercijalnu vrijednost i koje se na kraju njihovog proizvodnog života usmrćuju umjesto da ih se kolje za prehranu ljudi, pregleda službeni veterinar te da se sve životinje kod kojih se uoče znakovi propadanja ili neurološki znakovi testiraju u laboratoriji na klasični grebež u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenim u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2 ovog Pravilnika.

Osim uvjeta određenih u podtačkama od a) do f) ove tačke, moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

g) na posjed se unose samo sljedeće jajne ćelije i zamci ovaca i koza:

(I) jajne ćelije i zamci donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,

od rođenja su držane na posjedima na kojima tokom njihovog boravka nije bio potvrđen nijedan slučaj klasičnoga grebeža ovaca,

u trenutku prikupljanja jasnih ćelija ili zametaka nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

(II) jajne ćelije i zamci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel.

h) na posjed se unosi samo sljedeće sjeme ovaca i koza:

(I) sjeme donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,

u trenutku prikupljanja sjemeni nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

(II) sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

i) ovce i koze na posjedu nemaju nikakav direktan ili indirektan kontakt, pa ni zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.

1.3. Posjed s ovcama, kozama ili ovcama i kozama može se priznati kao posjed s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ako tokom perioda od najmanje tri prethodne godine ispunjava sljedeće uvjete:

a) ovce i koze se trajno označavaju te se vode evidencije kako bi se omogućila sljedivost do njihovo posjeda rođenja;

b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza na posjed i sa njega;

c) na posjed se unose samo sljedeće ovce i koze:

(I) ovce i koze s posjeda sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža;

(II) ovce i koze s posjeda koji su ispunjavala uvjete iz podtačaka a) do i) ove tačke tokom perioda od najmanje tri prethodne godine ili perioda najmanje jednakog periodu tokom kojeg je posjed na koje se životinje unose ispunjavao uvjete iz tih tačaka;

(III) ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

(IV) ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz alineja (I) ili (II) ove podtačke, osim u periodu kada su držane u centru za prikupljanje sjemeni, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemeni ispunjava sljedeće uvjete:

centar za prikupljanje sjemeni odobren je i nadziran u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

tokom perioda od prethodne tri godine u centru za prikupljanje sjemeni unesene su samo ovce ili koze s posjede koja su

tokom tog perioda ispunjavali uvjete iz podtačaka a), b) i e) ove tačke i na kojima je službeni veterinar ili veterinar kojeg je ovlastio Ured i mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH sprovodio redovne preglede, tokom perioda od prethodne tri godine u centru za prikupljanje sjemena nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža, u centru za prikupljanje sjemena na snazi su biosigurnosne mjere kako bi se osiguralo da ovce i koze koje se drže u tom centru i dolaze s posjeda sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža nisu u direktnom ili indirektnom kontaktu s ovcama i kozama koje dolaze s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.

d) posjed podliježe redovnim pregledima kako bi službeni veterinar ili veterinar kojeg je za to ovlastio Ured i mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH provjerio skladnost sa uvjetima iz podtačaka a) do i) ove tačke, a koji se moraju sprovesti najmanje jedanput godišnje;

e) nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;

f) Sve ovce i koze koje su starije od 18 mjeseci i koje su uginule ili su usmrćene zbog razloga koji nisu klanje za prehranu ljudi u laboratoriji se testiraju na klasični grebež u skladu laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenima u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2 ovog Pravilnika.

Odstupajući od uvjeta utvrđenih u prvom stavu podtačke f) ove tačke, Ured uz saglasnost mjerodavnog tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH može odlučiti da sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje nemaju komercijalnu vrijednost i koje se na kraju njihovog proizvodnog života usmrćuju, umjesto da ih se kolje za prehranu ljudi, pregleda službeni veterinar te da se sve životinje kod kojih se uoče znakovi propadanja ili neurološki znakovi testiraju u laboratoriji na klasični grebež u skladu s laboratorijskim metodama i protokolima utvrđenima u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2. ovog Pravilnika.

Osim uvjeta utvrđenih u podtačkama a) do f) moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

g) na posjed se unose samo sljedeće jajne ćelije i zameci ovaca i koza:

(I) jajne ćelije i zameci donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,

od rođenja su držane na posjedima na kojima tokom njihovog boravka nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža,

u trenutku prikupljanja jajnih ćelija ili zametaka nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

(II) jajne ćelije i zameci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel;

h) na posjed se unosi samo sljedeće sjeme ovaca i koza:

(I) sjeme donorskih životinja koje su od rođenja držane u zemlji sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili na posjedu za zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

trajno se označavaju kako bi se omogućila sljedivost do njihovog posjeda rođenja,

u trenutku prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža,

(II) sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

i) ovce i koze na posjedu nemaju nikakav direktan ili indirektan kontakt, pa ni zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s posjeda nižeg statusa u pogledu rizika od klasičnoga grebeža.

1.4 Ako se na posjedu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca ili na posjedu za koji se utvrdi da je epidemiološki povezano s posjedom sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca potvrdi slučaj klasičnoga grebeža ovaca kao rezultat ispitivanja iz Aneksa VII, Poglavlje B, Dio 1. ovog Pravilnika, posjed sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca odmah se briše iz spiska iz tačke 1.1. ovog Odjeljka.

Ured o tome odmah obavještava druge zemlje u koje su unesene ovce i koze ili sjeme ili zameci prikupljeni od ovaca i koza koje su bile držane na zaraženom posjedu tokom perioda od prethodnih sedam godina, u slučaju posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža, ili tokom perioda od prethodne tri godine, u slučaju posjeda s kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža.

2. Zemlja ili područje sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ovaca

2.1 Ako zemlja smatra da je na njenom području ili na dijelu njenog područja zanemariv rizik od klasičnoga grebeža ovaca, ona dostavlja Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja/Komisiji odgovarajuću dokaznu dokumentaciju, navodeći posebno sljedeće:

a) da je bila sprovedena procjena rizika te da je njome dokazano da postoje odgovarajuće mjere koje se sprovode tokom relevantnog perioda za postupanje u slučaju bilo kakvog utvrđenog rizika. Ovom procjenom rizika identificiraju se svi mogući faktori za pojavu klasičnoga grebeža ovaca i njihova historijska perspektiva, a posebno:

(I) uvoz ili unošenje ovaca i koza ili njihovog sjemena i zametaka, za koje postoji mogućnost da su zaraženi klasičnim grebežom ovaca;

(II) nivo poznavanja strukture populacije i prakse uzgoja ovaca i koza;

(III) prakse hranjenja, uključujući hranjenje mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara;

(IV) uvoz mlijeka i mliječnih proizvoda koji potječu od ovaca i koza i koji su namijenjeni za upotrebu u hranjenju ovaca i koza;

b) da su tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina testirane ovce i koze koje pokazuju kliničke znakove koji

odgovaraju klasičnom grebežu;

c) da je tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina godišnje testiran dovoljan broj ovaca i koza starijih od 18 mjeseci, koje su reprezentativne za zaklane ovce i koze, a koje su uginule ili su usmrćene iz razloga koji nisu klanje za prehranu ljudi, kako bi se osigurao nivo sigurnosti otkrivanja klasičnoga grebeža od 95% ako je njegova stopa učestalosti u toj populaciji veća od 0,1% i tokom tog perioda nije prijavljen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža;

d) da je hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima, porijeklom od preživara, zabranjena i da se ta zabrana uspješno sprovodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam godina;

e) da se unošenje ovaca i koza te njihovog sjemena i zametaka iz drugih država članica izvodi u skladu s Odjeljkom A, tačka 4. podtačka 4.1, podpodtačka (b) ili Odjeljkom A, tačka 4. podtačka 4.2. ovog Poglavlja;

f) da se unošenje ovaca i koza te njihovog sjemena i zametaka iz zemalja izvan Evropske unije izvodi u skladu s Poglavljem E ili Poglavljem H Aneksa IX ovog Pravilnika.

2.2 Status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ovaca može se zemlji ili području zemlje odobriti u skladu s posebnim postupkom.

Ured mora obavijestiti OIE/Komisiju o bilo kakvoj promjeni u pogledu informacija dostavljenih u skladu s tačkom 2.1.

Odjeljka A, Poglavlje A, ovog Aneksa, koje se odnose na bolest.

Status zanemarivog rizika odobren u skladu s tačkom 2.2. Odjeljak A, Poglavlje A ovog Aneksa može se, s obzirom na takve informacije povući, u skladu s posebnim postupkom.

2.3. Države članice ili zona države članice sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža jesu sljedeće:

Austrija,

Finska,

Švedska.

3.1 Zemlja koja ima nacionalni program kontrole klasičnoga grebeža ovaca na cijelom području zemlje:

a) može svoj nacionalni program kontrole dostaviti OIE-u/Komisiji naglašavajući posebno:

rasprostranjenost klasičnoga grebeža ovaca u zemlji,

razloge za sprovođenje nacionalnog programa kontrole, uzimajući u obzir važnost bolesti te omjer troškova i koristi, statusne kategorije određene za posjede i standarde koje mora postići svaka takva kategorija,

postupke testiranja koji će se koristiti,

postupke praćenja nacionalnog programa kontrole,

radnje koje treba poduzeti ako posjed iz bilo kojeg razloga izgubi svoj status,

mjere koje se poduzimaju ako su rezultati pregleda, sprovedenih u skladu s odredbama nacionalnog programa kontrole, pozitivni;

b) program iz tačke a) može se odobriti ako ispunjava kriterije utvrđene u toj tački, u skladu s posebnim postupkom;

izmjene ili dodaci programima kojeg je Ured dostavio Komisiji mogu se odobriti u skladu s posebnim postupkom.

3.2 Odobreni su nacionalni programi kontrole grebeža sljedećih država članica:

Danska,

Slovenija.

4. Promet ovaca i kozama te njihovim sjemenom i zamecima

Primjenjuju se sljedeći uvjeti:

4.1 ovce i koze:

a) ovce i koze za rasplod namijenjene za zemlje koje nemaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program kontrole grebeža:

(I) dolaze s posjeda ili posjeda sa zanemarivim rizikom ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža ili

(II) dolaze iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili

(III) ako je riječ o ovacima, one moraju biti prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR, pod uvjetom da ne dolaze s posjeda na koje se primjenjuju ograničenja utvrđena u Aneksu VII, Poglavlje B, tačke 3. i 4. ovog Pravilnika;

b) ovce i koze za sve namjene osim za direktno klanje, koje su namijenjene za zemlje koje imaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program kontrole grebeža:

(I) dolaze s posjeda ili posjeda sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili

(II) dolaze iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili

(III) ako je riječ o ovacima, one moraju biti prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR, pod uvjetom da ne dolaze s posjeda na koji se primjenjuju ograničenja utvrđena u Aneksu VII, Poglavlje B, tačke 3. i 4. ovog Pravilnika;

c) odstupajući od tač. a) i b) ove tačke, zahtjevi iz tih tačaka ne primjenjuju se na ovce i koze koje se isključivo drže u odobrenim tijelima, zavodima ili centrima kako su definirani u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast ili se premještaju između tih ustanova;

d) odstupajući od tač. a) i b), Ured može odobriti trgovinu životinjama koje ne ispunjavaju zahtjeve iz tih tačaka, pod uvjetom da je dobio prethodnu saglasnost nadležnog tijela zemlje odredišta tih životinja te pod uvjetom da životinje ispunjavaju sljedeće uvjete:

(I) životinje pripadaju lokalnoj rasi koja je u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti kako je navedeno u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast;

(II) životinje su upisane u matičnu knjigu koju uspostavlja i vodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast u zemlji otpreme ili službena agencija te zemlje, te životinje treba upisati u matičnu knjigu za tu rasu koju je uspostavila i koju vodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast u zemlji odredišta ili službena agencija te zemlje;

(III) u zemlji otpreme i zemlji odredišta uzgojne organizacije ili udruženja ili službena agencija iz alineje (II) ove podtačke sprovode program za očuvanje te rase;

(IV) životinje ne potječu s posjedana koji se primjenjuju ograničenja iz Aneksa VII, Poglavlje B, tačke 3. i 4. ovog Pravilnika;

(V) nakon ulaska životinja koje ne ispunjavaju zahtjeve iz podtačke a) ili b) ove tačke na posjed u zemlji odredišta premještanje svih ovaca i koza na tom posjedu ograničava se u skladu s Aneksom VII, Poglavlje B, tačka 3.4 tokom perioda od tri godine, ili tokom perioda od tri godine ako zemlja odredišta ima zanemariv rizik od klasičnoga grebeža ili ima odobren nacionalni program kontrole grebeža.

Odstupajući od prvog stava ove tačke, to ograničenje premještanja ne primjenjuje se na trgovinu životinjama koja se sprovodi u skladu s uvjetima utvrđenim u tački 4.1, podtačka d) ovog odjeljka kao ni na premještanje unutar zemlje životinja namijenjenih posjedu na kojem se uzgaja lokalna rasa, u opasnosti da bude izgubljena za poljoprivredu, kako je navedeno u posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast, pod uvjetom da je ta rasa uključena u program očuvanja koji sprovodi uzgojna organizacija ili udruženje službeno odobreno ili priznato u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Nakon obavljene trgovine ili premještanja unutar zemlje iz drugog stava alineje (V) ove podtačke, premještanje svih ovaca i koza na posjedu ili posjedima koji primaju životinje premještene na temelju tog odstupanja, ograničava se u skladu s prvim i drugim stavom, podtačke (V) ove podtačke.

4.2 sjeme i zamci ovaca i koza moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) moraju se prikupljati od životinja koje su od rođenja neprekidno boravile na posjedu ili posjedima sa zanemarivim rizikom ili kontroliranim rizikom od klasičnoga grebeža, osim ako je taj posjed centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačke c) alineja (IV) ovog Aneksa ili
- b) moraju se prikupljati od životinja koje su posljednje tri godine prije prikupljanja neprekidno bile držane na posjedu ili posjedima koji tri godine ispunjavaju sve uvjete utvrđene u Poglavlju A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačke a) do f), osim ako je taj posjed centar za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačka c) alineja (IV) ovog Aneksa ili
- c) moraju se prikupljati od životinja koje su od rođenja neprekidno bile držane u državi ili zoni sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili
- d) ako je riječ o sjemenu ovnova, sjeme mora biti prikupljeno od ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR ili
- e) ako je riječ o zamcima ovaca, zamci moraju nositi najmanje jedan ARR alel.

ODJELJAK B

Uvjeti koji se primjenjuju na goveda

Ujedinjeno Kraljevstvo osigurava da se goveda rođena i uzgajana na njenom državnom području prije 1. avgusta 1996. ne otpremaju s njenog državnog područja u druge države članice ili zemlje izvan Evropske unije.

POGLAVLJE B

UVJETI KOJI SE ODNOSU NA POTOMSTVO ŽIVOTINJA KOD KOJIH POSTOJI SUMNJA ILI JE POTVRĐENA TSE, NA KOJE SE ODNOSI ČLAN 17. STAV (2) OVOG PRAVILNIKA

Zabranjuje se stavljanje na tržište zadnje rođenih potomaka ženki goveda zaraženih s TSE ili od ovaca ili koza kod kojih je potvrđen GSE tokom proteklog perioda od dvije godine ili tokom perioda nakon pojave prvih kliničkih znakova početka bolesti.

POGLAVLJE C

UVJETI ZA TRGOVINU ODREĐENIM PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Odjeljak A

PROIZVODI

Sljedeći proizvodi životinjskog porijekla izuzeti su od zabrane navedene u članu 18. stavu (3) ovog Pravilnika, pod uvjetom da su porijeklom od goveda, ovaca i koza koje udovoljavaju zahtjevima Odjeljka B ovog Poglavlja.:

svježe meso,
mljeveno meso,
mesni preparati,
mesni proizvodi.

Odjeljak B

ZAHTJEVI

Proizvodi navedeni u odjeljku A ovog Poglavlja moraju udovoljavati sljedećim zahtjevima:

- a) goveda, ovce i koze od kojih su dobiveni proizvodi životinjskog porijekla nisu hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara i koje su prošle *ante mortem* i *post mortem* preglede;
- (b) goveda, ovce i koze od kojih su dobiveni proizvodi životinjskog porijekla nisu zaklane nakon omamljivanja ubrizganim plinom u kranijalnu šupljinu ili usmrćene istim načinom ili zaklane nakon omamljivanja razaranjem središnjeg nervnog tkiva pomoću šipke uvedene u kranijalnu šupljinu;
- c) proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od goveda, ovaca i koza ne potječu od:
 - (I) specificiranog rizičnog materijala kako je određeno u Aneksu V ovog Pravilnika;
 - (II) nervnih i limfatičkih tkiva izloženih tokom postupka otkoštavanja; i
 - (III) mašinski otkoštenog mesa dobivenog od kostiju goveda, ovaca ili koza.

POGLAVLJE D

UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA IZVOZ

Živa goveda i proizvodi životinjskog porijekla dobiveni od njih moraju podlijegati, u slučaju izvoza, uvjetima utvrđenima ovim Pravilnikom.

ANEKS IX

UVOZ ŽIVIH ŽIVOTINJA, ZAMETAKA, JAJNIH ĆELIJA I PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

POGLAVLJE B

UVOZ GOVEDA

Odjeljak A

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

- a) životinje su oteljene i neprekidno uzgajane u zemlji ili regiji ili zemljama ili regijama klasificiranim u skladu s Pravilnikom o statusu država ili regija u odnosu na bovinu spongioformnu encefalopatiju ("Službeni glasnik BiH", br. 80/10, 55/12, 86/12

i 98/14, u daljnjem tekstu: Pravilnik o statusu država), kao zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a;

b) životinje su označene trajnim sistemom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada porijekla i nisu bile izložene sljedećim govedima:

(I) svi slučajevi GSE-a,

(II) sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili

(III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) podtačke b) ovog odjeljka dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;

i

c) ako je u dotičnoj zemlji bilo domaćih slučajeva GSE-a, životinje su oteljene:

(I) nakon datuma od kojeg se efikasno sprovodi zabrana hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

(II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranjenja iz alineje (I) ove podtačke.

Odjeljak B

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S KONTROLIRANIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije s kontroliranim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;

b) životinje su označene trajnim sistemom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada porijekla i nisu bile izložene sljedećim govedima:

(I) svi slučajevi GSE-a,

(II) sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili

(III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) ove podtačke dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;

c) životinje su oteljene:

(I) nakon datuma od kojeg se efikasno sprovodi zabrana hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

(II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranjenja iz alineje (I) ove podtačke.

Odjeljak C

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S NEUTVRĐENIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu goveda iz zemlje ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a;

b) hranjenje preživara mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je te se zabrana efikasno sprovodi u zemlji ili regiji;

c) životinje su označene trajnim sistemom označivanja koji omogućava sljedivost do majke i stada porijekla i nisu bile izložene sljedećim govedima:

(I) svi slučajevi GSE-a,

(II) sva goveda koja su tokom svoje prve godine života uzgajana zajedno sa slučajevima GSE-a i za koja je istraživanjem utvrđeno da su tokom tog perioda konzumirala jednaku potencijalno kontaminiranu hranu ili

(III) ako su rezultati istraživanja iz alineje (II) ove podtačke dvojbeni, sva goveda oteljena u istom stadu kao i slučajevi GSE-a

i to unutar 12 mjeseci od datuma teljenja slučaja GSE-a;

d) životinje su oteljene:

(I) najmanje dvije godine nakon datuma od kojeg se efikasno sprovodi zabrana hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a ili

(II) nakon datuma oteljenja zadnjeg domaćeg slučaja GSE-a ako je oteljen nakon datuma zabrane hranjenja iz alineje (I) ove podtačke.

POGLAVLJE C

UVOZ PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD GOVEDA, OVACA ILI KOZA

Odjeljak A

PROIZVODI

Sljedeći proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza, kako su definirani u sljedećim tačkama Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla, podliježu uvjetima utvrđenim u Odjeljcima B, C ili D ovog Poglavlja, ovisno o kategoriji rizika zemlje porijekla u pogledu GSE-a:

svježe meso, kako je definirano u tački 1.10,

mljeveno meso, kako je definirano u tački 1.13,

mašinski otkoštano meso, kako je definirano u tački 1.14,

mesni preparati, kako su definirani u tački 1.15,

mesni proizvodi, kako su definirani u tački 7.1,

topljena životinjska mast, kako je definirana u tački 7.5,

čvarci, kako su definirani u tački 7.6,

želatina, kako je definirana u tački 7.7, osim one dobivene od kože,

kolagen, kako je definiran u tački 7.8, osim onog dobivenog od kože,

obrađeni želuci, mjehuri i crijeva, kako su definirani u tački 7.9.

Odjeljak B

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD GSE-a

Pri uvozu proizvoda porijeklom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s zanemarivim rizikom od GSE-a;

b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza bile su podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;

c) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju i nisu dobiveni od specficiranog rizičnog materijala kako je definiran u Aneksu V, tački 1. ovog Pravilnika;

d) ako životinje, od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, potječu iz zemlje ili regije klasificirane u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim ili neutvrđenim rizikom od GSE-a, odstupajući od tačke c) ovog odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovine trupova ili polovine trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specficirani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne ganglije. U slučaju takvog uvoza trupovi ili veleprodajni komadi trupova goveda koji sadržavaju kičmu koja je definirana kao specficirani rizični materijal u skladu s tačkom 1. Aneksa V ovog Pravilnika označavaju se jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast. Nadalje, u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVUD) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad, GVI treba upisati posebnu informaciju o broju govedih trupova ili veleprodajnih komada za koje se zahtijeva odstranjivanje kičme;

e) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju mašinski otkoštano meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza i ne potječu od njega, osim ako su životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a u kojoj nije bilo domaćih slučajeva GSE-a;

- f) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza nisu zaklane nakon omamljivanja ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu niti ubijene istom metodom ili zaklane, nakon omamljivanja, laceracijom središnjeg nervnog tkiva uvođenjem instrumenta u obliku dugačke šipke u kranijalnu šupljinu, osim ako su životinje od kojih potječu proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a;
- g) ako životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza potječu iz zemlje ili regije koja je klasificirana sukladna Pravilniku o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a, životinje nisu bili hranjene mesno-koštanim brašnom ili čvarcima, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a;
- h) ako životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza potječu iz zemlje ili regije koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a, proizvodi su proizvedeni i s njima se postupalo na način kojim se osigurava da ne sadržavaju nervno i limfatičko tkivo izloženo tokom postupka otkoštavanja i da njime nisu kontaminirani.

Odjeljak C

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S KONTROLIRANIM RIZIKOM OD GSE-a

- Pri uvozu proizvoda porijeklom od goveda, ovaca i koza navedenih u Odjeljku A ovog Poglavlja, iz zemlje ili regije s kontroliranim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
 - životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza bile su podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza namijenjeni izvozu nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu;
 - proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specificirani rizični materijal kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti su dobiveni od njega te ne sadržavaju mašinski otkošteno meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza niti su dobiveni od njega.
- Za proizvode porijeklom od goveda, odstupajući od tačke 1. podtačke d) ovog Odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovine trupova ili polovine trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specificirani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne ganglije.
- Ako se zahtijeva odstranjivanje kičme, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom označavaju se jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.
- U slučaju uvoza u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVDU) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad GVI treba upisati broj goveđih trupova ili veleprodajnih komada trupova za koje se zahtijeva odstranjivanje kičme.
- U slučaju crijeva s izvornim porijeklom iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a pri uvozu obrađenih crijeva predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s kontroliranim rizikom od GSE-a;
 - životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza bile su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u državi ili regiji sa zanemarivim rizikom od GSE-a te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;
 - ako crijeva potječu iz zemlje ili regije u kojoj je bilo domaćih slučajeva GSE-a:
 - životinje su okoćene nakon datuma uvođenja zabrane hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara ili
 - proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specificirani rizični materijal kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti su od njega dobiveni.

Odjeljak D

UVOZ IZ ZEMLJE ILI REGIJE S NEUTVRĐENIM RIZIKOM OD GSE-a

- Pri uvozu proizvoda porijeklom od goveda, ovaca i koza navedenih u odjeljku A iz zemlje ili regije s neutvrđenim rizikom od GSE-a predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:
 - životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza nisu bile hranjene mesno-koštanim brašnom

ili čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;

b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu;

c) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju sljedeće sastojke i nisu dobiveni od njih:

(I) specifikirani rizični materijal kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika;

(II) nervno i limfatičko tkivo izloženo tokom postupka otkošavanja;

(III) mašinski otkošteno meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza.

2. Za proizvode porijeklom od goveda, odstupajući od tačke 1. podtačke c) ovog Odjeljka, mogu se uvoziti trupovi, polovine trupova ili polovine trupova razrezane u najviše tri veleprodajna komada i četvrtine koji ne sadržavaju specifikirani rizični materijal osim kičme, uključujući dorzalne ganglije.

3. Ako se zahtijeva odstranjivanje kičme, goveđi trupovi ili veleprodajni komadi trupova s kičmom moraju biti označeni jasno vidljivom crvenom crtom na naljepnici u skladu s posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

4. U slučaju uvoza u Zajednički veterinarski dokument o ulasku (ZVDU) iz člana 14. stav (1) Priručnika za rad GVI treba upisati posebnu informaciju o broju goveđih trupova ili veleprodajnih komada za koje se zahtijeva odstranjivanje kičme.

5. U slučaju crijeva s izvornim porijeklom iz zemlje ili regije sa zanemarivim rizikom od GSE-a pri uvozu obrađenih crijeva predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

a) zemlja ili regija klasificirana je u skladu s Pravilnikom o statusu država kao zemlja ili regija s neutvrđenim rizikom od GSE-a;

b) životinje od kojih su dobiveni proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza, bile su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u državi ili regiji sa zanemarivim rizikom od GSE-a, te su bile podvrgnute *ante mortem* i *post mortem* pregledu;

c) ako crijeva potječu iz zemlje ili regije u kojoj je bilo domaćih slučajeva GSE-a:

(I) životinje su rođene nakon datuma uvođenja zabrane hranjenja preživara mesno-koštanim brašnom i čvarcima dobivenima od preživara ili

(II) proizvodi porijeklom od goveda, ovaca i koza ne sadržavaju specifikirani rizični materijal, kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti su od njega dobiveni.

POGLAVLJE D

UVOZ NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I OD NJIH DOBIVENIH PROIZVODA PORIJEKLOM OD GOVEDA, OVACA I KOZA

Odjeljak A

NUSPROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Ovo se poglavlje primjenjuje na sljedeće nusproizvode životinjskog porijekla, kako su definirani u članu 4. Odluke o nusproizvodima, i na sljedeće od njih dobivene proizvode, kako su definirani u tački 2. tog člana, pod uvjetom da ti nusproizvodi životinjskog porijekla i od njih dobiveni proizvodi potječu od goveda, ovaca i koza:

a) prerađene masti, dobivene od materijala kategorije 2., koje su namijenjene za upotrebu kao organska gnojiva ili poboljšivači tla, kako su definirani u članu 4. tački z) Odluke o nusproizvodima;

b) kosti i proizvodi od kostiju, dobiveni od materijala kategorije 2;

c) prerađene masti, dobivene od materijala kategorije 3, koje su namijenjene za upotrebu kao organska gnojiva ili poboljšivači tla ili hrana za životinje, kako su definirani u članu 4. tački z) odnosno c) Odluke o nusproizvodima, ili njihove sirovine;

d) hrana za kućne ljubimce, uključujući žvakalice za pse;

e) proizvodi od krvi;

f) prerađene životinjske bjelančevine;

g) kosti i proizvodi od kostiju, dobiveni od materijala kategorije 3;

h) želatina i kolagen dobiveni od materijala koji nisu koža;

i) materijali kategorije 3. i dobiveni proizvodi, osim onih iz tačaka c) do h) ovog Odjeljka, isključujući:

(I) svježu kožu i obrađenu kožu;

(II) želatinu i kolagen dobivene od kože;

(III) prerađevine masti.

Odjeljak B

ZAHTEVI U POGLEDU ZDRAVSTVENOG CERTIFIKATA

Pri uvozu nusproizvoda životinjskog porijekla i od njih dobivenih proizvoda goveđeg, ovčjeg i kozijeg porijekla navedenih u odjeljku A, predstavlja se zdravstveni certifikat koji sadržava sljedeću potvrdu:

a) nusproizvod životinjskog porijekla ili od njega dobiveni proizvod:

(I) ne sadržava specificirani rizični materijal, kako je definiran u tački 1. Aneksa V ovog Pravilnika, niti je od njega dobiven i
(II) ne sadržava mašinski otkošteno meso dobiveno od kostiju goveda, ovaca ili koza i ne potječe od njega, osim ako su životinje od kojih je dobiven nusproizvod životinjskog porijekla ili od njega dobiveni proizvod rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je klasificirana u skladu s Pravilnikom o statusu kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a u kojoj nije bilo domaćih slučajeva GSE-a i

(III) dobiven je od životinja koje nisu usmrćene, nakon omamljivanja, laceracijom tkiva središnjeg nervnog sistema instrumentom u obliku dugačke šipke koji se uvodi u kranijalnu šupljinu ili ubrizgavanjem plina u kranijalnu šupljinu, osim životinja koje su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja je, u skladu s Pravilnikom o statusu, klasificirana kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a ili

b) nusproizvod životinjskog porijekla ili od njega dobiveni proizvod ne sadržava materijale goveda, ovaca i koza, osim onih dobivenih od životinja koje su rođene, neprekidno uzgajane i zaklane u zemlji ili regiji koja, je u skladu s Pravilnikom o statusu, klasificirana kao zemlja ili regija sa zanemarivim rizikom od GSE-a, i nije dobiven od njih.

Uz tačke a) i b) ovog odjeljka pri uvozu nusproizvoda životinjskog porijekla i od njih dobivenih proizvoda iz odjeljka A koji sadržavaju mlijeko ili mliječne proizvode ovčjeg ili kozijeg porijekla i koji su namijenjeni za hranjenje životinja, predstavlja se zdravstveni certifikat koji sadržava sljedeću potvrdu:

c) ovce i koze od kojih su dobiveni ti nusproizvodi životinjskog porijekla i od njih dobiveni proizvodi bile su držane neprekidno od rođenja u zemlji u kojoj su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(I) obavezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;

(II) postoji sistem podizanja svijesti, nadzora i praćenja;

(III) u slučaju sumnje na TSE ili potvrde klasičnoga grebeža, na posjede s ovcama i kozama primjenjuju se službena ograničenja;

(IV) ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;

(V) hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno provodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina;

d) mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca ili koza potječu s posjeda za koje nije uvedeno službeno ograničenje zbog sumnje na TSE;

e) mlijeko i mliječni proizvodi dobiveni od ovaca ili koza potječu s posjeda na kojima tokom prethodnih sedam godina nije bio dijagnosticiran nijedan slučaj klasičnoga grebeža ili su nakon potvrde slučaja klasičnoga grebeža:

(I) usmrćene i uništene ili zaklane sve ovce i koze na posjedu, osim rasplodnih ovnova genotipa ARR/ARR, rasplodnih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR i niti jedan alel VRQ i drugih ovaca koje nose najmanje jedan alel ARR ili

(II) usmrćene i uništene sve životinje kod kojih je bio potvrđen klasični grebež, a na posjed se najmanje tokom dvije godine od potvrđivanja posljednjeg slučaja klasičnoga grebeža primjenjivalo pojačano praćenje TSE-a, uključujući testiranje na prisutnost TSE-a s negativnim rezultatima, u skladu s laboratorijskim metodama određenim u Aneksu X, Poglavlje C, tačka 3.2. ovog Pravilnika, svih životinja navedenih u nastavku starijih od 18 mjeseci osim ovaca genotipa ARR/ARR:

životinja koje su bile zaklane za prehranu ljudi i

životinja koje su uginule ili su usmrćene na posjedu, ali koje nisu usmrćene u okviru kampanje za iskorjenjivanje bolesti.

POGLAVLJE E

UVOZ OVACA I KOZA

Pri uvozu ovaca i koza predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje da su životinje neprekidno od rođenja bile držane u zemlji koja ispunjava sljedeće uvjete:

1. obavezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;

2. postoji sistem podizanja svijesti, nadzora i praćenja;

3. ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;

4. hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom ili čvarcima dobivenim od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno sprovodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina;

Osim uvjeta određenih u tačkama od 1. do 4. ovog Poglavlja, u certifikatu o zdravlju životinja potvrđuje se sljedeće:

5. Za rasplodne ovce i koze koje se uvoze u zemlju i koje su namijenjene za zemlje, osim onih koje imaju status zanemarivog rizika od klasičnoga grebeža ili odobreni nacionalni program za kontrolu grebeža, koje su navedene u Aneksu VIII, Poglavlje A, Odjeljak A tačka 3.2. ovog Pravilnika, ispunjeni su sljedeći uvjeti:

a) uvezene ovce i koze dolaze s posjeda ili posjeda koja ispunjavaju uvjete iz Aneksa VIII Poglavlje A Odjeljak A tačka 1.3 ovog Pravilnika ili

b) to su ovce s prion-proteinskim genotipom ARR/ARR i dolaze s posjeda za koje tokom posljednje dvije godine nije bilo uvedeno službeno ograničenje premještanja zbog GSE-a ili klasičnoga grebeža.

6. Za ovce i koze namijenjene za sve upotrebe, osim direktnog klanja, koje se uvoze u zemlju i koje su namijenjene za zemlje sa zanemarivim rizikom od klasičnoga grebeža ili s odobrenim nacionalnim programom za kontrolu grebeža, kako je navedeno u Aneksu VIII, Poglavlje A, Odjeljak A, tačka 3.2. ovog Pravilnika, ispunjeni su sljedeći uvjeti:

a) dolaze s posjeda ili posjeda koja ispunjavaju uvjete iz Poglavlja A, Odjeljak A tačka 1.2. Aneksa VIII ovog Pravilnika ili

b) to su ovce s prion-proteinskim genotipom ARR/ARR i dolaze s posjeda za koje tokom posljednje dvije godine nije bilo uvedeno službeno ograničenje premještanja zbog GSE-a ili klasičnoga grebeža.

POGLAVLJE F

UVOZ PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD UZGAJANIH I DIVLJIH JELENA

1. Kada se svježe meso, mljeveno meso, mesni preparati i mesni proizvodi, kako su definirani u tačkama 1.13, 1.15, odnosno 7.1 Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla, koji su dobiveni od jelena iz uzgoja, uvoze u zemlju iz Kanade ili Sjedinjenih Američkih Država, certifikatima o zdravlju životinja prilaže se izjava koju je potpisalo nadležno tijelo zemlje proizvodnje, a koja glasi kako slijedi:

"Ovaj proizvod sadržava isključivo meso, osim nusproizvoda klanja i kičmene moždine, jelena iz uzgoja koji su pregledani histopatološki, imunohistohemijski ili drugom dijagnostičkom metodom priznatom od strane nadležnog tijela s negativnim rezultatima na spongiformnu encefalopatiju, ili je dobiven isključivo od takvog mesa, te nije dobiven od životinja koje dolaze iz stada u kojima je potvrđena spongiformna encefalopatija ili se službeno sumnja na nju."

2. Kada se svježe meso, mljeveno meso, mesni preparati i mesni proizvodi, kako su definirani u tačkama 1.13, 1.15, odnosno 7.1. Aneksa I Pravilnika o higijeni hrane životinjskog porijekla, koji su dobiveni od divljih jelena, uvoze u zemlju iz Kanade ili Sjedinjenih Američkih Država, certifikatima o zdravlju životinja prilaže se izjava koju je potpisalo nadležno tijelo zemlje proizvodnje, a koja glasi kako slijedi:

"Ovaj proizvod sadržava isključivo meso, osim nusproizvoda klanja i kičmene moždine, divljih jelena koji su pregledani histopatološki, imunohistohemijski ili drugom dijagnostičkom metodom priznatom od strane nadležnog tijela s negativnim rezultatima na spongiformnu encefalopatiju, ili je dobiven isključivo od takvog mesa, te nije dobiven od životinja koje dolaze iz regije u kojoj je tokom posljednje tri godine potvrđena spongiformna encefalopatija ili se službeno sumnja na nju."

POGLAVLJE H

UVOZ SJEMENA I ZAMETAKA OVACA I KOZA

Pri uvozu sjemena i zametaka ovaca i koza predstavlja se certifikat o zdravlju životinja kojim se potvrđuje sljedeće:

1. donorske životinje neprekidno su, od rođenja bile držane u zemlji koja ispunjava sljedeće uvjete:

a) obavezno je prijavljivanje klasičnoga grebeža;

b) postoji sistem podizanja svijesti, nadzora i praćenja;

c) ovce i koze oboljele od klasičnoga grebeža usmrćuju se i u potpunosti uništavaju;

d) hranjenje ovaca i koza mesno-koštanim brašnom, ili čvarcima dobivenima od preživara, kako je utvrđeno u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja OIE-a, zabranjena je, i ta se zabrana uspješno sprovodi u cijeloj zemlji tokom perioda od najmanje sedam prethodnih godina i

2. donorske životinje posljednje su tri godine, prije datuma prikupljanja sjemena ili zametaka koji se izvoze, bile neprekidno držane na posjedu ili posjedima koja su tokom tog perioda ispunjavala sve zahtjeve utvrđene u Poglavlju A, Odjeljak A, tačka 1. podtačka 1.3. podpodtačke a) do f) Aneksa VIII ovog Pravilnika, osim ako je posjed centar za prikupljanje sjemena,

pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava uvjete utvrđene u podtački 1.3. podpodtačka (c) alineja (IV) tog Odjeljka ili

a) ako je riječ o sjemenu ovnova, sjeme je prikupljeno od ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR ili

b) ako je riječ o zamecima ovaca, zameci nose najmanje jedan ARR alel.

ANEKS X

REFERENTNE LABORATORIJE, UZORKOVANJE I METODE LABORATORIJSKE ANALIZE

POGLAVLJE A

REFERENTNE LABORATORIJE

1. Ovlaštena nacionalna referentna laboratorija dužna je:

a) imati na raspolaganju objekte i opremu te stručno osoblje koje mu omogućuje da u svakom trenutku, a posebno kada se predmetna bolest pojavi prvi put, utvrdi tip i soj uzročnika TSE-a i potvrdi rezultate dobivene u službenim dijagnostičkim laboratorijama. Ako nacionalna referentna laboratorija ne može utvrditi soj uzročnika, pokreće postupak kojim osigurava da će utvrđivanje soja biti prepušteno referentnoj laboratoriji EU-a;

b) verificirati dijagnostičke metode koje se koriste u službenim dijagnostičkim laboratorijama;

c) koordinirati dijagnostičke norme i metode unutar zemlje; tu svrhu on:

može snabdijevati službene dijagnostičke laboratorije dijagnostičkim reagensima,

mora kontrolirati kvalitet svih dijagnostičkih reagenasa koji se koriste u zemlji,

mora povremeno organizirati uporedne testove,

mora čuvati izolirane uzročnike predmetne bolesti ili odgovarajuća tkiva koja sadrže takve uzročnike, a potječu iz slučajeva potvrđenih u zemlji,

mora osigurati potvrđivanje rezultata dobivenih u dijagnostičkim laboratorijama;

d) mora sarađivati s referentnom laboratorijom EU-a, što uključuje učestvovanje u okviru povremenih uporednih testova koje organizira referentna laboratorija EU-a. Ako nacionalna referentna laboratorija ne prođe uporedni test koji je organizirala referentna laboratorija EU-a, ona odmah poduzima sve korektivne mjere da popravi situaciju i uspješno prođe ponovljeni uporedni test ili sljedeći uporedni test koji organizira referentna laboratorija EU-a.

2. Referentna laboratorija je:

Veterinarski Institut Veterinarskog fakulteta u Sarajevu

Zmaja od Bosne 90

Sarajevo 71 000

Bosna i Hercegovina;

Veterinarski Institut "Dr.Vaso Butozan"

Branka Radičevića 18

Banja Luka 78 000

Bosna i Hercegovina.

POGLAVLJE B

REFERENTNA LABORATORIJA EU-a

1. Referentna laboratorija EU-a za TSE-ove je:

The Animal Health and Veterinary Laboratories Agency

Woodham Lane

New Haw

Addlestone

Surrey KT15 3NB

United Kingdom

POGLAVLJE C

UZORKOVANJE I LABORATORIJSKE PRETRAGE

1. Uzorkovanje

Svi uzorci predviđeni za ispitivanje na prisutnost TSE-a prikupljaju se primjenom metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika OIE-a za dijagnostičke testove i vakcine za kopnene životinje Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE) (u daljnjem tekstu: OIE priručnik). Pored, ili u nedostatku metoda i protokola OIE-a i kako bi se osiguralo da je na raspolaganju dovoljno materijala, Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, dužan je osigurati primjenu metoda i protokola uzorkovanja u skladu sa smjernicama koje je izdala referentna laboratorija EU-a.

Ured u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH posebno prikuplja odgovarajuća tkiva, prema dostupnim naučnim savjetima i smjernicama koje je izdala referentna laboratorija EU-a, kako bi se osiguralo otkrivanje svih poznatih sojeva TSE-ova kod malih preživara, i čuva najmanje polovinu prikupljenih tkiva u svježem, a ne zamrznutom stanju, do negativnog rezultata brzog testa. Kada je rezultat pozitivan ili nejasan, preostala tkiva treba podvrgnuti potvrdnom ispitivanju i naknadno obraditi u skladu sa smjernicama za diskriminirajuće ispitivanje i klasifikaciju koje je izdala referentna laboratorija EU-a-"Karakterizacija soja TSE-a kod malih preživara: Tehnički priručnik za nacionalne referentne laboratorije u EU-u".

Uzorci moraju biti jasno označeni kako bi se identificirala životinja od koje je uzet uzorak.

2. Laboratorije

Sve laboratorijske pretrage na TSE-ove moraju se sprovoditi u službenim dijagnostičkim laboratorijama koje su nadležna tijela odobrila u tu svrhu.

3. Metode i protokoli

3. 1. Laboratorijske pretrage na prisutnost GSE-a u goveda

a) Sumnjivi slučajevi

Uzorci uzeti od goveda i poslani na laboratorijsko ispitivanje u skladu s odredbama člana 14. stav (5) ovog Pravilnika moraju se odmah podvrgnuti potvrdnim ispitivanjima primjenom barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

(I) imunohistohemijska (IHC) metoda;

(II) Western blot;

(III) prikaz karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije;

(IV) histopatološki pregled;

(V) kombinacija brzih testova utvrđenih u trećem podstavu ove podpodtačke.

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojbjen ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati kako za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva tako i, u slučaju nejasnog ili negativnog nalaza, za naknadnu potvrdu, prema smjernicama referentne laboratorije EU-"Pravila OIE-a za službeni potvrdu GSE-a kod goveda (na temelju početnog reaktivnog nalaza odobrenog brzog testa) upotrebom drugog brzog testa", i pod uvjetom da:

(I) potvrda se sprovodi u nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i

(II) jedan od dvaju testova je Western blot; i

(III) drugi korišteni brzi test:

obuhvata negativnu kontrolu tkiva i jedan uzorak goveda s GSE-om kao pozitivnu kontrolu tkiva, je različit tip testa od onoga primijenjenoga za primarno ispitivanje; i

(IV) ako se brzi Western blot koristi kao prvi test, mora se dokumentirati nalaz toga testa i dostaviti nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i

(V) ako nalaz primarnog ispitivanja nije potvrđen naknadnim brzim testom, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju nekom drugom potvrdnom metodom; ako se u tu svrhu primjenjuje histopatološki pregled, čiji je nalaz nejasan ili negativan, tkivo se mora podvrgnuti daljnjem ispitivanju nekom drugom potvrdnom metodom i protokolom.

Ako je nalaz jednoga od potvrdnih ispitivanja iz alineja od (I) do (V) prvog podstava ove podpodtačke pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem GSE-a.

b) Praćenje GSE-a

Uzorci goveda poslani na laboratorijsko testiranje prema odredbama Aneksa III Poglavlje A, Dio I ovog Pravilnika moraju se ispitati brzim testom.

Ako je nalaz brzog testa nejasan ili pozitivan, uzorak se odmah podvrgava potvrdnom testiranju primjenom barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

(I) imunohistohemijska (IHC) metoda;

(II) Western blot;

(III) prikaz karakterističnih vlakanaca pomoću elektronske mikroskopije;

(IV) histopatološki pregled;

(V) kombinacija brzih testova utvrđenih u trećem podstavu ove podpodtačke

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojben ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati kako za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva tako i, u slučaju nejasnog ili negativnog nalaza, za naknadnu potvrdu, prema smjernicama referentne laboratorije EU-"Pravila OIE-a za službenu potvrdu GSE-a kod goveda (na temelju početnog reaktivnog nalaza odobrenoga brzog testa) upotrebom drugoga brzog testa", i pod uvjetom da:

(I) potvrda se sprovodi u nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i

(II) jedan od dvaju testova je Western blot; i

(III) drugi korišteni brzi test:

obuhvata negativnu kontrolu tkiva i jedan uzorak goveda s GSE-om kao pozitivnu kontrolu tkiva, je različit tip testa od onog primijenjenoga za primarno ispitivanje; i

(IV) ako se brzi test Western blot koristi kao prvi test, mora se dokumentirati nalaz toga testa i dostaviti nacionalnoj referentnoj laboratoriji za TSE-ove; i

(V) ako nalaz primarnog ispitivanja nije potvrđen naknadnim brzim testom, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju nekom drugom potvrdnom metodom; ako se u tu svrhu primjenjuje histopatološka pretraga, čiji je nalaz nejasan ili negativan, tkivo se mora podvrgnuti daljnjem ispitivanju nekom drugom potvrdnom metodom i protokolom.

Životinja se smatra pozitivnim slučajem GSE-a ako je rezultat brzog testa dvojben ili pozitivan i barem je jedno od potvrdnih ispitivanja iz alineja (I) do (V) drugog podstava ove podpodtačke pozitivno.

c) Daljnje ispitivanje pozitivnih slučajeva GSE-a

Uzorci svih pozitivnih slučajeva GSE-a prosljeđuju se laboratoriji koji je imenovalo mjerodavno tijelo i koji je uspješno učestvovao u posljednjoj provjeri stručne osposobljenosti koju organizira referentna laboratorija EU-a za diskriminatorno ispitivanje potvrđenih slučajeva GSE-a, gdje će se dalje testirati u skladu s metodama i protokolima propisanim u metodi referentne laboratorije EU-a za klasifikaciju TSE izolata kod goveda (metoda dvaju koraka testa Western blot za privremenu klasifikaciju TSE izolata kod goveda).

3.2. Laboratorijsko ispitivanje na prisutnost TSE-a u ovaca i koza

a) Sumnjivi slučajevi

Uzorci ovaca i koza poslani na laboratorijsko testiranje prema odredbama člana 14. stav (5) ovog Pravilnika bez odlaganja moraju se podvrgnuti potvrdnom testiranju uz primjenu barem jedne od sljedećih metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju priručnika:

(I) imunohistohemijska (IHC) metoda;

(II) Western blot;

(III) prikaz karakterističnih vlakanaca pomoću elektronske mikroskopije;

(IV) histopatološki pregled;

Ako je nalaz histopatološkog pregleda dvojben ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Brzi se testovi mogu primjenjivati za primarna ispitivanja sumnjivih slučajeva. Takvi se testovi ne smiju primjenjivati za naknadnu potvrdu.

Ako je nalaz brzog testa koji je primijenjen za primarno ispitivanje sumnjivih slučajeva pozitivan ili nejasan, uzorak se mora podvrgnuti ispitivanju jednim od potvrdnih testova iz alineja od (I) do (IV) prvog podstava ove podtačke. Ako se u tu svrhu koristi histopatološki pregled, a nalaz je dvojben ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu primjenom jedne od ostalih potvrdnih metoda i protokola.

Ako je nalaz jednoga od potvrdnih ispitivanja alineja od (I) do (IV) prvog podstava ove podtačke pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem TSE-a i sprovodi se daljnje ispitivanje kako je navedeno u podtački c) ove tačke.

b) Praćenje TSE-a

Uzorci ovaca i koza koji su poslani na laboratorijske pretrage u skladu s odredbama Aneksa III Poglavlje A, Dio II ovog Pravilnika (Praćenje u ovaca i koza) ispituju se brzim testom kako bi se osiguralo otkrivanje svih poznatih sojeva TSE-a.

Ako je rezultat brzog testa dvojben ili pozitivan, uzorci tkiva odmah se dostavljaju službenoj laboratoriji na potvrdna ispitivanja histopatološkim pregledom, imunohistohemijskim ispitivanjem, pretragom Western blot ili prikazom karakterističnih vlakanaca pomoću elektronske mikroskopije, kako je navedeno u podtački a) ove tačke. Ako je rezultat potvrdne pretrage nejasan ili negativan, tkiva se podvrgavaju daljnjem pregledu imunohistohemijskim ispitivanjem ili pretragom Western blot.

Ako je nalaz nekog od potvrdnih ispitivanja pozitivan, životinja se smatra pozitivnim slučajem TSE-a i sprovodi se daljnje ispitivanje, kako je navedeno u podtački c) ove tačke.

c) Daljnje ispitivanje pozitivnih slučajeva TSE-a

(I) Primarno molekularno ispitivanje diskriminatornim testom Western blot

Uzorci klinički sumnjivih slučajeva i životinja testiranih u skladu s Aneksom III, Poglavlje A, Dio II, tačke 2. i 3. ovog Pravilnika, koje se smatraju pozitivnim slučajevima TSE-a, ali koje nakon ispitivanja prema podtačkama a) ili b) ove tačke nisu atipični slučajevi grebeža ili pokazuju karakteristike koje se prema mišljenju ispitne laboratorije moraju dalje ispitivati, ispituju se diskriminirajućom metodom Western blot navedenom u smjernicama referentne laboratorije EU-a u službenoj dijagnostičkoj laboratoriji koja je imenovana od strane nadležnog organa i koji je uspješno učestvovao u posljednjoj provjeri stručne osposobljenosti koju organizira referentna laboratorija EU-a za korištenje te metode.

(II) Sekundarno molekularno ispitivanje dodatnim metodama molekularnih ispitivanja

Slučajevi TSE-a, kod kojih se primarnim molekularnim ispitivanjem iz alineje (I) ove podtačke ne može isključiti prisutnost GSE-a u skladu sa smjernicama koje je izdala referentna laboratorija EU-a, odmah se proslijeđuju referentnoj laboratoriji EU-a zajedno sa svim raspoloživim relevantnim informacijama. Uzorci se podvrgavaju daljnjem ispitivanju i potvrdi najmanje jednom alternativnom metodom koja se imunohemijski razlikuje od izvorne primarne molekularne metode, ovisno o količini i naravi proslijeđenog materijala, kako je opisano u smjernicama referentne laboratorije EU-a. Ta dodatna ispitivanja sprovode se u sljedećim laboratorijama odobrenima za odgovarajuću metodu:

Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail

31, avenue Tony Garnier

BP 7033

F-69342 Lyon Cedex

Commissariat à l'Energie Atomique

18, route du Panorama

BP 6

F-92265 Fontenay-aux-Roses Cedex

Animal Health and Veterinary Laboratories Agency

Woodham Lane

New Haw

Addlestone

Surrey KT15 3NB

United Kingdom

Rezultate interpretira referentna laboratorija EU-a uz pomoć odbora stručnjaka koji predstavljaju stručnu skupinu za tipiziranje sojeva (STEG), uključujući i predstavnika relevantne nacionalne referentne laboratorije. Komisija se odmah obavještava o rezultatu interpretacije.

(III) Biološki eksperiment na miševima

Uzorci koji ukazuju na GSE ili pokazuju dvojbene rezultate s obzirom na GSE nakon sekundarnih molekularnih ispitivanja ponovo se analiziraju biološkim eksperimentima na miševima u svrhu konačne potvrde. Vrsta ili količina raspoloživog materijala može utjecati na oblik biološkog eksperimenta koji će odobriti referentna laboratorija EU-a uz pomoć stručne skupine za tipiziranje sojeva (STEG) od slučaja do slučaja. Biološke eksperimente će obavljati referentna laboratorija EU-a ili laboratorije koje je imenovala referentna laboratorija EU-a.

Rezultate interpretira referentna laboratorija EU-a uz pomoć stručne skupine za tipiziranje sojeva (STEG). Komisija se odmah obavještava o rezultatu te interpretacije.

3.3. Laboratorijske pretrage za dokazivanje prisutnosti TSE-ova u drugim vrstama životinja osim onih navedenih u tačkama 3.1 i 3.2.

Ako postoje metode i protokoli za pretrage koje se sprovode za potvrđivanje prisutnosti TSE-a na koju se sumnja u drugih vrsta životinja osim goveda, ovaca i koza, one obuhvataju najmanje histopatološku pretragu moždanog tkiva. Ured, u saradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, može zatražiti i laboratorijske pretrage poput imunohistohemijskog ispitivanja, Western blot pretrage ili prikaza karakterističnih vlakana pomoću elektronske mikroskopije ili drugih metoda za dokazivanje oblika proteina priona koji ukazuje na bolest. U svakom slučaju mora se provesti najmanje još jedna dodatna laboratorijska pretraga ako je rezultat prve histopatološke pretrage negativan ili nejasan. U slučaju prvog pojavljivanja bolesti moraju se provesti najmanje tri različite pretrage s pozitivnim rezultatom. Posebno, ako se sumnja na GSE kod vrsta koje nisu goveda, ti se slučajevi proslijeđuju referentnoj laboratoriji EU-a kojoj pri daljnjoj karakterizaciji pomaže stručna skupina za tipiziranje sojeva (STEG).

4. Brzi testovi

Radi sprovođenja brzih testova u skladu s članom 6. stav (3) i članom 7. stav (1) ovog Pravilnika sljedeće se metode koriste kao brzi testovi za praćenje GSE-a u goveda:

imunobloting test temeljen na postupku Western blotting za otkrivanje fragmenta PrPRes otpornoga na proteinazu K (test Prionics-Check Western),

sendvič-metoda imunološkog određivanja PrPRes (protokol kratkoga imunološkog određivanja-SAP) koja se obavlja nakon denaturacije i koncentracije (brzi test Bio-Rad TeSeE),

imunološko određivanje na bazi mikroploča (ELISA) kojim se otkriva PrPRes otporan na proteinazu K s monoklonskim antitijelima (Prionics-Check LIA test),

imunološko određivanje koje se temelji na selektivnom vezivanju PrPSc na hemijski polimer i detekciji monoklonskih antitijela usmjerenih prema očuvanim dijelovima molekule PrP (IDEXX HerdChek BSE Antigen Test Kit, EIA & HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),

"lateral flow" imunološko određivanje uz upotrebu dvaju različitih monoklonskih antitijela za otkrivanje fragmenata PrP otpornih na proteinazu K (Prionics Check PrioSTRIP),

dvostrano imunološko određivanje uz upotrebu dvaju različitih monoklonskih antitijela usmjerenih ka dvama epitopima koji su prisutni u vrlo razvijenom obliku goveđeg PrPSc (Roboscreen Beta Prion BSE EIA Test Kit).

U cilju sprovođenja brzih testova u skladu s članom 6. stav (3) i članom 7. stav (1) ovog Pravilnika sljedeće se metode koriste kao brzi testovi za praćenje TSE-a u ovaca i koza:

sendvič-metoda imunološkog određivanja PrPRes (protokol kratkoga imunološkog određivanja-SAP) koja se obavlja nakon denaturacije i koncentracije (brzi test Bio-Rad TeSeE),

sendvič metoda imunološkog određivanja za PrPRes uz pomoć kompleta TeSeE Sheep/Goat Detection kit, sprovedena nakon postupka denaturizacije i koncentracije uz pomoć kompleta TeSeE Sheep/Goat Purification kit (brzi test Bio-Rad TeSeE Sheep/Goat),

imunološko određivanje koje se temelji na selektivnom vezivanju PrPSc na hemijski polimer i detekciji monoklonskih antitijela usmjerenih prema očuvanim dijelovima molekule PrP (HerdChek BSE-Scrapie Antigen (IDEXX Laboratories)),

Kod svih brzih testova uzorak tkiva koji se koristi za testiranje mora biti sukladan uputama proizvođača.

Proizvođači brzih testova moraju imati uspostavljen sistem osiguranja kvalitete koji je odobrila referentna laboratorija EU-a i kojim se garantira da se efikasnost testa ne mijenja. Proizvođači moraju dostaviti protokole testiranja referentnoj laboratoriji EU-a.

Izmjene brzih testova ili protokola ispitivanja mogu se izvršiti samo uz prethodnu obavijest poslanu referentnoj laboratoriji EU-a i uz uvjet da referentna laboratorija EU-a utvrdi da ta promjena ne umanjuje osjetljivost, specifičnost ili pouzdanost brzog testa. Taj se nalaz dostavlja Komisiji i nacionalnim referentnim laboratorijama.

5. Alternativni testovi

(Potrebno ih je utvrditi)

¹ Zadana se prevalencija koristi radi određivanja broja uzoraka ciljanih tačaka. Ako je stvarna prevalencija veća od odabrane zadane prevalencije, velika je vjerovatnost da će se pretraživanjem utvrditi bolest.

Pretplatnici imaju dodatne pogodnosti. Ukoliko ste već pretplatnik, prijavite se! Ukoliko niste pretplatnik, registrirajte se!

➡ [Prijava \(/auth/login?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FP7fBsQgztz5k76kjn45huulc%3D\)](/auth/login?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FP7fBsQgztz5k76kjn45huulc%3D)

➡ [Registracija \(/auth/register?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FP7fBsQgztz5k76kjn45huulc%3D\)](/auth/register?ReturnUrl=%2Fpage%2Fakt%2FP7fBsQgztz5k76kjn45huulc%3D)

O nama

Javno preduzeće Novinsko-izdavačka organizacija SLUŽBENI LIST BOSNE I HERCEGOVINE. Sva prava pridržana. 2014

Adresa

Džemala Bijedića 39/III
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Email: sllist@sllist.ba (<mailto:sllist@sllist.ba>)

Kontakti

Centrala

Tel: 033/722-030

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Uredništvo

Tel: 033/722-038

Email (<mailto:urednistvo@sllist.ba>)

Pravna služba

Tel: 033/722-051

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Računovodstvo

Tel: 033/722-045, Fax: 033/722-046

Email (<mailto:racunovodstvo@sllist.ba>)

Pretplata

Tel: 033/722-054

Email (<mailto:pretplata@sllist.ba>)

Ekspedit

Tel: 033/722-041

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Prodaja

Tel: 033/722-079

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

Oglasni odjel

Tel: 033/722-049 i 033/722-050, Fax: 033/722-074

Email (<mailto:oglasi@sllist.ba>)

Tehnički sekretar

Tel: 033/722-061, Fax: 033/722-064

Ured direktora

Tel: 033/722-061

Komercijala

Tel: 033/722-042